

הישיבה הארבע-מאות-ושבע-עשרה של הכנסת התשיעית

יום רביעי, ל' בשבט התשמ"א (4 בפברואר 1981)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

א. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש. ארכליאלמוזלינו :

אני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת. תחילה נשמע הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

מזכיר הכנסת נ. לורד :

ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי היום הונח על שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה מטעם הממשלה

— חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשמ"א—1981.

כן הונחו החלטות בדבר אישור הוראות : בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת), התשמ"א—1980 ; בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 18, 19, 20), התשמ"א—1980 ; בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 23, 24, 26), התשמ"א—1981.

ב. שאילתות ותשובות

היו"ר ש. ארכליאלמוזלינו :

אנחנו עוברים לשאילתות ותשובות.

7185. החלטת הממשלה האוסרת להפקיע אדמות בשטחים

חברת-הכנסת ג. כהן שאלה את ראש הממשלה ביום ח' בטבת התשמ"א (15 בדצמבר 1980) :

אודה לך אם תואיל להשיב לי :

1. מה היה נוסחה המדויק של ההחלטה שקיבלה הממשלה, האוסרת להפקיע אדמות בשטחים המוחזקים יהודה, שומרון ועזה, הנמצאים תחת הסותו של הממשל הצבאי ?

2. האם מוכן ראש הממשלה לשקול שינוי של ההחלטה, במגמה לאפשר רכישה מאסיבית של קרקע לצורך התיישבות מאסיבית ?

ראשי-הממשלה מ. כגין :

1. הממשלה קיבלה החלטה שלא יופקעו אדמות פרטיות אלא בהתאם לחוק הקיים, המתייחס לצרכי ציבור. זוהי החלטה צודקת. היא לא מנעה התיישבות יהודית על אדמות מדינה ריקות.

2. אין צורך והצדקה לשנות החלטה זו.

היו"ר ש. ארכליאלמוזלינו :

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת כהן.

גאולה כהן (התחיה — בנא"י) :

האם ההחלטה הזאת שקיבלה הממשלה, שלא להפיץ אדמות ביהודה ושומרון, חלה גם על קניית קרקעות על-ידי אנשים פרטיים ? האם לאדם פרטי מותר היום לקנות קרקע ביהודה ושומרון אם הוא משלם בשבילה טבין וחקילין ?

ראשי-הממשלה מ. כגין :

אפשר לקנות קרקעות. אין שום מניעה. בשאילתה המקורית מדובר לא ברכישה אלא בהפקעה. אנחנו חיי-טנו שלא להפקיע קרקעות פרטיות.

גאולה כהן (התחיה — בנא"י) :
זאת-אומרת לכלל אזרחי מדינת ישראל מותר היום לקנות אדמה ביהודה ושומרון ?

ראשי-הממשלה מ. כגין :
השיבות על שאלה נוספת אחת.

היו"ר ש. ארכליאלמוזלינו :
חברת-הכנסת גאולה כהן, את שאלת, ראש הממשלה השיב. יש זכות רק לשאלה נוספת אחת.

7373. איי-הכנסות ועדת השרים לענייני כלכלה
ביום 8 בדצמבר 1980

חברת-הכנסת א. אבנרי שאל את ראש הממשלה ביום ג' בשבט התשמ"א (8 בינואר 1981) :

בראדיו פורסם כי ועדת השרים לענייני כלכלה לא התכנסה ביום 8 בדצמבר 1980, כאשר לכל שר היתה סיבה משלו להעדרותו. כגון : התפטרות, נסיעה לחוץ-לארץ, החרמה עקרונית של ישיבות הוועדה ועוד.

כמופדק על פעולות הממשלה כולה ועל תיאום הפעולות בין כל השרים וכל המשרדים, אבקש להשיב על שאלותי אלה :

1. מדוע לא התכנסה ועדת השרים לענייני כלכלה במועד המתוכנן ב-8 בדצמבר 1980 ?

2. מה היו הסיבות של כל שר ושר, החייבים להשתתף בישיבה, להעדרותו מאותה הישיבה ?

3. האם כל הסיבות הללו נראות מספיקות לכבוד ראש הממשלה ?

4. אם התשובה לשאלה 3 היא שלילית, מה יש בדעת ראש הממשלה לעשות נגד השרים שסיבותיהם היו בלתי-מספיקות ?

5. מה יש בדעת ראש הממשלה לעשות למניעת הישנות מקרים כאלה בעתיד ?

6. האם לאור מקרה זה אין כבוד ראש הממשלה סבור שהממשלה איננה מסוגלת לתפקד כיאור ?

ראשיהממשלה מ. בגין:

אין ביכלתי ואין זו חובתי לערוך חקירה על סיבות העדרותם של שרים משיבות הוועדה לענייני כלכלה. בדרך-כלל ממלאות כל הוועדות הממשלתיות את תפקידן כהלכה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

רשות לשאלה נוספת לחבריהכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):

אדוני ראש הממשלה, השאלה היא, האם כבודו מוכן לנקוט אמצעים כדי שלא תהיה העדרות כללית של שרים במספר כזה בשל נסיעות לחוץ-לארץ או בנסיבות דומות?

ראשיהממשלה מ. בגין:

אם השרים חייבים לצאת לחוץ-לארץ בשליחות, אין ברירה אלא לאפשר להם לערוך את הביקורים האלה. אבל אני חוזר ואומר: הוועדות הממשלתיות בדרך-כלל מקיימות את תפקידן כהלכה.

7599. דרך קבלת ההחלטות בממשלה

חבריהכנסת מ. ויראזפסקי שאל את ראש הממשלה ביום ל' בשבט התשמ"א (13 בינואר 1981):

בכתבת תחקיר של הכתב המדיני של שידורי ישראל מפורטים גילויים רבים על דרך קבלת ההחלטות בממשלה בתוך בסוף שנת 1978. רוב הגילויים מבוססים על חומר סודי ועל חומר סודי ביותר, הקשורים לפעולות הממשלה. בין היתר מופיע מברק סודי ביותר ששלחת מושינגטון, שבו אתה, אני מצטט, "מאשר בחדווה" את תכנית הקמת הישובים החדשים חסריהאוכלוסין בסיני.

אבקש מכבודו להשיב לי:

1. מה היה מקור ה"חדווה", כלשונך, שבה אישרת את תכנית הבנייה של הישובים הריקים מאדם בסיני?
2. האם שריהבטחון דאז, מר עוז ויצמן, לא שותף בהחלטה מדינית בטחונית כה חשובה?

ראשיהממשלה מ. בגין:

1. אין זה מחובתי לאשר או להכחיש שמועות.

2. ראה תשובתי על השאלה הראשונה.

7612. הנפקה של סדרת כולי הודעות עם הפלשתינאים בחסות האו"ם

חבריהכנסת ח. קופמן שאל את שר החוץ ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

בידיעה בעתונות מתאריך 30 בדצמבר 1980 נמסר, כי בקרוב ייצאו לאור בחסות האו"ם שלוש סדרות של כולי הודעות עם העם הפלשתינאי ועם מאבקן למען זכויותיו על ארץ-ישראל. הערך הנקוב של כולים אלה רשום בסנטים, במאריקים ובפראנקים צרפתיים.

אודה לכבוד השר אם יואיל להשיב לי:

1. האם ידוע לכבוד השר על הנפקה זו, הנעשית בחסות האו"ם והרשומה בסנטים אמריקניים?
2. האם יודיע כבוד השר למשרד החוץ האמריקני על הסתייגותו מהנפקה זו, העומדת בניגוד למדיניות החוץ המוצהרת של ארצות-הברית?

תשובת שריהחוק י. שמיר:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. כן.

2. התנגדותנו להנפקה זו ידועה לכול. אשר לא-ר צות-הברית, כמוה כישראל, היא הצביעה נגד החלטת עצרת האו"ם בנדון.

7613. ההסברים שניתנו לשר החוץ בצרפת בקשר

לסיוע הגרעיני לעיראק

חבריהכנסת ג. כהן שאלה את שר החוץ ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

לאחר ביקורו של כבוד שר החוץ בצרפת, אודה אם ישיב לי:

האם יש בהסברים הצרפתיים שקיבל, בקשר לסיוע שמגישים הצרפתים לעיראק בתחום הגרעיני, כדי להרגיע את ממשלת ישראל?

שריהחוק י. שמיר:

ישראל מתנגדת לתכניות לפיתוח גרעיני בכל מדינה עוינת וכן למתן סיוע למדינות אלו בתחום זה על-ידי המעצמות הגרעיניות, והיו הסבריהן אשר יהיו. הבהרתי עמדתנו זו גם לממשלת צרפת.

7614. תגובת שר החוץ לאיסור שהוטל על כתבי

The Jerusalem Post להיכנס למצרים

חבריהכנסת ש. פלאטו-שרון שאל את שר החוץ ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

מצרים אסרה את כניסתם של כל כתבי העתון The Jerusalem Post לארצה, משום שהעתון פירסם "טענות שווא וכזבים" על "מאבק בין ראשי השלטון במצרים". הכתבה נכתבה על-ידי ענן ספדי, כתב העתון לענייני המזרח-התיכון. אולם המצרים סבורים שהסיפור הוא פרי מאמץ קולקטיבי של קבוצה מעובדי העתון הישראלי, ועל כן הוחלט לאסור את כניסתם של כל כתבי העתון הישראלי למצרים.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם כבוד השר שוקל בירור עם עמיתו, שר החוץ המצרי, של עניין החרם הנ"ל?

2. אם כן — האם יזכיר כבוד השר לעמיתו המצרי את דברי השטנה שנכתבו בעתוני מצרים נגד ראשי הממשלה מר מנחם בגין?

תשובת שריהחוק י. שמיר:

(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. האיסור על כניסתם של כתבי העתון The Jerusalem Post הועלה במגעיו עם השלטונות המצריים בדרך מתאים, והטיפול בנושא נמשך.

2. תגובתנו על ההתקפות על ראש ממשלת ישראל נמסרה לממשלת מצרים בדרך הגבוה ביותר.

7681. השתתפות ישראל ביריד הספרים בקהיר

חבריהכנסת ד. שטרן שאל את שר החוץ ביום כ"ג בשבט התשמ"א (28 בינואר 1981):

נודע לי כי בוטלה השתתפותה של ישראל ביריד

לפני היועץ המשפטי של משרד החינוך והתרבות". הוראה זו אינה חלה על בני-נוער עובדים ובני-נוער הלומדים במסגרות הנמצאות בפיקוחו של משרד העבודה והרווחה.

לנוכח זאת, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם כבוד השר מודע לכך שההוראה החלה על תלמידי בתי-הספר איננה חלה על בני-נוער עובדים הנמצאים תחת פיקוחו של משרד העבודה והרווחה?

2. האם ננקטו צעדים על-ידו כדי שתהיה הוראה דומה לגבי נערים עובדים?

3. אם לא — האם מוכן כבוד השר לבדוק את הנושא ולתת הוראות מתאימות כדי למנוע קיפוח ואפליה של נערים עובדים?

שרהעבודה והרווחה י. כ"ן:

1. כן.

2 ו-3. לא. לדעתנו אין צורך בהוראה דומה לגבי בתי-הספר לנערים עובדים, מאחר שאנו סבורים שאין מקום לענישה נוספת מטעם הנהלות בתי-הספר, בנוסף על טיפולן של הרשויות הממלכתיות הממונות על כך. ביקשתי ממנהל האגף להכשרה ולהשתלמות מקצועית במשרדי לחזור ולהפנות את תשומת לבם של כל הנוגעים בדבר לכך שאין לקיים מערכת ענישה בנוסף על טיפול הרשויות הממלכתיות.

7066. מקלטים לנשים מוכות

חברת-הכנסת ג. כהן שאלה את שר העבודה והרווחה ביום י"ב בכסליו התשמ"א (20 בנובמבר 1980):

אודה לך אם תואיל להשיב לי:

1. כמה מקלטים לנשים מוכות קיימים בארץ?

2. כמה נשים נמצאות במקלטים אלו?

3. האם יחסית לשנים קודמות יש עלייה במספר הנשים המוכות המבקשות עזרה במקלטים אלו?

4. האם החזקת המקלטים ממומנת על-ידי תרומות מנדבנים, או שהממשלה משתתפת בתקציב החזקתם?

שרהעבודה והרווחה י. כ"ן:

1. פועלים כיום שני מקלטים, בחיפה ובהרצליה. כן נמצא בהליכי התארגנות מקלט בירושלים, ובשלב תיכנון — מקלט בבאר-שבע.

2. במקלט חיפה נמצאים, בממוצע, 13 נשים ו-20 ילדים בכל עת. במקלט הרצליה שוהים, בממוצע, 10 נשים ו-12 ילדים.

3. כן.

4. משרד העבודה והרווחה משתתף במימון של הפ"על המקלטים והחזקתם. תנאי ההשתתפות נקבעים בהסכם שבין משרדנו ובין המקלט.

היו"ר ש. ארכלייאלמוזלינו:

רשות לשאלה נוספת לחברת-הכנסת כהן.

גאולה כהן (התחיה — בנא"י):

אם התשובה לשאלה 3 היא כן, זאת-אומרת שיחסית לנשים הקודמות יש עלייה במספר הנשים המבקשות עזרה במקלטים אלה. האם נעשה מעקב מדוע יש היום עלייה? אולי זה מפני שאין ענישה, או אולי בגלל המצב

הספרים הבין-לאומי שייפתח ב-29 בינואר בקהיר, וכי מנהל היריד נימק החלטה זו בטעמים בטחוניים.

אבקש מכבוד השר להשיב לי:

1. מה העלה הברור שערכה שגרירות ישראל באשר לסיתת הביטול?

2. האם קיימת אפשרות כי ההחלטה תבוטל בזמן ותאפשר השתתפותה של ישראל ביריד?

שרהחיון י. שמיר:

1. בינתיים הוחזר המצב לקדמותו ואושרה מחדש השתתפותו ביריד הספרים.

2. ראה התשובה על שאלה 1.

7682. מכירת נשק גרמני לסעודיה

חברת-הכנסת ש. ארכלייאלמוזלינו שאלה את שר החוץ ביום כ"ג בשבט התשמ"א (28 בינואר 1981):

בעתונות פורסם שמתנהל משאומתן בין ממשלת גרמניה לבין שליטי סעודיה בדבר מכירת כמויות גדולות של נשק גרמני לסעודיה. בין היתר מדובר על מכירה של מאות טאנקים משוכללים מסוג "ליאופארד".

בהתחשב בכך שנשק זה יגביר את הפוטנציאל הצבאי של סעודיה ויש בו, בתנאים מסויימים, כדי לסכן את בטחונה של ישראל, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם הפירסומים בעתונות תואמים את המציאות?

2. האם פעלה מדינת ישראל בקרב ממשלת גרמניה כדי למנוע מכירת נשק לסעודיה?

3. אם כן — מה היו תוצאות פעולה זו?

4. אם לא — מה הן הסיבות לכך?

שרהחיון י. שמיר:

1—4. מסרתי את עמדת ישראל והצעדים שנקטה בעניין זה בפירט בתשובה על הצעות דחופות לסדר-היום שהועלו בכנסת ביום כ"א בשבט התשמ"א, 26 בינואר 1981. המצב לא השתנה מאז.

היו"ר ש. ארכלייאלמוזלינו:

יש בקשה שהפנינו אותה גם בעבר לשרים. כאשר נשאלת שאלתה, השרים מתבקשים שלא להפנות את השואל לתשובות שניתנו בעבר או לתשובות על הצעות לסדר-היום, אלא יואילו בטובם השרים לתת תשובה גם לשואל המטריח את עצמו להגיש שאלתה. אני מבקשת לקחת דברים אלה לתשומת לב.

שרהחיון י. שמיר:

בתשובה ההיא היה פירוט מדוייק. היתה בה תשובה מדוייקת ומפורטת על כל שאלותיך.

7028. נקיטת אמצעים נגד נוער עובד החשוד

בעבירה פלילית

חברת-הכנסת ש. ארכלייאלמוזלינו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום ח' בכסליו התשמ"א (16 בנובמבר 1980):

במשרד החינוך והתרבות קיימת הוראה ש"תלמיד הנחשד בעבירה פלילית מוחזק לבית-הספר או בין כתליו, לא יידון דבר הענשתו בלא להביא את העניין תחילה

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם נתונים אלו מדויקים?
2. אם כן — מה הוא המספר המדויק של אנשי מקצוע אשר ירדו מִישראל בשנה האחרונה?
3. האם אנשי משרד ערוכים לתכנית כלשהי, ואם כן — כיצד?

תשובת שר־העבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

- 1—2. אין בידינו נתונים על מספרם של אנשי מקצוע שירדו מִישראל בשנה האחרונה.
3. משרדי ערוך לסייע לבעלי מקצוע, שעסקיהם נפגעו או שבתיהם מלאכה שבהם הועסקו נסגרו, בקליטה בתעסוקה חלופה שכירה.

7338. סגירת מוסד ויצ"ו בתל־אביב.

הכריזה הנסת' י. יצחקי שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980):

נודע לי כי מוסד ויצ"ו בתל־אביב נסגר בשל חוסר תקציב.

אבקש מכבוד השר להשיב לי:

1. מה היו הסיבות לסגירתו של מוסד ויצ"ו בתל־אביב?
2. מה עלה בגורל הילדים שהתחנכו במוסד?
3. לאן נשלחו הילדים?
4. האם נותרו ילדים ללא קורת גג?

תשובת שר־העבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. הנהלת ויצ"ו החליטה על סגירת המוסד "אם וילד" בתיאום אתנו. על־פי המדיניות שהתגבשה במשרד אנו מעוררים טיפול בילדים במסגרות קטנות ככל ה־ אפשר. הפעילות במתכונת משפחתית. מסגרות אלו, שבהן ניתן טיפול אינדיבידואלי, עדיפות לדעתנו על מוסדות גדולים כדוגמת המוסד "אם וילד" שהיה מיועד ל־140 ילד. בהתאם למדיניות זו קטנה בשנים האחרונות התפוסה במעון זה ובעת קבלת ההחלטה על סגירתו שהו בו 93 ילד.

- 2—3. חלק מהילדים ישובו לבית ההורים לאחר שנוצרו התנאים לכך. חלקם ייקלטו על־ידי הורים מאמינים ובמשפחות אומנה, וחלקם ישתלבו במעונות של "השירות לילד" במשרדנו. ילדים שאובחן אצלם פיגור שכלי יועברו למוסדות "השירות למפגר".

4. ילדים שלא ייקלטו במסגרות אלו יועברו למעון ויצ"ו החדש שיופעל במסגרת מצומצמת. עם סגירתו הסופית של המוסד "אם וילד" לא ייוותרו ילדים ללא קורת גג.

7340. מצב התעסוקה ברמלה

הכריזה הנסת' ש. ארכליאל־מזולניו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980):

נודע לי ממועצת פועלי רמלה שבשבועות האחרונים הוחמר מצב התעסוקה ברמלה, שמספר המובטלים הולך וגדל וכמו כן, שיש החמרה בעומק האבטלה.

הכלכלי? שאלתי היא מדוע יש עלייה ומה אתם עושים בנדון?

שר־העבודה והרווחה י. כ"ץ:
כפי שאמרתי התשובה היא כן, ואנחנו בהחלט מנסים לקיים מעקב בעניין הזה.

גאולה כהן (התחיה — בנא"י):
מה היו התוצאות?

שר־העבודה והרווחה י. כ"ץ:
התוצאות הן שבשנים האחרונות עודדנו, למשל, מקלטים, ואנחנו תומכים בהם למרות האילוצים הכספיים החמורים. למרות האילוצים התקציביים שלנו הענקנו לפעולה זו דרגת עדיפות גבוהה. התופעה קיימת, ואני חושב שהיא גם בהחלט נמצאת בהרחבה, אבל מה שעל־ כל־פנים ברור הוא שיש יותר מודעות לבעיה ולכן זה גם מגיע אל השירותים החברתיים.

7235. עבודה בשבת בחברה "שירסון כלל"

הכריזה הנסת' י. כ"ץ־מאיר שאל את שר העבודה והרווחה ביום ה' בטבת התשמ"א (15 בדצמבר 1980):

נודע לי כי במשרדי החברה "שירסון כלל" עובדים בשבתות ובחגים.

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. הידוע לו הדבר?
2. האם קיבלה החברה הנ"ל היתר לעבודה בשבת?
3. אם כן — מתי ניתן ההיתר והיכן הוא פורסם?
4. אם לא — האם הוגשו תביעות על־ידי המפקח על היתרי עבודה בשבת נגד החברה הנ"ל על הפרת חוק שעות עבודה ומנוחה?
5. אם לא — מה יש בדעת משרדו לעשות כדי להגיש את התביעות המתחייבות מהחוק?

תשובת שר־העבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. לפי המידע שנמסר לי עובדת החברה "שירסון כלל" בלילות שבת עד שעת הסגירה של הבורסה בניו־יורק, שעמה קשורה החברה בשירותי סלקס.

- 2—3. החברה לא פנתה בבקשה לקבלת היתר עבודה בשבת.

- 4—5. עד כה לא היה ידוע לנו על עבודת החברה בלילות שבת. עם קבלת השאלתה הוזרה החברה על־ ידי הממונה על חוק שעות עבודה ומנוחה, ונדרשה להתאים את עצמה למסגרת החוק, שאם לא כן — תועמד על־ידינו לדין. החברה הגישה בקשה להיתר, וזאת תידון בוועדה המייעצת למתן היתרי עבודה בשבת בהקדם.

7238. ירידת בעלי מקצוע מהארץ

הכריזה הנסת' ש. פלאטו־שירון שאל את שר העבודה והרווחה ביום ח' בטבת התשמ"א (15 בדצמבר 1980):

נשיא המרכז הארצי של התאחדות בעלי מלאכה ותעשייה זעירה טען כי בשנה האחרונה ירדו מִישראל מאות בעלי מקצוע מיומנים וכי נסגרו עשרות בתי־מלאכה.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. בכמה הסתכם מספר דורשי העבודה שנרשמו בשירות התעסוקה ברמלה בחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 1980 ?
2. מה היה מספר המובטלים 6 ימים ויותר בחודשים אלה ?
3. כמה מהמובטלים קיבלו דמי אבטלה בחודשים אלה ?
4. כמה אנשים סודרו לעבודה בחודשים אלה, ולאילו עבודות ?
5. האם נוצרו מקורות תעסוקה חדשים, ואם כן — באילו מקומות ?
6. אילו אמצעים עומד משרד העבודה והרווחה לנקוט כדי להבטיח תעסוקה למובטלים ברמלה ?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

1. באוקטובר 1980 — 779 ; בנובמבר — 822 ; בדצמבר — 783.
2. באוקטובר 1980 — 380 ; בנובמבר — 406 ; בדצמבר — 549.
3. אישורי אבטלה שהוצאו עלי ידי שירות התעסוקה : באוקטובר 1980 — 236 ; בנובמבר — 228 ; בדצמבר — 322.
4. באוקטובר 1980 — 306 ; בנובמבר — 310 ; בדצמבר — 302. בענפים : תעשייה, חקלאות ושירותים.
5. לפי המידע שנמסר לי לא נוצרו לאחרונה מקרי מות תעסוקה חדשים ברמלה.
6. איתור תעסוקות מצויות ברמלה ובטווח נסיעה ממנה : קיום קורסים להכשרה מקצועית ; מתן אימון מקצועי תוך כדי עבודה במפעלים.

7341. הנהגת השיטה של עבודה בקבלנות לעובדי "המשקם"

חבר-הכנסת ת. טובי שאל את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980) :

לפי האינפורמציה שבידי, המנהל הארצי של "המשקם" הכניס למפעלי "המשקם" את שיטת העבודה בקבלנות. העובדים, כידוע, הם קשישים, נכים ומוגבלים, ואינם יכולים לעמוד בשיטת עבודה זו. עובדי "המשקם" שסירבו לעבוד בקבלנות, פוטרו. בגלל סיבה זו גם נסגר המפעל בגבעתי-שאל המעסיק 160 עובד.

הנני שואל את כבוד השר :

1. האם נתן משרדך את הסכמתו להנהגת שיטת העבודה בקבלנות ב"המשקם" ?
2. האם כבוד השר סבור שקשישים, מוגבלים ונכים יכולים להגיע בשיטת העבודה בקבלנות לשכר שיוכל לקיים אותם בכבוד ?
3. האם נכונה הידיעה שבגלל סירובם של עובדי "המשקם" לעבוד בקבלנות נסגר המפעל בגבעתי-שאל ?
4. האם מוכן כבוד השר לפעול למען איסור שיטת העבודה בקבלנות ב"המשקם" ולמען הרחבת המספר של עובדי "המשקם" ?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

אבקש משר העבודה והרווחה להשיב על שאלתה מס' 7341 של חבר-הכנסת תופיק טובי. איננו באולם.

צ'רלי ביטון (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון) :
אני מבקש להשיב על השאלה.

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

לכל השאלות : האינפורמציה שבידי חבר-הכנסת הנכבד אינה נכונה. א. מפעל "המשקם" בגבעתי-שאל לא נסגר ; ב. לא נקבעה שיטת עבודה קבלנית ב"המשקם".

7345. מצב התעסוקה בכארי-שבע

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980) :

נמסר לי ממועצת פועלי בארי-שבע כי בשבועות האחרונים הוחמר מצב התעסוקה בבארי-שבע, כי מספר המובטלים בעיר הולך וגדל וכמו כן כי יש חמירה בעומק האבטלה.

רצוני לשאול את כבוד השר :

1. בכמה הסתכם מספר דורשי העבודה שנרשמו בשירות התעסוקה בבארי-שבע בחודשים אוקטובר, נובמבר ודצמבר 1980 ?
2. מה היה מספר המובטלים 6 ימים ויותר בחודשים אלה ?
3. כמה מהמובטלים קיבלו דמי אבטלה בחודשים אלה ?
4. כמה אנשים סודרו לעבודה בחודשים אלה, ולאילו עבודות ?
5. האם נוצרו מקורות תעסוקה חדשים, ואם כן — באילו מקומות ?
6. אילו אמצעים עומד משרדך לנקוט כדי להבטיח תעסוקה למובטלים בבארי-שבע ?

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ :

1. באוקטובר 1980 — 1,749 ; בנובמבר — 1,691 ; בדצמבר — 1,656.
2. באוקטובר 1980 — 832 ; בנובמבר — 907 ; בדצמבר — 1,018.
3. באוקטובר 1980 — 509 ; בנובמבר — 554 ; בדצמבר — 619.
4. באוקטובר 1980 — 815 ; בנובמבר — 586 ; בדצמבר — 479. בענפים : תעשייה, שירותים ובניין.
5. על-פי המידע שנמסר לי, לא נוצרו לאחרונה מקורות תעסוקה חדשים. עם זאת צפויה קליטת עובדים מבארי-שבע, מדימונה ומערד עם הפעלתו של המפעל "רותם דשנים" ברמת-חובב.
6. איתור תעסוקות מצויות בבארי-שבע ובטווח נסיעה ממנה : קיום קורסים להכשרה מקצועית ; מתן אימון מקצועי תוך כדי עבודה במפעלים.

5. מה הוא סך כל התקציב שעומד לרשות משרד לנושא זה בשנת התקציב 1980/81? האם סכום זה מאפשר את חינוכם של ילדים באותו המספר כמו בשנת התקציב 1979/80?

6. האם דרך חינוכית זו נראית טובה לחינוך ילדי ישראל, ומה הן תכניות משרד העבודה והרווחה לגבי חינוך בפנימיות בשנת התקציב הבאה?

תשובת שריהעבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1. משרד העבודה והרווחה אחראי לנושא של חינוך ילדים בפנימיות על-פי חוק הפיקוח על המעונות, התשכ"ז—1965. כן אחראי המשרד לסידורם הישיר של כ-11,000 ילד בפנימיות ובמשפחות אומנה.

2. כן.

3. כ-6,500 ילד בגיל בית-הספר היסודי ובגיל הרך מתחנכים בפנימיות ובמשפחות אומנה, שאליהן הם הופנו על-ידי משרדנו; בגיל בית-הספר העל-יסודי — כ-4,500 נער ונערה.

4. בחודש נובמבר 1979 — 4,230 לירות; בחודש נובמבר 1980 — 10,410 לירות. בנוסף, המשרד מעביר למוסדות תשלומים לדמי כס, להוצאות נסיעה וכיוצא בזה.

5. בשנת התקציב 1980/81 הקציב המשרד למטרה זו סך של 172 מיליון שקל. תקציב זה מיועד להחזקת ילדים באותו מספר שהוחזקו בפועל אשתקד.

6. כן, כשיטה טובה לסוגים מסויימים של בני-נוער. בדעת המשרד להמשיך בביצוע תכניות לחינוך בפנימיות גם בשנת התקציב הבאה.

7452. הקמת ועדות לצורך הטיפול בכעיות התעסוקה של האקדמאים

חברת-הכנסת ע. ברעם שאל את שר העבודה והרווחה ביום ז' בשבט התשמ"א (12 בינואר 1981):

ב"דיעות אחרונות", מיום 28 בדצמבר 1980, פורסמה ידיעה בדבר הקמתן של שלוש ועדות שונות לטיפול בכעיות תעסוקה של אקדמאים: האחת — בדרג של מנהלים כלליים, ובראשה עומד המנהל הכללי של משרד, מר ישראל גורלינק; השנייה — הוקמה על-ידי הוועדה הראשונה, בדרג פקידות, ובראשה עומד המנהל הכללי של שירות התעסוקה, מר ברוך חקלאי; השלישית — בדרג של שרים, ובראשה אמור לעמוד שריהחינוך-יה תרבות מר זבולון המר.

שאלות הן:

1. האם הידיעה נכונה?
2. מדוע היה צורך בהקמתן של שלוש ועדות?
3. האם יבטיחו קיומן של שלוש ועדות אלה טיפול טוב יותר בכעיה?

תשובת שריהעבודה והרווחה י. כ"ץ:
(לא הוקראה, נמסרה לפרוטוקול)

1, 2, 3. א) בהתאם להחלטת שרי האוצר, התעשייה, המסחר והתיירות והעבודה והרווחה, בינואר 1980, הוקמה ועדת מנכ"לים בראשות מנכ"ל משרד העבודה והרווחה, לגיבוש הצעות אופראטיביות לעידוד התעסוקה ולטיפול

7347. הצורך בהוצאת צו הרחבה של הפכמים קיבוציים כלליים

חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמזולינו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980):

כידוע, רבבות נערים עובדים בענפים שאינם מאויר גנים בלשכת התיאום — כדוגמת ענף המוסכים — ושכרם כיום ירוד מאוד.

עקב מצב בלתי-צודק זה, המחייב תיקון, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. האם יש בכוונת כבוד השר לפרסם צו הרחבה לגבי ההסכמים הקיבוציים הכלליים שנחתמו בין לשכת התיאום של האירגונים הכלכליים וההסתדרות הכללית בסעיפים הנוגעים לתשלום תוספות השכר מיום 1 באפריל 1980 ו-16 בנובמבר 1980?

2. האם יש בכוונת כבוד השר להגביל את הצו ברשימות ענפיות?

3. אם כן — מדוע לא ימצא כבוד השר לנכון לה-חיל הסכם זה על כלל המשק, כדי למנוע פגיעה בנזכר עובד ועובדים רבים המשתכרים שכר ירוד בענפים בלתי-מאוורגים?

שרהעבודה והרווחה י. כ"ץ:

1. צו ההרחבה הנדון כבר פורסם ברשומות.
2. הצו האמור חל על ענפים רבים במשק, הכוללים את רוב העובדים במדינה.

3. הקו המנחה אותי במתן צווי הרחבה לגבי תור-ספות שכר רגילות — להבדיל מתוספת יוקר ומשכר מינימום — הוא, שצווים אלה מן הראוי שיחולו רק בענפים שקיימים בהם הסדרים קיבוציים כוללים לגבי כלל תנאי העבודה של העובדים. (כידוע תוספת השכר היא רק מרכיב אחד במערכת הכוללת של תנאי העבודה). באשר לבעיית תנאי העבודה של עובדי המוסכים,

הנושא נבדק במשרדי לאור פניית ההסתדרות הנוער העובד והלומד. בשאלה זו קיימים חילוקי דעות בין הצדדים הנוגעים בדבר, ואני מקווה שבדיקת הנושא תסתיים בקרוב.

7362. חינוך ילדי ישראל בפנימיות

חברת-הכנסת א. הרליין שאלה את שר העבודה והרווחה ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980):

אודה לכבוד השר אם ישיב לי:

1. האם משרדו אחראי לנושא של חינוך ילדים בפנימיות?

2. האם משרדו שולח נערים ונערות לפנימיות של אירגונים וולנטאריים כמו "עליית הנוער", "ויצ"ו", "נעמת", ו"אומנה"?

3. כמה נערים ונערות בגיל בית-הספר היסודי ובגיל בית-הספר העל-יסודי מתחנכים בפנימיות, מה הוא אחוזם באוכלוסיית התלמידים בארץ?

4. מה היה שיעור ההשתתפות של משרד העבודה והרווחה בחינוכו של נער בפנימיה בחודש נובמבר 1979 ובחודש נובמבר 1980?

5. האם קיימת תכנית ליצירת תעסוקה מתאימה לחיילים משוחררים?
6. אם כן — איזו תכנית ומתי תבוצע?
7. האם כל חייל הבא להירשם בשירות התעסוקה כדורש עבודה מקבל מידע כל שהוא?
8. אם כן — מה הוא המידע ששירות התעסוקה מספק?

שרי-העבודה והרווחה י. כ"ן:

1. יולי 1980 — 774; אוגוסט — 1,193; ספטמבר — 858; אוקטובר — 1,033; נובמבר — 1,124; דצמבר — 833.
2. בדצמבר 1980: בניין: סה"כ — 1; גברים — 1, נשים — 0; תעשיה: סה"כ — 128; גברים — 126, נשים — 2; תחבורה: סה"כ — 25; גברים — 25, נשים — 0; פקידים: סה"כ — 181; גברים — 51, נשים — 130; מקצועות חפשיים: סה"כ — 28; גברים — 9, נשים — 19; שירותים: סה"כ — 8; גברים — 6, נשים — 2; בלתי-מקצועיים: סה"כ — 462; גברים — 334, נשים — 128. סה"כ — 833; גברים — 552, נשים — 281.

3. ביולי-דצמבר 1980 הופנו 2,436 חיילים משוחררים להכשרה מקצועית בענפים: מתכת, תחבורה, תע"ש, בנאי ואחרים.

4. באוגוסט — 1,554; בספטמבר — 2,030; באוקטובר — 2,054; בנובמבר — 1,343.

5-6. כן, במסגרת התכנית להכשרה פנים-מפעלית ובקורסים מכינים במרכזים להכשרה מקצועית.

7-8. כן, על אפשרויות התעסוקה, ההכשרה המקצועית ושירותי הייעוץ וההכוון, על זכויות בביטוח אבטלה וכן על זכותם לפנות לוועדות-יער.

7651. שלילת דמי אבטלה ממחוקרי עבודה

חברת-הכנסת ש. ארכלייאלמוזילינו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

בעתון "דבר", מתאריך 21 בדצמבר 1980, פורסם ש-879 איש שסירבו בחודש נובמבר לצאת לעבודה שהוצעה להם נקנסו בשלילה זמנית של דמי ביטוח אבטלה. כמו כן נאמר, שהגורמים המפריעים למובטלים לקבל עבודה הם השכר הנמוך המשתלם בעבודה המוצעת — שהוא פחות מדמי האבטלה — ודמי הנסיעה הגבוהים למקום העבודה וממנו, ה"בולעים" חלק נכבד מההכנסה.

נוכח הגידול במספר דורשי העבודה ובמספר המובטלים 6 ימים ויותר בחודש מחד גיסא, ונוכח הצימצום במספר ההזמנות לעבודה, ובמיוחד בהזמנות לעבודה מתאימה — כהגדרתה בחוק ביטוח אבטלה — מאידך גיסא, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. מה הוא מספר דורשי העבודה שנרשמו בלשכות שירות התעסוקה בכל אחד מ-6 החודשים האחרונים של שנת 1980?

2. מה הוא מספר ההזמנות שנרשמו בלשכות שירות התעסוקה בכל חודש מ-6 החודשים האחרונים?

3. מה הם מספרי ההזמנות לעבודה לפי הענפים וסוגי העבודות?

במשברים תעסוקתיים. כן חברים בוועדה נציגי בנק ישראל, ההסתדרות הכללית והתעשיינים. ליד ועדה זו פועלים 4 צוותי-משנה, וביניהם צוות לטיפול בבעיות תעסוקה של אקדמאים בראשות מנכ"ל שירות התעסוקה. (ב) לפי הצעתי החליטה הממשלה על הקמת ועדה ציבורית, בראשות איש ציבור מן התחום האקדמי, אשר תמליץ על התוויית מדיניות ודרכי פעולה לעידוד פעילות כלכלית המבטיחה את ניצולו של הפוטנציאל של בעלי השכלה אקדמית ועל-ידי-תוכנית. כן תמליץ ועדה זו על הדרכים להתאמת מערכות ההשכלה וההכוונה המקצועית לצרכי המשק. נראה לנו כי עם מינויה של הוועדה הציבורית יובטח הטיפול לטווח הארוך, לרבות התוויית המדיניות בתחום חשוב זה. לעומת זאת, תפקידה של הוועדה בראשות מנכ"ל שירות התעסוקה הוא לטפל בבעיות שוטפות בתחום תעסוקת אקדמאים.

7621. עיכובים כתשלום תוספת היוקר לעובדי "המשקם"

חברת-הכנסת ח. קופמן שאל את שר העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

עובדי "המשקם" הם קשישים, ביניהם בעלי מום ואנשים שנפלטו ממעגל התעסוקה, המתקבלים לעבודה דרך "ועדות המוגבלים" היושבות בלשכות התעסוקה. על אף מצבם המיוחד של עובדים אלה טרם שילמה להם "המשקם" את תוספת היוקר של חודש אוקטובר, אשר שולמה לכל העובדים במשק.

אודה לשר אם יואיל להשיב לי:

1. מדוע לא שולמה תוספת זו עד כה?
2. האם יורה השר לנוגעים בדבר לדאוג לכך שעיכובים מסוג זה לא יישנו?

שרי-העבודה והרווחה י. כ"ן:

1-2. תוספת היוקר שולמה בינתיים לעובדי "המשקם". בקשתי ממנכ"ל המשק לעשות ככל שניתן כדי שתוספת היוקר תשולם לעובדי "המשקם" במועד.

7649. הטיפול בבעיות התעסוקה של חיילים משוחררים

חברת-הכנסת ש. ארכלייאלמוזילינו שאלה את שר העבודה והרווחה ביום י"ג בשבט התשמ"א (18 בינואר 1981):

נוכח הידיעות המתפרסמות על כך שמספר החיילים המשוחררים הנרשמים בלשכות שירות התעסוקה נמצא בעלייה, רצוני לשאול את כבוד השר:

1. מה הוא מספר החיילים המשוחררים שנרשמו בלשכות שירות התעסוקה ב-6 החודשים האחרונים — יולי, אוגוסט, ספטמבר, אוקטובר, נובמבר ודצמבר?
2. מה היא ההתפלגות לפי מין, סוג העיסוק, או המקצוע וההשכלה?
3. מה הוא מספר החיילים המשוחררים שהופנו להכשרה או להסבה מקצועית, ולאלו קורסים?
4. מה הוא מספר החיילים המשוחררים המקבלים דמי אבטלה בכל אחד מ-6 החודשים האחרונים?

6810. מתן דירות של "עמידר" ל"כושים העבריים"

חבריהכנסת ד. שילנסקי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ד' בהשווון התשמ"א (14 באוקטובר 1980):

בדימונה, בערד, במצפה-רמון ובישובים נוספים נמצאים בדרך לא חוקית, בניגוד לחוקי ההגירה וההתאזרחות בישראל, אנשים הקוראים לעצמם "כושים עבריים". בין היתר, גרים הם גם בדירות "עמידר".

שאלותי לכבוד השר:

1. הידועה לו תופעה זו?
2. היאך ייתכן ש"עמידר" תשכיר דירות לאנשים שעצם היותם בישראל הוא, בהתאם לחוקי המדינה, עבירה נמשכת?
3. האם יבדוק כבודו את הנושא ויתן הוראות מתאימות?
4. מה יעשה כבודו כדי שתופעה זו תיפסק?

היו"ר ש. ארכלי-אלמוזלינו:

שרהבינוייהשיכון ישיב על שאילתה מס' 6810 של חבריהכנסת דב שילנסקי. הוא איננו באולם והתשובה מועברת לפרוטוקול.

שרהבינוייהשיכון ד. לוי:

אבקש להשיב בכליזאת.

היו"ר ש. ארכלי-אלמוזלינו:

בבקשה.

שרהבינוייהשיכון ד. לוי:

שאלת מעמדם של "הכושים העבריים" היושבים בארץ אינה בתחומי של משרד הבינוי והשיכון. עם זאת, כל עוד ישיבתם בגדר עובדה, הרי הטיפול בשאלת דיוורם ובשיפור מצוקתם נעשה לטובתם ולטובת הסביבה.

6972. אייכווד התחייבויות של החברה "שיכון ופיתוח"

חבריהכנסת מ. קצב שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ב' בכסליו התשמ"א (10 בנובמבר 1980):

במשך שלוש השנים האחרונות מנהלים משתכני "בנה ביתך" בקרייתגת מאבקים כדי שיכובדו ההתייבויות שנטלה על עצמה החברה "שיכון ופיתוח", להשלמת הפיתוח באזור זה. אף מבקר המדינה התערב בנושא זה.

אודה לכבוד השר אם יואיל להשיב לי:

1. מדוע אין החברה "שיכון ופיתוח" מכבדת את התחייבויותיה?
2. אילו אמצעים משרדכם נוקט כדי לחייבה לכך?

היו"ר ש. ארכלי-אלמוזלינו:

שר הבינוי והשיכון ישיב על שאילתה מס' 6972 של חבריהכנסת משה קצב. אף הוא איננו, האם אתה רוצה להשיב?

שרהבינוייהשיכון ד. לוי:
אשיב.

השלמת עבודות הפיתוח באתר הבנייה "בנה ביתך"

4. מה הוא מספר המובטלים שסירבו לקבל את העבודה המוצעת להם בכל אחד מ-6 החודשים האחרונים?

5. מה היא ההתפלגות על-פי מקצוע, השכלה וגיל של מחוסרי העבודה שסירבו לקבל את העבודה המוצעת להם?

6. האם הוצעה להם עבודה מתאימה על-פי הגדרתה בחוק?

7. אם לא הוצעה עבודה מתאימה על-פי חוק, היש סמכות ללשכת שירות התעסוקה לשלול ממובטל את זכותו לקבל דמי אבטלה על-פי חוק?

8. אם אין סמכות לשלילת הזכות לדמי אבטלה, אם לא הוצעה עבודה מתאימה, כיצד נשללה זכותם של 879 מחוסרי עבודה?

9. אם כן הוצעה עבודה מתאימה, מה הן הסיבות לסירובם של מחוסרי העבודה לקבל את העבודה המוצעת?

10. מה עושה כבוד השר כדי להקל על מחוסרי העבודה המוכנים לקבל כל עבודה מוצעת, אף שאיננה מתאימה על-פי החוק, ולהשתתף בכיסוי הוצאות הנסיעה לעבודה וממנה?

11. האם מוכן כבוד השר לפעול לקבלת חוק שכר מינימום, שיאפשר לקבל בעד עבודה תמורה העולה על הסכום המשתלם כדמי ביטוח אבטלה?

שרהעבודה והרווחה י. כ"ץ:

1. ביולי 1980 — 34,741; באוגוסט — 34,421; בספטמבר — 33,495; באוקטובר — 39,045; בנובמבר — 37,416; בדצמבר — 35,489.

2. ביולי 1980 — 16,574; באוגוסט — 18,506; בספטמבר — 15,756; באוקטובר — 20,322; בנובמבר — 21,571; בדצמבר — 18,911.

3. בדצמבר 1980: בניין — 782; תעשיה ומלאכה — 1,849; תחבורה והובלה — 181; פקידות — 2,219; מקצועות חפשיים — 250; שירותים — 412; בלתי-מקצועיים — 13,218.

4. ביולי 1980 — 556; באוגוסט — 407; בספטמבר — 450; באוקטובר — 879; בנובמבר — 937; בדצמבר — 925.

5. ההתפלגות בחודש דצמבר 1980 לפי מקצועות: בניין — 12; תעשיה — 85; הובלה — 47; פקידות ומקצועות חפשיים — 134; שירותים — 11; בלתי-מקצועיים — 636; סך-הכול — 925.

6, 7. לפי המידע שנמסר לי, הוצעה להם עבודה מתאימה על-פי הגדרתה בחוק.

9. הסיבות העיקריות: שיעור השכר, עבודה בלתי-מיומנת ומרחק.

10. נבדקת עתה האפשרות להרחיב את הסדרי ההסעה של העובדים לעבודה כדי לאפשר ויסות גיי אוגרפי רחב יותר.

11. אני מפנה את תשומת לבך של השאלת הנכבדה להצעת חוק שכר מינימום הנמצאת על שולחנה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. אני מקווה שהיחוק שיאושר יתן תשובה הולמת לכך.

1. האם הפירסום בעתון תואם את המציאות?
2. האם העבודה ברמת-גן נמסרה לחברה "גניש שלום" תוך תיאום עם עיריית רמת-גן ובידיעתה והסכמתה?
3. האם התקיים מכרז למסירת העבודה?

4. אם כן — כמה קבלנים הופיעו למכרז?
5. אם לא — מה היו הסיבות למסירת העבודה ללא מכרז?

6. האם מסירת העבודה לחברה "גניש שלום" נעשה תה בהתאם לכללים ולנהלים המחייבים?

שרי-הבינוי והשיכון ד. לוי :

1. לא.
2. מעורבותה של עיריית רמת-גן, כמו של כל רשות מקומית אחרת, בעבודות הבינוי והשיכון המתבצעות בתחומה, באה על ביטוייה המלא במסגרת רשויות התיכנון ובמגעים עם המשרד המהוזי במשרד הבינוי והשיכון. מובן שאין העירייה מעורבת בקביעת היום ובתנאי ההפעלה של עבודה המתבצעת במסגרת המשרד.

3. מסירת עבודות על-ידי משרד הבינוי והשיכון לחברות הבונות על חשבונן ולא במימונו המלא של המשרד אינה מחייבת מכרז על-פי תקנות כספים ומשק, אלא ניהול משאומתן עם כמה חברות.

4. הפרויקט הנ"ל הוצע ל-4 חברות בתנאי מימון חלקי של המשרד שהיו נתונים מראש. החברות הן: "רסקו", "משהב", "רובינשטיין" ו"גניש שלום". 3 החברות הראשונות סירבו לקבל את הצעת המשרד ואילו החברה "גניש" נאותה לבנות בתנאים המוצעים. לפיכך נמסרה העבודה לחברה זו.

5. ראה 3-4.

6. בהחלט.

7119. ידיעה בדבר בניית שכונות מעבר לקו הירוק

חבריה-הכנסת ע. אמורי שאל את שר הבינוי והשיכון ביום י"ט בכסליו התשמ"א (27 בנובמבר 1980):

הובאה לידיעתי ידיעה, שלפיה יזמו באחד ממשרדי הממשלה בנייה של שכונה או של כמה שכונות מגורים לאנשי צבא קבע — או גם לאחרים — מעבר לקו הירוק, בערך בקו קלקיליה—עזון, צפונית-מזרחית לכפר-סבא. לפי ידיעה זו מתנהל משאומתן בעניין, והביצוע הוצע לכמה קבלנים וחברות ללא מכרז. כאשר הקרקע מוקצת בתנאים המהווים מתנה על חשבון הכלל. כמו כן הוצעה לקבלנים התחייבות לרכישת הדירות, למקרה שלא יצליחו למכור את כולן לנרשמי משרד הבטחון או בשוק החפשי.

אבקש מכבודו להשיב לי:

1. האם הידיעה נכונה, כולה או מקצתה?
2. אם לא או אם היא נכונה בחלקה — מה הוא המצב לאשורו?

3. אם כן — מה יש בדעת כבודו לעשות כדי למנוע פגיעה בסדרי המינהל התקין וביובו של כספי ציבור?

בקרית-גת תתבצע בקרוב, והמימון לכך כבר הועבר לחברה "שיכון ופיתוח". העבודה התעכבה בעבר בשל אילוצים תקציביים.

7035. שימוש בקירות גבס בשיכוני משרד הבינוי והשיכון

חבריה-הכנסת מ. עמאר שאל את שר הבינוי והשיכון ביום ח' בכסליו התשמ"א (16 בנובמבר 1980):

יתרונות הבנייה המתועשת הוכחו, והיא מקובלת בארץ. בין השיטות הטכנולוגיות להקטנת עלות הבנייה, להגדלת התפוקה בענף ולחסכון בכוח-אדם קיימת השיטה של בניית קירות-פנים מגבס או מגבס משוריין, שכדוגמתם נבנו בבתי-מגורים בשכונת יורעליה בחיפה.

אבקש להשיב לי:

1. האם הינך נכון להורות על בדיקה של כדאיות השיטה של בניית קירות גבס בשיכוני משרד הבינוי והשיכון?

2. אם נושא זה כבר נבדק — מה הן תוצאות הבדיקה?

שרי-הבינוי והשיכון ד. לוי :

משרד הבינוי והשיכון ערך בדיקות טכניות וכלכליות לגבי שימוש במחיצות גבס בבנייה. ביוזמתו, בשיתוף עם המפעל "תגיב", הוכנו מפרטים טכניים לביצוע המחיצות. הבדיקות העלו כי מחיצות הגבס יקרות במעט מן המחיצות הקונבנציונאליות, אולם מאפיין שרירותי חסכון ניכר בכוח-אדם. אגף תכנון והנדסה הוציא הוראות לחברות בנייה ולקבלנים, המאפשרות שימוש במחיצות גבס בכל סוגי הבנייה. בחלק מהבנייה הציבורית כבר מוקמות מחיצות כאלה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו :

רשות לשאלה נוספת לחבריה-הכנסת עמאר.

משה עמאר (המערך):

האם ניתנו הנחיות ברורות מטעמך, שבכל המבנים הנבנים על-ידי משרד השיכון — היינו הבנייה הציבורית — ינהגו בשיטת קירות פנים מגבס?

שרי-הבינוי והשיכון ד. לוי :

ציינתי שהוצאו הנחיות.

7091. מסירת עבודה ללא מכרז על-ידי משרד הבינוי והשיכון

חבריה-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו שאלה את שר הבינוי והשיכון ביום י"ב בכסליו התשמ"א (20 בנובמבר 1980):

בעתון "על המשמר" פורסם, שסגן ראש עיריית רמת-גן מסר כי החברה "גניש שלום", שבעליה גמנים עם פעילי הליכוד, קיבלה ממשרד הבינוי והשיכון עבודות בנייה ברמת-עמידר, ללא ידיעתו של ראש עיריית רמת-גן מר פלד.

נוכח העובדה של מסירת עבודה בהיקף גדול על-ידי משרד הבינוי והשיכון לקבלן מסויים, ללא מכרז ותוך התעלמות מקבלני המקום, רצוני לשאול את כבוד השר:

כלהין: א. מתן הנחות ממחיר השמאי בסך 15.5% באזורי פיתוח ו-13% באזורים אחרים; ב. סיוע בהלי-וואות של משרד הבינוי והשיכון.

5. משרד הבינוי והשיכון ו"עמידר" מעוררים את מסירת הדירות לבעלות דייריהן בדרכים שהוזכרו לעיל.

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו:

רשות לשאלה נוספת לחברה הכנסת רובינשטיין.

אמנון רובינשטיין (שינוי — מפלגת המרכז):

אדוני השר, לאור הפער העצום בין הכנסות "עמי-דר" להוצאותיה, האם לא כדאי להגדיל את העזרה, בין בצורת מענקים והנחות ובין בצורת הלוואות, לתושבים בשכונות ובעיירות הפיתוח הרוצים לרכוש מהחברה את דירותיהם?

שרהבינוי והשיכון ד. לוי:

אנו מגדילים בהתמדה את הסיוע ומתאימים אותו ליכולת הדיירים לרכוש את דירותיהם. עם זאת צריך לזכור, ש"עמידר" איננה רק חברת תיווך אלא שמקדמת דנא הוטלו עליה משימות נוספות של פיתוח ושל פיתוח משלים בעיירות הפיתוח. אם יש לך שאלה נוספת או רעיון כלשהו, אני מוכן לבדוק אותו.

7350. נתונים על ירידה במספר התחלות הבנייה

בשנת 1980

חברה הכנסת ע. ברעם שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ב בטבת התשמ"א (29 בדצמבר 1980):

בידיעה בעתון "הארץ", מיום 9 בדצמבר 1980, נאמר כי "מסתמנת ירידה של כ-14% בהתחלות הבנייה בחודשי ינואר—ספטמבר 1980".

שאלות הן:

1. התוכל לאשר נתונים אלה, שפורסמו עליידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה?
2. האם נתונים אלו מורים על שפל בענף הדיור בשנתיים הקרובות?
3. עלפי איזה נתוני ביקוש קבע משרדך את ויסות הבנייה?

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו:

אבקש משר הבינוי והשיכון להשיב על שאלתה מס' 7350 של חברה הכנסת עוזי ברעם. הוא איננו, והתשובה תועבר לפרוטוקול.

אמרי רון (המערך):
אולי השר מוכן להשיב?

שרהבינוי והשיכון ד. לוי:

ברצון.

1. כן.

2. הנתונים הללו מתייחסים לכל שטח הבנייה, הכולל גם בנייה שלא למגורים, ולפיכך אין בהם כל אינדיקציה למצב הדיור בשנתיים הקרובות. זה יושפע מסך כל התחלות הבנייה למגורים בשנתיים האחרונות, לעומת התחלות הבנייה למגורים בשנים 1977—1978. בשתי השנים 1977—1978 היו בבנייה הציבורית כ-13,000 התחלות בנייה למגורים, ואילו בשנות התקציב 1979

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו:

נא להשיב על שאלתה מס' 7119 של חברה הכנסת אמוראי, שאיננו.

שרהבינוי והשיכון ד. לוי:

אשיב גם כאן.

1. הידיעה נכונה בעיקרה.

2—3. המדובר בבנייה של ישוב עירוני בקרני-שומרון ג'. לפי החלטת הממשלה. כידוע, עד לפני כשנה הוקמו הישובים ביהודה ושומרון במימון מלא של הממשלה מתקציב המדינה. שיטה זו שונתה בתקציב 1980. במגמה לחסוך בכספי מדינה ולשתף את הדיירים בהוצאות הבנייה הושם דגש חזק בעידוד הבנייה העצמית בשיטת "בנה ביתך". מתוך אותה המגמה ביקש המשרד לשתף גם את הקבלנים בנטילת הסיכון והמימון הכרוכים בבנייה, כפי שמקובל בהתקשרויות המשרד עם חברות הבנייה בשאר חלקי הארץ. לעניין זה התארגנה קבוצה של כ-10 קבלנים, מן הגדולים בענף הבנייה — הנוטלים חלק גם בבנייה הציבורית — והקימה תאגיד מיוחד לצורך בנייה בישובים חדשים ביהודה ושומרון. עם תאגיד זה מתנהל זה חודשים מספר משא-ומתן לבניית מאות יחידות דיור בקרני-שומרון ג', כ-15 ק"מ ממזרח לכפר-סבא. תוך תיאום עם משרד הבטחון ומינהל מקרי קעי ישראל, שבלב זה אנו קרובים לחתימת חוזה שע"י קריו הם אלה: א. הבנייה והפיתוח באתר המגורים ייעשו על-ידי התאגיד ועל חשבוננו; ב. התשתית הבר-סיסית — ביוב, חשמל, מים וכביש גישה לראש השטח — תבוצע ותמומן על-ידי הממשלה; ג. לבונים תינתן הלוואה לפי העקרונות המקובלים בבנייה הציבורית והר-עירונית במסגרת הפרוגרמה של משרד הבינוי והשיכון.

7150. פעילותה של החברה "עמידר"

חברה הכנסת א. רובינשטיין שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ד בכסליו התשמ"א (2 בדצמבר 1980):

שאלותי לכבוד השר:

1. מה היו סך כל ההוצאות של החברה "עמידר" בשנה האחרונה שלגביה יש נתונים?
2. מה היו סך כל ההכנסות משכר דירה של החברה "עמידר" באותה שנה?
3. כמה דירות נמכרו לדיירים על-ידי "עמידר" בשנה זו?
4. מה הן תכניותיה של "עמידר" להגברת המכירה לדיירים?
5. האם מוכנים "עמידר" ומשרד הבינוי והשיכון לשקול מסירה של דירות "עמידר" לבעלות דייריהן?

שרהבינוי והשיכון ד. לוי:

1. הוצאות החברה "עמידר" בשנת התקציב 1979/80 הסתכמו ב-222 מיליון שקל.
2. ההכנסות משכר דירה באותה שנה היו כ-59 מיל-יון שקל.
3. באותה התקופה נמכרו 3,862 דירות מנכסי "עמי-דר", ועוד 4,417 דירות מרכוש המדינה הנמצאות בניהול "עמידר".
4. החברה מעודדת את דייריה לרכוש את הדירות באמצעות פעולות הסברה בקרבם ומתן תנאים מועדפים.

שרייהכינוייהשיכון ד. לוי :

1. כל התלונות נבדקו ונמצא כי 38 דירות אכן דורשות תיקון.
2. 18 מן הדירות כבר תוקנו והשאר נמצאות בתהליך תיקון.
3. כן.
4. משרדנו מתייחס בצורה עניינית לכל בקשה המופנית אליו.

7460. איימימוש הבטחות שניתנו לכתיספר

במעלות

חברה הכנסת א. לין שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ז בטבת התשמ"א (4 בינואר 1981) :

בתאריך 7 באוגוסט 1978 ביקרו בקריית-החינוך במעלות המנהל הכללי של משרדך ומנהל המחוז, והביטוח סיוע לבניית 4 יחידות זיור בשביל צוות המוסד וסיוע לגידור המוסד. עד כה טרם מומשו ההבטחות הללו.

אבקש תשובתך :

מה יש בדעתך לעשות כדי לסייע למוסד, שהוא נדבך נוסף בתכנית ייחוד הגליל ?

שרייהכינוייהשיכון ד. לוי :

עובדי קריית-החינוך במעלות יתגוררו בקריה עצמה, שתורחב לצורך זה באמצעות סיוע המשרד. דמי הסיוע יועברו לקריית-החינוך בקרוב. כן יסייע המשרד במימון הגידור, שיתבצע על-ידי התלמידים עצמם. סיכום על כך הושג בין המשרד לקריית-החינוך במעלות.

ג. חוק התיכונן והבנייה (הוראת שעה), התשמ"א—1981 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הוציפהיה של כלונן היא שמשרד הפנים ייערך בתקופה זו כדי להקים ועדות מקומיות במקומות המעטים שבהם אין עדיין ועדות כאלה.

החוק מובא ללא הסתייגויות, ואני מבקש מהכנסת לאשר בקריאה שנייה ובקריאה שלישית.

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו :

חברי הכנסת, לחוק אין הסתייגויות ואני מעמידה אותו להצבעה בקריאה שנייה.

הצבעה

סעיפים 1, 2 נתקבלו.

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו :

אני מעמידה את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

הצבעה

חוק התיכונן והבנייה (הוראת שעה), התשמ"א

— 1981, נתקבל.

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו :

חברי הכנסת, נכריז על הפסקה של 5 דקות מאחר שאין חשש.

(קריאות : נמשך.)

י-1980 יסתכמו התחלות הבנייה ב-31,000 בקירוב. כיום נמצאות בתהליך בנייה, במגזר הציבורי והפרטי, כ-65,000 דירות לעומת 55,000 דירות שנמצאו בבנייה ב-1978.

3. עיקר הביקוש לדירות בא מן המגורים האלה : זוגות צעירים, עולים חדשים ומשפחות המבקשות להיטיב את תנאי דיורן. בהתאם לכך — כפוף לאילוצים תקציביים — נקבעת פרוגרמת משרד הבינוי והשיכון.

7457. ליקויים כדירות חדשות באפת

חברה הכנסת ס. מרציאנו שאל את שר הבינוי והשיכון ביום כ"ד בטבת התשמ"א (31 בדצמבר 1980) :

בשכונות עופר וקריית-חב"ד בצפת מתגוררות כ-250 משפחות.

108 משפחות התלוננו על פגמים ורטיבות בדירור תיהן, ורק 18 משפחות תיקנו את הליקויים. יש לציין כי השכונות הללו הן בנות שנתיים.

אבקש מכבוד השר להשיב לי :

1. האם האמור לעיל נכון ?
2. אם כן — למה לא מתקנים לשאר החושבים את דירותיהם ?
3. האם הופקו במשרדך לקחים כדי שפגמים מעין אלו שנתגלו בשכונות הנ"ל לא יתגלו במקומות אחרים ?
4. האם מוכן כבוד השר להתייחס בחיוב לתביעות שיועלו על-ידי הדיירים בשכונות הנ"ל ?

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו :

אנו עובדים לחוק התיכונן והבנייה (הוראת שעה). התשמ"א—1981 בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. את החוק יביא יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה, חברה הכנסת שלמה הלל.

שלמה הלל (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה) :

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, חוק זה, שהוא הוראת שעה, בא להאריך את תקפו של מצב אשר איפשר לשר להטיל על ועדה מחוית למלא את הפונקציות של ועדת בנייה מקומית, אם לא היתה כזאת בגלל ממדיו המצומצמים של המקום או בגלל העדר אנשים מיומנים שיוכלו לבצע את העבודה. בדיון בוועדה התברר לנו שלמעשה רק בסביבות חיפה קיימים עוד כמה מקומות כאלה שבהם אין ועדת בניין מקומית.

הבקשה להאריך את תקפו של החוק בעוד 5 שנים נתקבלה בוועדה בביקורת קשה. חברי הוועדה חשבו שהמצב הקיים לא היה צריך להימשך עד היום, ובוודאי לא רצו שיימשך עוד 5 שנים. על דעת הוועדה ובשמה נתבקשתי לומר מעל במת הכנסת שאנו מסכימים להאריך את תוקף החוק לעוד שנתיים, כאשר המגמה, הכוונה והעמדה המפורשת של הוועדה הן, שאין מקום להאריך את תוקף התקנות האלה מעבר לתקופה של שנתיים.

— חוק התיכונן והבנייה (הוראת שעה); חוק עיגול סכומים; החלטות בדבר אישור הוראות בצווים —

חברי הכנסת, אני מחדשת את הישיבה. אני רוצה להודיע שהחשמל הופסק מאחר שנתפסה ידו של מישור במעלית. כדי שלא לסכן את ידו ניתנה הוראה להפסיק את זרם החשמל. ידו של האיש חולצה והכול בא על מקומו בשלום. כדי שלא לסכן מישור, היה כדאי לעשות זאת. היד בסדר, הכול בסדר. אנחנו חוזרים לעבודתנו הרגילה.

חברי הכנסת, מאחר שאין חשמל לא ניתן לצלצל בפעמון ולהזעיק את החברים להצבעה. כך לא נוכל לקיים את ההוראות הקבועות בתקנון ולקיים הצבעה חוקית. משום כך אני נאלצת להכריז על הפסקה עד שיהיה אור.
(הישיבה הופסקה בשעה 11:41 וחודשה בשעה 11:47)

ד. חוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981 *

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

רון למנות את הקולות. חברי הכנסת גרופר, בקשתך נת קבלה. לסעיף 1 אין הסתייגויות. אני מעמידה אותו להצבעה.

ה צ ב ע ה

— 22 בעד סעיף 1
— 17 נגד

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

לסעיף 2 הסתייגות לחברי הכנסת גולומב. אני מעמידה אותה להצבעה.

ה צ ב ע ה

התיקון של חברי הכנסת ד. גולומב לסעיף 2 לא נתקבל.

סעיף 2, כהצעת הוועדה, נתקבל.

סעיפים 3 ו-4 נתקבלו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

אני מעמידה את החוק להצבעה בקריאה שלישית.

ה צ ב ע ה

— רוב בעד החוק
— אין נגד

חוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981, נתקבל.

ה. החלטות בדבר אישור הוראות:

בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת), התשמ"א—1980;

בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 18, 19, 20), התשמ"א—1980;

בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 23, 24, 26), התשמ"א—1981 **

אליעזר אבטבי (בשם ועדת הכספים):

כן.

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, צו תעריף המכס והפטור (החלפת תוספת), התשמ"א—1980, מהווה נוסח מעודכן ומשולב של תעריף המכס בתוקף מיום 1 בינואר 1981. הצו מעדכן את המכסים הקצובים של כ-420 פרייטים שערך יבואם כ-390 מיליון דולאר, לפי עלות שער

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
חברי הכנסת, אנו עוברים לחוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981. את החוק יביא חברי הכנסת אבטבי בשם ועדת הכספים.

אליעזר אבטבי (בשם ועדת הכספים):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, הנני מתכבד להביא לאישור הכנסת את חוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981. כדי להקל את הישוב המס וכדי לייעל את גבייתו, מוצע לעגל כל חוב מס והחזר מס לשקל השלם הקרוב. לפיכך סכום הנמוך מחצי שקל לא יובא בחשבון וסכום של חצי שקל או יותר יעוגל כלפי מעלה.

אודה לך, גברתי היושבת-ראש, אם תבקשי מהכנסת לאשר חוק זה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
לחוק יש הסתייגויות. הסתייגות לחברי הכנסת דוד גולומב. האם ברצונך לנמק?

דוד גולומב (המערך):
לא. אני מוותר על ההנמקה.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
חברי הכנסת, ניגש להצבעה.

פסח גרופר (הליכוד):
אבקש למנות שני מונים.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:
בבקשה. אני מבקשת מחברי הכנסת אמנון לין ואמרי

נגבה ומשולם מס לאחר המסירה ובמחיר התמורה ההיסטורית. היצור גבה את מס הקנייה לשיעורים עד יום המסירה והעבירו לאוצר כעבור חודשים מספר. שיטה זו יצרה עיוותים והפלות בתשלום מס קנייה בין יצרן ליצרן ובין הייצור המקומי ליבוא. אי לכך שונתה שיטת הגבייה החל מיום 15 בינואר 1981, והמס ייגבה לפי המחירים ביום המסירה, עם תקופת "סובלנות" של חודשיים. עם שינוי השיטה שהביאה להעלאת תשלומי מס קנייה בייצור מקומי התלוננו היצרנים המקומיים על כך ששיעור התמ"א ביבוא אינו מציאותי. כדי למנוע פגיעה בייצור המקומי הועלו שיעורי התוספת. עם זאת, כדי למנוע התייקרות של המוצרים, הופחת מס הקנייה בהתאם להערך לאה זו, כך שנטל המס ביבוא לא השתנה כלל. השינויים בשיעורים מפורטים בדברי ההסבר לתקון המונח על שולחן הכנסת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצבעה. האם יש התנגדות להעמיד את כל הצווים להצבעה יחד?

(קריאות: לא.)

אם כך, נצביע בנפרד.

הצבעה

ההחלטה בדבר אישור הוראות בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת), התשמ"א, 1980— נתקבלה.

חיים קופמן (הליכוד):

האם מותר תוך 24 שעות לחזור בתשובה?

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

בהחלט כן. נמשיך בהצבעה.

הצבעה

ההחלטות בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 18, 19, 20), התשמ"א—1980. נתקבלו.

ההחלטות בדבר אישור הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 23, 24, 26), התשמ"א—1981. נתקבלו.

ו. הצעות חוק של חברי הכנסת

1. חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22) (תיקון), התשמ"א—1981 *

חבריה הכנסת משה ארנס, חיים ברילב, פסח גרופר, מאיר עמית ואנוכי. אנו מייצגים את כל חברי ועדת החוץ והביטחון מכל המפלגות החברות בוועדה זו.

והרי החוק המוצע לפניכם. הזכות למענק בנוסף על קיצבה נקבעה כבר בנוסח הראשון של סעיף 18 לחוק שירות הקבע בצה"ל (גימלאות), התשי"ד—1954, אלא שהיא צומצמה רק לאלה שפוטרו מהשירות לאחר 10 שנות שירות מסיבת נכות או מחלה או מסיבה אחרת, כשהם בגיל 40 או יותר. בתיקון הראשון לחוק, מיום 2 באוגוסט 1957, הורחבה הזכות גם למי שפוטר מהשירות

החליפין, והוא כולל שינויים אחדים, כמפורט בדברי ההסבר שצורפו לצו המונח על שולחן הכנסת.

בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 18), התשמ"א—1980, נוסח הפרט המתייחס למקלטי טלוויזיה וחלקיהם שונה, במטרה להבהיר ולפשט את המונחים המופיעים בו. השינוי הוא טכני ואין לו כל השפעה על הגבייה בפועל.

צו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 19), התשמ"א—1980, כולל תיקון טעות. בסייג המתייחס לגיפיים שגבהם עולה על 175 ס"מ נקבע שהמשקל העצמי של הרכב אינו עולה על 1,600 ק"ג. לפני התיקון הושמטה בטעות המלה "אינו".

צו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 20), התשמ"א—1980, מעלה את המס על לוחות סיבית מ-20% ל-22.5%. במקביל נקבע פטור על לוחות מצופים בחומר שאינו עץ, אם שולם מס על לוח סיבית. לוחות אלה משמשים בעיקר לייצור רהיטים. עד כה היו משלמים מס על ערך הציפוי בלוח אך ורק מפעלים אשר התמחו ועסקו בציפוי לוחות. לעומת זאת, יצרני רהיטים ונגרים אשר רכשו לוחות בלתי-מצופים והיו חותכים אותם לחלקי רהיטים, כאשר הציפוי היה נעשה לאחר החיתוך, לא היו משלמים מס על הציפוי. בצורה זו נפגע כושר התחרות של המפעלים המבצעים ציפוי של לוחות. אי לזאת הועבר המס על הציפוי לחומר הגלם.

בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 23), התשמ"א—1981 ובצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 24), התשמ"א—1981, יש עידכונים של שיעורי מס קצובים בהתאם לשינויים במחירים. בחלק מפרטים אלה תוקף המס הקצוב מוגבל בזמן והוא משתנה בהתאם לשינויים במחירים, כאשר השיעור הקבוע הוא לפי ערך. רשימת הסחורות שלגביהן שונו השיעורים מופיעה בדברי ההסבר לתיקונים המונחים על שולחן הכנסת.

צו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 26), התשמ"א—1981, מעלה את שיעור התמ"א — תוספת מיכסת אחוזים — על מוצרי בנייקיימא מסויימים ומפחית את שיעורי מס הקנייה עליהם. מתמת האינפלציה הקיימת התרחבו בשנה האחרונה המכירות העתידיות של כמה מוצרים בנייקיימא מייצור מקומי. לפי שיטת הגבייה הקיימת

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים עכשיו להצעות חוק ולהצעות לסדר-היום של חברי הכנסת. הצעת החוק הראשונה: חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22) (תיקון), התשמ"א—1981 — הצעתם של חבריה הכנסת מ. ארנס, ח. ברילב, פ. גרופר, א. לין ומ. עמית. בשם המ-ציעים יביא את הצעת החוק חבריה הכנסת לין.

אמנון לין (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אני מייצג כאן את חברי ועדת החוץ והביטחון המגישים את ההצעה הזאת.

האנשים האלה, ולכן אנו יכולים להודות להם רק בעי קיפין, רק בהודמניות מסוימות מאוד. הצעת חוק זו מהווה הזדמנות להביא לידי ביטוי את תודת האומה כולה לאנשי שירות הבטחון ולאנשי המוסד. אנחנו חייבים להם הרבה. הם משמשים שליחינו, שליחי האומה, ואנחנו בכנסת נשמש נציגיהם כדי לסייע להם בתיקון העוול הזה.

לפיכך, בהרגשת הובה כלפי אנשי השירותים האלה, אני מסכים שהצעת החוק הזאת אמנם תועבר להכנה לקריאה ראשונה לוועדת החוץ והבטחון.

היו"ר ש. ארבליאלמוזילינו:

אני רוצה להפנות את תשומת לב חברי הכנסת לכך שעל-פי התקנון, חוק שירות המדינה (גימלאות), לגבי כל הקבוצות וכל סוגי העובדים, הוא בתחום עבודתה של ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. אם מציעי החוק עומדים על הצעתם, ועדת הכנסת תקבע לאיזו ועדה תועבר הצעת חוק זו. אינני רואה כל סיבה לכך שהצעת חוק זו לא תועבר לוועדה המתאימה על-פי החלטת ועדת הכנסת.

שרי-האוצר י. ארידור:

עם כל הכבוד, גברתי היושבת-ראש, היתה הצעה של מציעי הצעת החוק, אני מסכים להצעה הזאת, אבל אני רואה שאני נאלץ לנמקה.

היו"ר ש. ארבליאלמוזילינו:

ועדת הכנסת תקבע לאיזו ועדה תועבר הצעת החוק.

שרי-האוצר י. ארידור:

גברתי היושבת-ראש, אם תשמעי את דברי אולי תוותרי על ההצעה הזאת. מדובר כאן באנשי שירות הבטחון ובאנשי המוסד. אני חושב שצריך לפרט מספרים הנוגעים לאנשים אלה בוועדת העבודה והרווחה בפומבי. בכל זאת יש הבדל, בכל הנוגע לסודיות, בין ועדת החוץ והבטחון לוועדת העבודה והרווחה. לפיכך אני מציע, עם כל הכבוד, שהיושבת-ראש לא תציע להעביר זאת להחלטת ועדת הכנסת, אלא תסתפק בהצעה המוסכמת על דעת המציעים ועל דעת הממשלה.

משה עמאר (המערך):

אני מציע להעביר את הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ש. ארבליאלמוזילינו:

נאמר לי שהיושבת-ראש מנוע מלהציע הצעה, אלא שחבריה-הכנסת משה עמאר הציע להעביר הצעת חוק זו לוועדת העבודה והרווחה. היות שיש שתי הצעות — ועדת הכנסת תכריע. אני מעמידה להצבעה את ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה שוועדת הכנסת תקבע.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22) (תיקון), התשמ"א—1981, לדיון מוקדם בוועדה ש- תקבע ועדת הכנסת, נתקבלה.

לאחר שלקה בו בנכות אם דרגת נכותו 50% ויותר, וכן למי שהרמטכ"ל הורה על יציאתו לקיצבה לאחר גיל 40 ו-8 שנות שירות קבע לפחות. הסעיף הוחלף בתוקף מיום 9 באוגוסט 1957, והושמטו ממנו הוראות שצימצמו את תחולתו רק למי שטרם הגיע לגיל 60.

הסדר זה, של מענק נוסף על קיצבה, הוחל גם על שוטרים ביום 4 בדצמבר 1975, עם החלפתו של סעיף 77 לחוק שירות המדינה (גימלאות), התש"ל—1970. על עובד שב"כ — שירות כטחון כללי — או עובד המוסד למודיעין עין ולתפקידים מיוחדים הוחלה הוראה דומה על-ידי הוספת סעיף 22 לחוק שירות המדינה (גימלאות), ואולם היה זה בתוקף רק מיום 30 באוגוסט 1980. ובכך הופלו אנשי השב"כ והמוסד לעומת שאר אנשי הבטחון, חיילי צה"ל וכוחות המשטרה. הצעה זו באה לתקן משגה זה, שנעשה באקראי וללא שום כוונה רעה, ולהשוות את מעמדם של אנשי השב"כ והמוסד לזה של חיילי צה"ל וכוחות המשטרה.

חברי הכנסת, אני משוכנע שאני אומר את המשפטים להלן בשם כל חברי הכנסת המציעים את ההצעה, וכן גם בשם כל חברי הכנסת המרכיבים את ועדת החוץ והבטחון. אנחנו באים לתקן משגה ולתקן עוול גדול שנעשה לצירי בור, אמנם קטן, של אנשים שכולנו חבים להם חוב גדול בכל ימות השנה. אין להם ועדי עובדים היכולים לשמור על זכויותיהם. לא אשגה אם אומר שכולנו כאן צריכים לראות את עצמנו שותפים לדאגה לשמירה על זכויותיהם של אנשים אלה, שכולנו חבים להם חוב כה גדול בכל ימות השנה.

נדמה לי שלא אשגה אם אציע שהחוק הזה יועבר לוועדת החוץ והבטחון. אופיים המיוחד של השירותים שאנו עוסקים בהם והצורך לשמור על הסודיות המתחייבת מהיות השירותים האלה מיוחדים במינם, מחייבים אותנו להציע שהחוק הזה יועבר לוועדת החוץ והבטחון.

היו"ר ש. ארבליאלמוזילינו:

דברי תשובה לשר האוצר.

שרי-האוצר י. ארידור:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, החוק שהוצע כאן לפנינו בא לתקן משגה שנעשה לאנשים שכולנו חייבים להם כה הרבה. המדובר בעובדי שירות הבטחון הכללי ועובדי המוסד, שהופלו בטעות בעבר לעומת אחרים הנהנים מאותו המענק בנוסף על הקיצבה. ומאחר שנעשה משגה כלפיהם, צריך לתקן אותו.

אני שמח שהצעת חוק כזאת מוגשת על-דעת חברים מהקואליציה ומהאופוזיציה. זהו ביטוי לאחדות לאומית. אני מצטער שביטויים כאלה לאחדות לאומית אינם נפרי צים יותר. אנחנו צריכים לעודד את הביטויים האלה של האחדות הלאומית. באחדות הזאת כוחנו.

אנו פורעים היום חוב צנוע לאנשים שבסתר ומבלי שעניינם יעלה על במת הכנסת ומבלי שיגיע לכותרות העתונות עושים מלאכה חשובה למען בטחונה של מדינת ישראל. אין לנו אפשרות לפרסם ברבים את הביטויים האמיתיים ואת הגילויים הגדולים על פעולותיהם של

2. חוק לחסכון באמצעות איחוד רשויות מוניציפליות, התשמ"א—1981 *

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו:

אנחנו עוברים לחוק לחסכון באמצעות איחוד רשויות מוניציפליות, התשמ"א—1981. רשות הדיבור לחבר הכנסת סת נוף.

עקיבא נוף (הליכוד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, ברחוב אחד על גבול גבעתיים—רמת-גן מרוצפת המדרכה הימנית בלבד. פנסים מודרניים מאירים את הצד הימני של הרחוב. המדרכה השמאלית איננה מרוצפת, פנסי הרחוב בצד זה מיושנים וכהים. סיבת השוני שבין שתי המדרכות היא שצדו האחד של הרחוב שייך לרמת-גן, וצדו האחר — לגבעתיים.

עיריית תל-אביב, כמו עיריות אחרות בגוש דן, העלתה בימים אלה בעשרות אחוזים את המיסוי העירוני. הנשך הזה בכיסו של האזרח מוכה האינפלציה בא במאמץ נואש להפחית את הגרעונות הכרוניים הגבוהים של הרשויות המקומיות. סעיף מרכזי בהוצאות המתגבהות של עיריות אלה הוא ההוצאה על מנגנון. פקידים בעיריית בת-ים גובים מסים. פקידים בעיריית חולון גובים מסים דומים. פקידים בעיריית תל-אביב גובים מסים זהים. כל אחד משלושת מנגנוני המסים האלה איננו עובד במלוא יכולתו, אבל שלושה מנגנונים מקבלים 300% של שכר בעד עבודה שיכלה להתבצע על-ידי מנגנון קטן עד כדי מחצית ובהוצאה של 50% בלבד.

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

אתה מסתמך על עובדות?

עקיבא נוף (הליכוד):

כן. אתה כופר בזה שאיחוד מנגנונים יכול להביא ליעול? אתה כופר באלף-בית?

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

אני בעד מס ממלכתי גם על הרשויות המקומיות.

מנחם הכהן (המערך):

לא ראינו שאיחוד מנגנונים במשרד העבודה והרווחה.

עקיבא נוף (הליכוד):

האמת היא שמשרד העבודה והרווחה איחד פונקציות שונות. כאשר ערים באזור טריטוריאלי רצוף עושות בדיוק אותה עבודה, כאשר פקיד בעירייה א' עושה אותה עבודה בדיוק כמו פקיד בעירייה ב', האם זה אינו מובן מאליי שהאיחוד המוצע יכול להביא לקימוצים?

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

עובד כזה, שנחקל פעם אחת ביום באזרח לא ניי-מוסי, גמר את יום עבודתו.

עקיבא נוף (הליכוד):

יפה. מה זה שייך לנושא?

יעקב ז'אק אמיר (המערך):

צריך שלא יהיו מסים עירוניים אלא רק מסים ממלכתיים.

עקיבא נוף (הליכוד):

ראש עיריית דימונה, חבר-הכנסת ז'אק אמיר, הנושא שאתה מעלה הוא חשוב מאוד, אבל הוא איננו נושא הדיון. אני לקחתי מסים כדוגמה. יכולתי לקחת נושאים אחרים, כמו מים וביוב. כל הפונקציות שממלאות העיריות יש בהם כפילות. היום אני מדבר על 5 ערים רצוף פות, סמוכות זאת לזאת. אין שום סיבה להבדלה ול-הפרדה ביניהן. 5 מנגנונים נפרדים, בתפוקה של פחות מהאפשר, מופקדים על תחום המים, על תחום האדמיניסטרציה של רשות התנועה, על תחום שירותי הביוב, למעשה על כל תחום מתחומי העשייה של העיריות הקיימות בשטח טריטוריאלי רצוף ולא גדול של גוש דן.

מה היא ההצדקה לכך? מה הוא ההגיון האדמיניסטרטיבי בכך? איך ייתבעו האזרחים לחסכוניות ולמסור עבודה? מה היא ההצדקה למיסוי כבד נוסף כדי לממן את השירותים? מדוע צריך כל עם ישראל — ובמקרה זה כל עם ישראל — ולא רק יושבי הערים הללו, לכסות את הגרעון הכבד בתקציב הרשויות המקומיות? הרי הגרעון שלהן מכוסה על-ידי משרד האוצר בתקציב הכללי, מבלי שהרשויות עצמן תעשינה את המעשה הפשוט של ייעול, של האחדה, של חסכון.

לאחרונה אפילו הרחיקה לכת עיריה אחת בדרישתה — או בנטייה לדרישה כזאת — מאזרחי ערים סמוכות הבאים לתחומה לשלם בעד שירותים. במבנה הנוכחי יש המשכיות עקבית להגיון ההפרדה. בסך הכול זו יצירת מפלצת.

הצעת החוק שלי מדברת אמנם על 5 ערים מסויימות בגוש דן — גבעתיים, רמת-גן, חולון, בת-ים ותל-אביב — אך למעשה היא באה לשמש דגם גם לריכוזי ערים ומועצות אחרים.

החלוקה הקיימת היא אמנם שריד של עבר היסטורי חשוב, אך זה משתנה וחסר כל משמעות כיום. ולגבי אינטרסים מסויימים ומיוחדים, אם אמנם ישנם, של אזורים שונים המחייבים טיפול נפרד, מציעה הצעת החוק ועדים מקומיים הכפופים למסגרת המועצה הנבחרת של העיר.

אבל יש כאן — ונדמה לי שזהו הקושי העיקרי — אינטרס מוקנה של חברת אנשים הממלאים תפקידים חשובים, של ראשי עיר, סגני ראשי עיר ומנהלים, המבקישים להתהדר בחואר רם על חשבון מיטב האינטרסים של הציבור. החלוקה הזאת היא לוקסוס שאיננו יכולים לאפשר לעצמנו במצבנו היום. אזוני היושב-ראש, אני ער לקושי האנושי שבביטול זכויות אלה ואינני תמים להאמין כי ניתן במחירי אחד לבטל זכויות מוקנות ומשרשרות כאלה של אינטרסים ברורים. אך נראה לי כי טוב יעשה השר וטוב תעשה הכנסת אם תעביר את ההצעה לוועדה, לדיון, ללימוד, לליבו, כדי לפסוע את הפסיעה הראשונה בדרך הארוכה והצודקת של ייעול העיריות וחסכון הוצאותיהן על-ידי איחוד רשויות רצוף פות וסמוכות.

היו"ר ש. ארבליאלמוזלינו:

רשות הדיבור לשר הפנים לתשובה.

שריהפנים י. בורג :

ועדת-בן-שחר. במשך חודשים רבים היא יושבה על המדוכה ובחנה את הדברים היטב. היא הגישה המלצות. היא לא חיצים פוליטיים, כי גם בכל אחת מהערים שמנית — תל-אביב, חולון, בת-ים, רמת-גן וגבעתיים — יש הרכב פוליטי מסוים בעיריות. אי-אפשר להכריח אותן, מלמעלה, להתאחד.

לאור המציאות הפוליטית ראינו שאנחנו יכולים להקדים תרופה למכה עלי-ידי הפעלה של איגודי ערים. אני יכול לומר לבית הגבוה הזה, שזאת הפעם הראשונה בהיסטוריה של ישראל שמכנים תכנית מיתאר משותפת לכל ערי גוש דן. אין זו מילתא ווטרתא. כאשר תכנית המיתאר תהיה מאושרת, ודאי נצטרך, אם נרצה, לחשוב על קידום בענפים השונים. אני יכול לומר בכנסת כי יש בגוש דן איגודי ערים הפועלים במרץ ובהצלחה. אני רוצה להזכיר כאן תכנית ביוב בהיקף של 2.5 מיליארדי לירות. תכנית זו מתבצעת עלי-ידי איגוד ערים של גוש דן. המטרה היא להביא לטיהור של 50 מיליון קוב מים לשנה, שיוכלו לזרום לנגב. נדמה לי שזאת דוגמה מר-שימה מאוד, גם מבחינת הסכומים המושקעים וגם מבחינת היקף המים שיוזרמו לנגב. אני נוטה בהחלט לאיגודים שיעשו עבודה פרודוקטיבית במשותף. אני רוצה להוסיף שמשך הדפים נותן יד ויתן יד לכל יזמה בעניין זה. אבל, המדיניות שלנו היא שלא לכפות על המקומות, אלא להגיע למאקסימום של יעילות מתוך שיתוף דמוי קראטי. על כן אני מציע לבית הזה להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר ש. ארכליאלמוזילינו :

חברי הכנסת, אני מעמידה את הצעת החוק להצבעה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק של חברי-הכנסת ע. נוף לדיון מוקדם בוועדת הפנים ואיכות הסביבה — מיעוט

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר-היום — רוב

ההצעה להסיר את הצעת החוק לחסכון באמצעות איחוד רשויות מוניציפאליות, התשמ"א—1981, מסדר-היום של הכנסת, נתקבלה.

3. חוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980 *

הוא טרח ועמל, פנה לרבים מאתנו שאמנם חוק זה יתקן. ישראל שיוו הוא מראשוני חדרה, עתונאי ועסקן במישור המוניציפאלי. כאמור, הוא פנה אלי ואל חברי כנסת אחרים. הוא ביקש את עזרתנו לתיקון החוק האמור. כבר ב-1976 הוא פירסם מאמר בעתון "דבר", תחת הכותרת: "שלטון מקומי בצבת הגבלות". והתריע על כך שהחוק בעניין הוועדות העירוניות כובל פעילות ציבורית. הוא לא נואש ובשנת 1978 פנה אל חברי-הכנסת שלמה הלל. ב-1979 הוא פנה אל חברי-הכנסת יוסף תמיר. הוא פנה שוב ושוב, עד שבי-במאי 1980 כתב אלי מכתב, ואקרא קטע ממנו: "שנים רבות אני מסביר רעיון זה בעתון ובכינוסים מפלגתיים וכלליים והוא איננו נקלט אצל המחוקקים בכנסת, הרחוקים מענייני הרשות המקומית

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, עם כל הערכתי לרצון הטוב שבא לידי ביטוי בהצעתו של חברי-הכנסת עקיבא נוף, עם כל הערכתי לעצם הנושא, אני רוצה להציע לבית שלא לקבל את ההצעה הזאת, הנקראת חוק לחסכון באמצעות איחוד רשויות מוניציפאליות.

אני מוכן להמציא לכל מי שמתעניין סקר מסויים שנעשה עלי-ידי ועדת-זנובר, שאנחנו הקמנו אותה בשביל דברים מוניציפאליים, ושם ברור שאין שום קורלאציה מוכחת ונחרצת בין גודל המספר, בין גודל העיר או הר-שות המקומית לבין ההוצאה. זה תלוי בטיב השירות, בטיב המשרת ובמספר השירותים הניתנים. טרם הוכרע אם יש כוזה הסכון של ממש אם לא.

דבר שני: נדמה לי שיש דברים שיכולים להיעשות עלי-ידי משאומתן, אבל לא עלי-ידי תחיקה כללית. חברי-הכנסת נוף מציע שתוך 9 חודשים מיום הפירסום של החוק הזה ברשומות יאחדו מנגנוני השירות והתפעול הזהים של 5 העיריות האמורות. הדבר הזה אמנם מזכיר את המספר 9 ואנחנו יודעים, מ"סדר" פסח, "תשעה מי יודע", לפעמים הלידה מסתיימת במספר הזה, לפעמים מקדימים, אבל בנוגע לרשויות המקומיות זה דראקוני. אילו היית אומר 19, או 29, או 39 חודשים, הייתי קרוב יותר למציאות כפי שהיא קיימת, ובייחוד בשנת בחירות. אני יכול להגדיר את זה במושג התלמודי "לא בכדי שיעשה". אם ירצה השם, לכל המאוחר ב-1 ביולי יידעו כנראה מה היא הכנסת העשירית. אז ודאי ימצאו אנשים שיילכו לכיוון זה. אני רוצה להוסיף: לא רק שלא מוכח שיש חסכון, גם לא ברור שהדבר בכלל ייעשה. הזמן אינו מספיק לזה.

נימוק שלישי, דברים אלה אינם יכול לעשות בניגוד לרצון האוכלוסייה. בלי הכנה ובלי הבנה. זה לא עניין של גבעתיים בלבד. אני זוכר את שכונת בורוכוב בלי כבי-שים, אפילו בלי מדרכה. התפתחה עיר עם אופי מיוחד. נתקלתי בבעיה זו גם בנוגע לקריית-ים, לקריית-ביאליק ולקריית-מוצקין. לכל מקום הגוון שלו. אי-אפשר להחליט על דבר כזה בניגוד לרצון התושבים.

כאמור, ועדת-זנובר דנה בנושא. אני עצמי מינתי בשעתי ועדה לעניין זה, ועדה הידועה בישראל בשם

היו"ר ש. ארכליאלמוזילינו :

אנחנו עוברים כעת לחוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980 — הצעתו של חברי-הכנסת יהודה חשאי. רשות הדיבור לחברי-הכנסת חשאי להנמקת ההצעה.

יהודה חשאי (המערך) :

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, הנני מתכבד להעלות לפניכם הצעת חוק פרטית הנוגעת לפקודת העיריות (נוסח חדש), פרק שמיני, סימן ג': הוראות שונות בעניין הוועדות, סעיף 162 לחוק הקיים.

חברי הכנסת, בראשית דברי רצוני לברך את החבר ישראל שיוו על היוזמה הברוכה בעניין זה. במשך שנים

מחבריה לפחות חברי המועצה, והשאר אנשי ציבור בעלי זכות להיבחר כחברי מועצה, שאינם פסולים לפי סעיף 120, ובלבד שההרכב הסיעתי הכולל של כל הוועדות האמורות יהיה בהתאם להרכב הסיעתי של המועצה. (ב) בראש ועדה כזו ישב חבר מועצה". כלומר, אני מציע כי מספר חברי הוועדה שאינם חברי המועצה יהווה 75% ממספר חבריה, ולא 50% כפי שנהוג היום.

חברי הכנסת, ידוע לי שיש הצעת חוק דומה של חברת-הכנסת תמר אשל, אני רוצה בהודמנות זו לברך אותה על היזמה שגילתה בהגשת הצעת החוק ועל רגלי שותה ופעילותה בתחום המוניציפאלי. אולם בנושא זה שאנו מדברים בו, נדמה לי שהעקרון שצריך להנחות אותנו הוא, שאסור לשחרר את חברי מועצת הרשות המקומית ממעורבותם בוועדות העירייה, גם אם אלו ועדות רשות בלבד.

כפי שאמרתי, אביע דעתי לגופם של דברים בוועדת הפנים של הכנסת, אם אמנם יואיל שר הפנים להסכים להעביר הצעת חוק זו שלי לוועדה. ברצוני לציין שזאת איננה רק דעתי. נועצתי עם נציגי מרכז השלטון המקומי, עם ראשי רשויות ועם יושב-ראש מרכז השלטון המקומי, מר פנחס אילון, וכולם בדעה שלפחות 25% מחברי ועדות הרשות צריכים להיות חברי מועצת הרשות המקומית.

חברי הכנסת, שיתוף הציבור ועסקניו שאינם חברי המועצה בענייני הרשות המקומית שבתחומה הם מתגוררים, במגמה לקרב יותר ויותר את אורחי המקום לבעיות קהילתם ולענייני יום יום של עירם, זוהי אחת המטרות הנעלות של הרשות המקומית. החוק הקיים סותר מגמה זו ומגביל את אפשרויות פעילותם של אנשי ציבור העוסקים במישור המוניציפאלי ליד הנבחרים ברשות המקומית.

לסיכום, הנני פונה אליכם, חברי הכנסת, ואליך, אדוני שר הפנים, לאפשר לנו לדון בהצעת התיקון לחוק בוועדת הפנים ואיכות הסביבה, ובטוחני שזאת תהיה תרומה, אם כי צנועה, ליתר מעורבות של נציגי הציבור בנעשה בקהילתם ובעירם.

4. חוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980 *

אחד — ביישום שונה — הוא המניע של שתיהן. לפי החוק ולפי המצב היום, כל ועדה עירונית בעלת סטאטוס מיוחד, צריכים להיות בה לפחות 50% של חברים שנבחרו בבחירות למועצת הרשות המקומית. בא חברה-הכנסת חשאי ומציע להוריד אחוז זה מ-50% ל-25%. חברת-הכנסת תמר אשל מרחיקה לכת ומוכנה להוריד אחוז זה עד כזו אפס אחוז, חוץ מיוצא מן הכלל אחד וחשוב, שיושבי-ראש הוועדה צריך להיות חבר המועצה. כלומר, אין ויכוח בין חברי-הכנסת יהודה חשאי ותמר אשל על כך שצריך להוריד את שיעור האחוז: חברה-הכנסת חשאי מציע להורידו לכדי 25% וחברת-הכנסת אשל מציעה להורידו עד כדי שיעור אפס. ברם גם היא שמה את המעצור בעצם העובדה שהיא מציעה שיושבי-ראש הוועדה יהיה חבר נבחר של המועצה המקומית. עד כאן הסוגיה על השווה שבין שתי ההצעות והי שונה שביניהן.

— — — הצטרפות לבית-המחוקקים, בעל נסיון בתחום המוניציפאלי, מחזקת את ידי במערכה זו שאני מנהל תקופה כה ארוכה לטובת הרשות המקומית. תקוותי כי עתה היא תקבל תנופה חזקה יותר ותמצא את הלבוש החוקי באמצעות תיקון בחוק העיריות". זוהי דוגמה של איש ציבור המתדבק על דלתותיהם של אנשי ציבור וחברי כנסת בבקשה שיעזרו לו לתקן דבר שלדעתו אפשר וצריך לתקנו.

כידוע לכם, יש ברשויות המקומיות שני סוגים עיקריים של ועדות — ועדות חובה וועדות רשות. בסעיף 162 לפקודת העיריות נאמר: "ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר, יהיו מחצית חבריה לפחות חברי המועצה, והשאר — בעלי זכות להיבחר כחברי המועצה, שאינם פסולים לפי סעיף 120, ובלבד שההרכב הסיעתי הכולל של כל הוועדות האמורות יהיה בהתאם להרכב הסיעתי של המועצה". חברי הכנסת, הנסיון מלמד שבמבנה ובחלוקה הנוכחיים לא באה לידי ביטוי מעורבותם של נציגי ציבור ונציגי שכונות במידה מספקת בפעילות של ועדות הרשות בעירייה. משום כך הנני מעלה את הצעתי.

מטרת התיקון היא לשפר את יעילותן של ועדות הרשות במועצות העירוניות. התיקון מוצע משתי סיבות עיקריות: 1. קיים ברשויות המקומיות מצב שבו חבר מועצה משתתף בכמה ועדות עירוניות בריזומנית, וזאת בנוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים האחרים. במצב זה יש על חבר מועצה עומס גדול, המקשה עליו להיות פעיל באופן שוטף וסדיר בוועדות שאינן ועדות חובה. עובדה זו פוגעת ולעתים אף מנטרלת את פעילותן של ועדות הרשות, שחשיבותן רבה; 2. התיקון המוצע מאפיין שר יתר שיתוף פעולה ומעורבות מצד האזרחים שאינם חברי המועצה. בכך ניתנת אפשרות ליותר אזרחים, שהם בעלי כישורים מתאימים, להשתתף בטיפול בבעיות של עירם ובפתרונן.

חברי הכנסת, הצעתי אומרת כי יתוקן סעיף 162 בנוסח זה: "162. (א) ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר יהיו 25% (רבע)

היו"ר ש. ארבליאלימזולינו:

חברת-הכנסת תמר אשל, את ביקשת לנמק את הצעתך?

תמר אשל (המערך):

לא אנמק את הצעתי, אבל היא עומדת בעינה. החלטנו שחברה-הכנסת חשאי ינמק את הצעתו.

היו"ר ש. ארבליאלימזולינו:

רשות הדיבור לתשובה לשר הפנים.

שר-הפנים י. בורג:

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, אם הבינותי אל נכון יש לפנינו שתי הצעות: הצעה אחת שנימק חבר-הכנסת חשאי, והצעה שנייה של חברת-הכנסת תמר אשל, שהיא אינה מנמקת אותה, אבל ההצעה בתור שכזאת קיימת. לכן אתייחס לשתי ההצעות גם יחד, באשר עקרון

המצב הפוליטי-חברתי-ציבורי בשכונות מסוימות. יש שכונות ששומעים עליהן רק כאשר שורפים בהן צמיגים. זה איננו דבר בריא. לכן מן הראוי שבמאקסימום האפשרי נשתף אנשי שכונות ושיכונים בעבודת העירייה או הרשות המקומית. צריך להיות דורשי מתמיד בין הבוחר ובין הנבחר, בין המוסד העליון של הרשות המקומית ובין האזרחים. הדבר צריך להיעשות בצניעות שונים, והועד דות העירוניות והמקומיות הן צינור טוב, ואם הן פעילות הן גם יעילות לצורך זה.

אשר על כן אני חושב שאנו צריכים למצוא את האיוון בין שיתוף הציבור, דבר שהוא רצוי באופן מאד סימלי, ובין אי-פעילותם של הנבחרים, שהוא אינו רצוי באופן מאקסימלי.

לכן אני מציע שבועדה יידבקו כל היבטי הנושא ויחליטו ברוח ההצעות שהוצעו.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

חברי הכנסת, לפנינו הצעה אחת: להעביר את הצעת החוק של חברת-הכנסת חשאי לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. אני מעמידה הצעה זו להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980, של חברת-הכנסת י. חשאי לוועדת הפנים ואיכות הסביבה נתקבלה.

תמר אשל (המערך):

גברתי היושב-ראש, שתי הצעות-החוק עוברות ל-וועדה, לא רק אחת.

היו"ר ש. ארבל-אלמוזלינו:

כן. אני מקבלת את ההערה ששתי הצעות החוק, זאת של חברת-הכנסת חשאי וזאת של חברת-הכנסת אשל, עוברות לוועדת הפנים ואיכות הסביבה. תודה על תשומת הלב ועל ההערה.

5. חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 32), (ביטוח זיקנה לעקרת בית).

התשל"ז—1977 *

ומדריכה אותנו, כי אנחנו יודעים את חשיבות הדבר, הן מבחינה כלכלית והן מבחינה חברתית. ראינו ואנו רואים בעבודת האשה מחוץ למשק ביתה אחת הדרכים להעמקת שוויון הערך של האשה ולהעלאת מעמדה במשפחה ובי חברה. עם זאת אנו יודעים, שבשום מקרה לא יהיו הנשים העובדות מחוץ למשק ביתן רוב של אוכלוסיית הנשים במדינה. מסיבה אובייקטיבית לא תוכלנה ולא תרצינה נשים רבות לצאת לעבודה מחוץ למשק ביתן, אלא תראינה במילוי תפקידן כעקרות בית, כרעיות וכאמהות לילדים תפקיד עיקרי לזמן ארוך או לכל החיים.

אין לזלזל בתפקידה של עקרת הבית, האשה העובדת במשק ביתה. יש לראות גם תפקיד זה כחשוב ובלתי-מבוטל בייצוב התא המשפחתי, בעיצובו ובחינוכו, בטי-פול הילדים ובחינוכם, לא לבדה כמובן, אלא תוך שותפות שנוצרה בבית, האהבה, ההבנה, הרגשת הכבוד וההערכה

ועתה אני רוצה לומר את דעתי. אני אינני רואה קדושה מיוחדת בעצם האחוה, והלוואי שבכל מקרה הנבחרים יהיו המובחרים, גם אלה הנבחרים על-ידי אקט של בחירות להיות חברי המועצה המקומית, גם אלה שנבחרו על-ידי אקט של בחירות למועצה המקומית ויחליטו שיהיו חברים בוועדה — — —

תמר אשל (המערך):

אינני פוסלת חבר מועצה מלהיות חבר ועדה, אם הוא מעוניין בכך. כל מה שאני אומרת הוא שאין לחייב.

שרי-הפנים י. כורנ:

אם היה משהו בלתי-ברור, קריאת-הביניים שלך הבהירה את הדברים, לכן אני חוזר ואומר: אין קדושה מיוחדת ואין נפקא מינה אם השיעור הוא 25% או פחות. מה שקובע הוא, אם יש יעילות בעבודת הוועדה אם אין. מה שקובע הוא, אם החברים בוועדה מקדישים זמן ומרץ לעבודת הוועדה. כל אחד מאתנו משתתף בגופים ציבוריים שונים ויודע שלפני הקמת כל גוף, אם זה תור הוועד הפועל הציוני או ועדות שונות במפלגות, יש תור ארוך של חברים הרוצים להיות חברים בו. אבל כאשר מגיעים לעבודה האפורה של אותם הגופים, פתאום אלה שעמדו בתור אינם נמצאים. לכן צריך לשים לב לעבודה שחברים יקדישו זמן לעבודת הוועדה.

אני לא הייתי מרחיק לכת כהצעתה של חברת-הכנסת אשל, כי אז יוכל להיות ניתוק מסויים בין עבודת המועצה ובין עבודת הוועדה. אמנם חברת-הכנסת אשל חור שבת שהיא תמנע ניתוק זה על-ידי כך שבראש הוועדה יעמוד חבר מועצה, אבל אני חושב שבעניין זה אין לקבוע מסמרות. כל מועצה עם צרותיה, כל מועצה עם פתרונותיה. לכן יש למצוא את שביל הזהב.

אני מחייב את הרעיון, שיהיה מאקסימום של שיתוף אנשים שאינם חברי המועצה ושיתוף החברים הנבחרים במועצה, שבדרך כלל מספרם הוא מ-19 עד 31. אני מחשיב את העניין, בייחוד כאשר אני רואה לפני את

היו"ר פ. שינמן:

אנו עוברים להצעת חוק של חברת-הכנסת ארבל-אלמוזלינו: חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 32), (ביטוח זיקנה לעקרת בית), התשל"ז—1977. רשות הדיבור לחברת-הכנסת ארבל-אלמוזלינו.

שושנה ארבל-אלמוזלינו (המערך):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק הפרטית שאני מת-כבדת להביא היום לכנסת באה להבטיח שכל עקרת בית, בהגיעה לגיל 65, תהיה זכאית לקיצבת זיקנה מלאה, ככל מבוססה, בזכות עצמה. המצב לגביה כיום הוא, שהיא מבוססת בזכות בעלה, המקבל בשבילה קיצבת תלוים בהגיעה לגיל 60, בשיעור של כמחצית מקיצבת הזיקנה. הצעת החוק באה להוסיף ולקבוע שבהגיע האשה עקרת הבית לגיל 65 היא תקבל קיצבה מלאה בזכות עצמה. השאיפה להגדיל את אחוז הנשים בעבודה הדריכה

הצעת החוק הזאת גם אינה מתייחסת לנשים שהיתה להן תקופת אכשרה קודמת ואשר עליהן החוק מאפשרים להן, תוך שנה, להמשיך את הביטוח שלהן כדי לצבור את תקופת האכשרה הדרושה לזכאות.

החוק יחול באופן אוטומאטי על כל עקרת בית, מלבד זאת שביום תחילתו היא בת יותר מ-65 שנה. הזכאות לקיצבת זיקנה תינתן למי שצברה תקופת אכשרה של 5 שנים, דהיינו 60 חודש, אם הם רצופים ואם אינם רצוי פים. אלה אותם הכללים הקבועים כיום לגבי תקופת אכי שרה ביהם ליתר המבוטחים.

באשר לתוספת התלוים, כל עקרת בית שבניווגה היה שנה אחת לפחות בן-זוגה תהיה זכאית לקבל תוספת תלוים. כיום עקרת בית שמתאלמנת והיא מעל גיל 60, והיתה מבוטחת ברשות, זכאית לקיצבת שאירים וכן לתור ספת לפי לוח ד'1, דהיינו 150%. זכות זאת הוקנתה לאלו מנה בשנת 1974, והיא תמשיך להיות קיימת גם בעתיד. עקרת בית שתהיה מבוטחת על-ידי חוק לא תיהנה מזכות זאת מאחר שלא שילמה במישרין דמי ביטוח. זוהי האבחנה המוצעת בינה לבין האשה העובדת מחוץ למשק ביתה ובטוחה מכוח עצמה. את הנקודה הזאת יהיה מקום לבחון בוועדת העבודה והרווחה שאליה תועבר הצעת החוק שאני מציעה.

באשר לאשה עקרת בית נכה הזכאית כיום לביטוח נכות, היום יש אבחנה בין גבר לאשה, בין גבר שטרם הגיע לגיל 65 לבין אשה שטרם הגיעה לגיל 60. התיקון המוצע בא להיטיב עם האשה הנכה. כיום אשה עקרת בית נכה בגיל 60 מפסיקה לקבל קיצבת נכות ואינה זכאית לקבל במקומה קיצבת זיקנה. לפי התיקון המוצע תמשיך עקרת הבית לקבל קיצבת נכות עד גיל 65, ובגיל 65 תעבור לקבל קיצבת זיקנה, והקיצבה הזאת לא תפחת מקיצבת הנכות שקיבלה.

באשר למימון — חברי הכנסת, אני מציעה בחוק שעקרת הבית שתהיה מבוטחת לפי פרק ב' לא תשלם דמי ביטוח. על-ידי חוק זה היא תהיה משוחררת מתשלום דמי ביטוח. ולפי ההצעה המימון יבוא מדמי ביטוח שיוטלו על כלל המבוטחים במדינת ישראל. שיעור דמי הביטוח בענף זיקנה ושאירים, שהוא כיום 5.5% יהיה 5.6%, דהיינו יוסיף פרומיל אחד שישולם על-ידי כל העובדים והעובדות במדינת ישראל.

כי אני מציעה שהחוק יחול ב-1 באפריל 1981.

כמו כן מוצע שתהיה הוראת מעבר, שלפיה אותן עקרות הבית אשר תהיינה מבוטחות במסגרת חוק זה והגיעו לגיל המוכה בקיצבת זיקנה, תהיינה זכאיות לקבל קיצבה בשיעור הדרגתי, מ-50% ועד ל-90%, במשך 5 השנים הקרובות.

רצוני לציין ולהדגיש שהצעת החוק לא באה לשנות מצב קיים, שלפיו זכאי הבעל לקבל תוספת תלוים בגין אשתו שהגיעה לגיל 60. אולם בנוסף על כך, בהגיעה לגיל 65, היא תהיה זכאית לקיצבה מלאה מכוח עצמה, דהיינו 100% קיצבה במקום 50% שנהוג עד כה, ואם כבר ביום תחילת החוק עברה את גיל 65, תתחיל כבר, על-ידי הוראות המעבר המוצעות, לקבל באופן הדרגתי 10% תוספת לכל שנה, עד לקבלת קיצבה מלאה כעבור 5 שנים. זה אמור לגבי אלה שלא היתה להן תקופת אכשרה ולא שולמו בשבילן דמי ביטוח מכוח ביטוח על-ידי חוק זה.

אדוני היושב-ראש, אני מבקשת מהכנסת לאשר את

ההדדית. על כן אסור לראות בתפקידה של עקרת הבית תפקיד פחות-ערך, שכתוצאה מעסקה בו מעמדה נחות הוא. כסוציאליסטית וכמשתייכת למפלגה סוציאליסטית אני דוגלת בשוויון בין בני-אדם ובשוויון הערך של בני-אדם, ואני זה חשוב מהו הוא התפקיד שכל אחד ואחד ממלא. ראוי ונחוץ וראוי במקרה עקרת הבית אשה העובדת במשק ביתה, וחובה מוטלת על החברה והמדינה להקנות לה זכויות בזכות עצמה.

מיום היווסדה קיבלה על עצמה ההסתדרות הכללית עקרון בסיסי, להקנות שוויון הערך והזכות לאשה העור בת במשק ביתה, ובניגוד לכל אירגוני הפועלים בעולם הוקנתה לה הזכות להיות חברה בהסתדרות ולבחור ולהיבחר לכל מוסדותיה. בכך תרמה ההסתדרות תרומה גדולה לקידומה של האשה העובדת במשק ביתה ומנעה אפליה חברתית בין אשה העובדת מחוץ למשק ביתה לבין האשה העובדת במשק ביתה.

אין ויכוח על כך שזכויות המוקנות לעובד השכיר בתוקף עבודתו אי-אפשר להקנותן לעקרת הבית, כי הן נובעות מזכויות המוקנות לעובד ולעובדת במקום העיבוד. אך זכויות המוקנות על-ידי המדינה יש להקנותן לעקרת הבית לכלל אזרח שווה זכויות.

במסגרת התחזיקה הסוציאלית הענישה שנתקבלה בתקופת שלטונו של המערך לא נפקד מקומה של עקרת הבית. במסגרת חוק הביטוח הלאומי דאגנו להקנות לה זכויות. בחוק ביטוח נכות שנתקבל ב-1973 נקבעו כללים ותקנות לעקרת הבית. חוק ביטוח תאונות אישיות שנתקבל בכנסת השמינית מיועד בעיקרו לעקרת הבית, אך בגלל דחיות רבות שנעשו על-ידי הממשלה הנוכחית הוא יופעל רק ב-1 באפריל 1981. באשר לקיצבת זיקנה לעקרת הבית, היא תלויה בבעלה בזכאות לקיצבת זיקנה והיא זכאית לקבל קיצבה מכוח הביטוח של בעלה.

אדוני היושב-ראש, לפי נתוני הלשכה המרכזית ל-סטטיסטיקה יש 825,000 נשים נשואות מגיל 14 ומעלה, וכ-700,000 מגיל 18 עד 60. בתוך אלה יש כ-300,000 נשים עובדות מבוטחות שצברו 12 שנות ביטוח או 5 שנות ביטוח בסמוך לפרישה. מכאן שהנשים העובדות מהוות בתוך כלל הנשים הנשואות 42%. נשארו כ-400,000 עקרות בית, הן מתפלגות כדלקמן: מספר הנשים בגיל 60-64 החלויות בעניין קיצבת זיקנה בבעליהן, המקבילים בשבילן 50%, הוא 17,000-18,000. מספר הנשים בגיל 64-69, עקרות בית, שאינן מקבלות קיצבה כלל כי הבעל לא הגיע לגיל 65 מגיע לכ-9,000. אילו היינו מחילים את הצעת החוק מלי, ללא תקופת אכשרה, היינו מקיפים קבוצה של כ-60,000 נשים. אבל לא זאת אנו מציעים. לפי הצעתנו, מספר הזכאיות יגדל באופן הדרגתי עד שלאחר 5 שנות אכשרה נוכל להקיף את אוכלוסיית הנשים עקרות הבית אשר אינן מבוטחות מכוח עצמן.

על-פי סעיף 8 של חוק הביטוח הלאומי, אשה נשואה עקרת בית איננה מבוטחת כמו כל תושבי ישראל בביטוח זיקנה ושאירים אלא אם ביטחה את עצמה ברשות. מתוך דעות הנתונים של הביטוח הלאומי עולה שכ-3,000 עקרות בית ביטחו את עצמן ברשות. ביטוח זה ברשות יוסיף להתקיים, וכל עקרת בית שתרצה להמשיך לבטח את עצמה ברשות תוכל לעשות זאת. התיקון שאני מציעה בסעיף 2 קובע שסעיף 8 לא יחול עוד מיום תחילת חוק זה, ועקרת בית שכבר מבוטחת ברשות תמשיך להיות מבוטחת ברשות, אם היא רוצה בכך.

מן הדין להוסיף שהחל מ־1 באפריל 1981 יופעל ב־
טוח נפגעי תאונות, ואני שמח לציין שחברת־הכנסת
ארבלי־אלמוזלינו היתה בין יוזמיו. ביטוח זה נועד בעיני
קרו לעקרת הבית, ובכך ללא ספק קידמנו בצעד נוסף
את הזכויות של עקרת הבית והוספנו נדבך למערכת של
זכויות הביטוח הסוציאלי של אוכלוסיה זו.

בשום פנים ואופן אינני אומר שההצעה אינה חשובה.
אני מקווה שמדינת־ישראל תוכל להגיע למימושה בעתיד
הקרוב. אולם בשל האילוצים שבהם אנחנו נתונים ובשל
הצורך לקבוע סדר עדיפויות דווקא בתקופה זו, אין זה
ניתן. איננו בודדים בעניין זה. מי שיבדוק היום את
המצב במדינות אחרות ויראה מה קורה בתחום ההרחבה
והפיתוח של השירותים הסוציאליים למיניהם, יראה כי
אין היום מדינות, וביניהן אפילו מדינות רווחה מתקדמות
ביותר, שאינן חוזרות ובודקות את סדר העדיפויות, משום
שבתקופה של משאבים מצומצמים ובלימה בצמיחה הכל־
כלית המשקית נאלצים לבדוק מחדש את הקצאת המשׁ-
אבים. אני אומר זאת בהכרה מלאה, כמי ששואף להרחבתם
של השירותים הסוציאליים במדינת־ישראל. צריך לבדוק
מחדש כיצד מקצים את המשאבים המוגבלים העומדים
לרשותנו לפי סדר עדיפויות חברתי־סוציאלי.

לאור הנ״ל, בלית ברירה ובעלי־כרחי אני מציע לה־
סיר את ההצעה מסדר־היום.

היו״ר י. מ. אברמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה.

חיים קורפו (הליכוד):

אני מבקש שני מונים.

היו״ר י. מ. אברמוביץ:

בבקשה. אבקש מחברי־הכנסת חיים קורפו ודניאל
רוזנלוי למנות את הקולות.

ה הצ ב ע

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדיון
מוקדם בוועדה 17 —

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר־
היום 26 —

ההצעה להסיר את הצעת חוק הביטוח ה־
אומי (תיקון מס' 32) (ביטוח זיקנה לעקרת
בית), התשל״ז—1977, מסדר־היום נתקבלה.

העברתה של הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה לה־
כנתה לקריאה ראשונה. יהיה בזה נדבך נוסף במערכת
התחיקה הסוציאלית החשובה והמפוארת המקובלת במדינת
ישראל.

היו״ר י. מ. אברמוביץ:

ישיב שר העבודה והרווחה.

שר־העבודה והרווחה י. כ״ץ:

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, היום זכאית עקרת
בית, מכוח ביטוח בעלה, למחצית קיצבה, ולפי הוראות
החוק הנוכחי ניתן לשלם לה במישורין את חלקה בקיצבה
זו אם היא מבקשת זאת.

יהודה חשאי (המערך):

מה עם החצי השני?

שר־העבודה והרווחה י. כ״ץ:
תשמע.

היו״ר י. מ. אברמוביץ:

השר רק התחיל להשיב.

שר־העבודה והרווחה י. כ״ץ:

חוץ מזה, אינני נציג הטלוויזיה. אני סבור שיש
לשפר את המערכות המתייחסות למעמדה של עקרת
הבית בביטוח זיקנה. עם זאת עלי־כרחי אני חייב לומר,
שהמצב הכספי של המשק ושל החברה אינו מאפשר לה־
חייב כיום את זכותה של עקרת הבית ולהעניק לה קיצבת
זיקנה מכוחה היא. אין זה אומר שאינני בעד ההצעה,
אבל אני רוצה לציין כי קיימים אילוצים. כבר בשנת
ההפעלה הראשונה תהיה עלות ההצעה כ־250 מיליון שקל.
עקב כך ניאלץ להעלות מייד את שיעורי דמי הביטוח
במחצית האחוז. זה לא יבוא יש מאין.

כשאנחנו בודקים היום את מצבם של הענפים השונים
בביטוח לאומי אנחנו יודעים שאם נתקבל ההצעה, נצטרך
להעלות את דמי הביטוח במחצית האחוז בהתאם לכללים
שהביטוח הלאומי בישראל פועל לפיהם. אינני חושב
שאדבר רק בשם סקטור אחד של הציבור אם אומר שלא
ניתן היום להעמיס נטל נוסף זה על המשק ועל ציבור
המבוטחים, כאשר בתחומים רבים אחרים אין בידינו
לתקן ולפתור בעיות־מצוקה חמורות אף יותר. ויש
בעיות חמורות יותר שהיום איננו יכולים להתייחס אליהן,
בלי לפגוע חסידלילה בחשיבות הנושא של עקרת הבית.

6. חוק פיצויי פיטורים (תיקון) (שיעור הפיצויים), התשל״ט—1979 *

ניים, שאין להם קביעות. חלק גדול מהם חיילים משוחר־
רים שרק עכשיו הגיעו לעבודה, חלק גדול מהם עולים
חדשים, ועל כן להצעת החוק שאני מגישה היום יש משׁ-
מעות מיוחדת במציאות המיוחדת שאנו חיים בה. אבל,
לפי דעתי חוק זה טוב לכל הזמנים, גם כשאין משבר, גם
כשאין אבטלה ואין היפלטות של עובדים ממקומות הע־
בודה בצורה כליך מאסיבית כפי שזה מתרחש היום.

בסך־הכול אני מציעה שפיצויי פיטורים המשתלמים
לעובד הזמני או היומי ולעובד הקבוע יהיו שווים. מאז
חקיקת חוק פיצויי פיטורים בשנת 1963 קיים קיפוח בלתי־

היו״ר י. מ. אברמוביץ:

אנחנו עוברים להצעת חוק של חברת־הכנסת חייקה
גרוסמן: חוק פיצויי פיטורים (תיקון) (שיעור הפיצויים),
התשל״ט—1979.
רשות הדיבור לחברת־הכנסת גרוסמן.

חייקה גרוסמן (המערך):

אדוני היושב־ראש, כנסת נכבדה, לחוק שהגשתי
לפני זמן יש עכשיו משמעות מיוחדת, מאחר שרוב
הפיטורים הנעשים לאחרונה במפעלים ובמקומות העבודה
האחרים פוגעים בראש ובראשונה בעובדים היומיים, הזמי־

לכן, כדי שלא לעורר את הפיטורים התכופים של העובד ואת הדחייה של מתן הקביעות לעובד, כדי שלא לעורר דווקא את העובד בשירותים ולקפח את העובד בייצור, אני מציעה לתקן את העוול הזה. גם אם עוול זה האריך ימים ולא נוצר דווקא ב-3-4 השנים האחרונות אין זה משחרר אותנו מתיקון החוק.

אני מציעה לקבל את החוק ולהעבירו לוועדת העבודה והרווחה. אני מציעה שלא ינהגו כלפיו כמו כלפי החוק הקודם שהוסר, לצערי הרב, מסדר-היום, וגם הוא חוק צודק. ואם השר חייב, מטעם הממשלה, להציע את הורדתו, אין הכנסת חייבת לקבל את הצעת השר אם אמנם השר יציע כך.

חי"ר י. מ. אברמוביץ:

ישיב שר העבודה והרווחה.

שר-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הנושא של השוויון פיצויי הפיטורים המשתלמים לעובדים חודשיים ולעובדים יומיים מעסיק אותנו ואת הכנסת זה זמן רב. בנושא זה נחתמו בעבר הסכמים קיבוציים בין ההסתדרות לאירגוני המעסיקים, ועל-פי הסכמים קיבוציים האלה קיים במשק תהליך של העברת עובדים יומיים למעמד של עובדים חודשיים. תהליך זה הואץ לאחרונה עקב חתימתו של הסכם קיבוצי כללי בין ההסתדרות לבין התאחדות התעשיינים בדבר הנהגת פנסיה מקיפה לעובדי התעשייה, אשר כלולה בו הוראה בדבר העברתם של עובדים יומיים למעמד של חודשיים יחד עם הצטרפותם לביטוח פנסיה מקיפה.

הנושא כולו יבוא על פתרונו עם חקיקת חוק פנסיה מקיפה, אשר אנו שוקדים על הכנתו ואישורו, והדיונים לגביו נמצאים בימים אלה בעיצומם. לפי הצעת חוק זו, שאני מצפה כי נגיש אותה בעתיד הקרוב לכנסת, ייכלל חלק מהפיצויים בדמי הביטוח בעד הפנסיה המקיפה וחלק יופקד בקופות גמל לזכות העובד, ולא יהיה כל הבדל לעניין זה בין עובד יומי לבין עובד חודשי.

מאחר שהצעת החוק שלפנינו אינה תואמת מגמה זו, אני חייב להציע להסירה מסדר-היום.

חייקה גרוסמן (המערך):

אדוני השר, למה אתה אומר שהיא אינה תואמת?

חי"ר י. מ. אברמוביץ:

חברי הכנסת, אנו ניגשים להצבעה.

חיים קורפו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אנו מבקשים שני מונים.

חי"ר י. מ. אברמוביץ:

אני מזמין את חברי-הכנסת פסח גרופר וזאק אמיר למנות את הקולות.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה

21 —

בעד ההצעה להסיר את הצעת-החוק מסדר-

היום 29 —

ההצעה להסיר את הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון) (שיעור הפיצויים), התשל"ט—

1979, מסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

מוצדק של עובדים יומיים: העובד החודשי זכאי לפיצויי פיטורים בשיעור של שכר חודשי לכל שנת עבודה הנר קפת לזכותו, ואילו העובד היומי זכאי רק לשכר שבועיים לכל שנת עבודה. לא די בכך שהעובד היומי מקופח מעצם מעמדו כעובד יומי — על כל המשתמע מכך הן באשר לשיעור שכרו, הן באשר לקביעות, הן באשר להטבות אחרות והן באשר להרגשת הבטחון — הרי הוא מקבל רק 50% מפיצויי הפיטורים שמקבלים העובדים האחרים במשק. אין לכך כל הצדקה, לא מבחינה הגיונית, לא מבחינה סוציאלית וגם לא מבחינה משפטית, וודאי שאין לכך הצדקה כלכלית. אנחנו יודעים שדווקא השכבות החלשות יותר מציגות לכלכלית מוכות פה מכה כלכלית כפולה. העובד היומי, המגיע לתום תקופת עבודתו אצל המעביד לאחר שעמל בשירותו שנים רבות, מקבל רק מחצית מן המגיע לו. לפי כל קריטריון הוא מופלה לרעה.

מטרת פיצויי הפיטורים, התיאוריה שבבסיסה היא — מתן פיצוי בעד שחיקת כוחו ואונו של העובד במשך שנות עבודתו אצל המעביד. עם חלוף השנים יורד כשרו הפיסי ולעתים גם הרוחני של העובד, והוא אינו יכול עוד למצוא בקלות מקום עבודה חלופי, זאת בתנאים תקינים במשק, שלא לדבר — כפי שאמרת קודם — במצב של אבטלה מוגברת ולא אבטלה שולית — ועכשיו יש אבטלה מאסיבית. אם זה הבסיס וזאת התיאוריה המצדיקה את תנאי הפיצויים כפי שנקבעו, מה פשר האפליה בין עובד לעובד? מה היא ההצדקה החבויה מאחורי מהלך זה שהיה נהוג הרבה שנים, ולא היה בסדר, מאז 1963, כאשר הוחק חוק פיצויי פיטורים? האם שחיקת אונו של העובד היומי פחותה במחצית מזאת של עמיתו המשתכר שכר חודשי? בהחלט לא.

מכל נקודת-ראות שננסה לבחון את הבעיה נגיע לאותה מסקנה: אין הצדקה לאפליית העובד היומי בשיעור הפיצויים שהוא מקבל והמגיעים לו. לפיכך אני מציעה לתקן את חוק פיצויי פיטורים כך שיהוסלו העיוות והאפליה והפועלים היומיים יזכו לאותו שיעור פיצויים שהם זכאים לו כחוק כרוב ציבור העובדים במשק, והוא — שכר חודשי לכל שנת עבודה.

אפשר לחקוף את העניין הזה מנקודת-ראות נוספת. אני הוספתי את הנימוק של המציאות הקונקרטית שאנו חיים בה, אבל אפשר לחקוף את העניין מעוד נקודת ראות: חברי הכנסת, לא אחת העובד אינו מקבל קביעות כדי שהמעסיק לא יהיה חייב לשלם לו כבוא היום, כבוא העת, פיצויים מלאים. קורה לא פעם אחת שעובד מקבל מכתב פיטורין כל פעם מחדש, ואחר-כך מקבלים אותו שוב לעבודה במקום לתת לו את הקביעות. אחד הנימוק קים לכך הוא הנימוק האינטרסאנטי, לשלם לעובד לכשי יפסיק את עבודתו מחצית משיעור דמי הפיצויים שהיה מקבל לוא היה עובד קבוע.

ודבר נוסף: מעמד של עובדים יומיים מקובל לרוב בתעשייה ופחות בשירותים. אנחנו יודעים שפועל בתעיה מקבל קביעות אחרי הרבה זמן — אם הוא מקבל — בעוד שבשירותים קל הרבה יותר לקבל מעמד של קביעות. מה קורה איפוא? — קורה שפועל העובד בייצור, בתעשייה, שהוא בלא-הכי מקופח מבחינת שכרו — ואנחנו יודעים שהשכר המשולם בתעשייה נמוך יותר מהשכר המשולם בשירותים — מקופח פעם נוספת. קודם כול, הוא נפגע מבחינת קבלת הקביעות; שנית, כשהוא מפוטר הוא מקבל מחצית של פיצויי הפיטורים שהיה מקבל אילו היה עובד במקום אחר ומשיג קביעות.

ז. מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היום על שולחן הכנסת הצעות חוק אלו: חוק התפורות הכנסת התשיעית, התשמ"א—1981, וחוק לתיקון פקודת קביעת הזמן, התשמ"א—1981, שהחזירה ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר י. מ. אברמוביץ: נשמע עתה הודעה על המסמכים שהונחו על שולחן הכנסת.

משנה למזכיר הכנסת ש. יעקבסון: ברשות היושב-ראש, הנני מתכבד להודיע כי הונחו

ה. הצעות חוק של חברי כנסת

1. חוק הביטוח הלאומי (תיקון סעיף 159), התשמ"א—1980 *

מסוג מבטחים זה גובה כיום הביטוח הלאומי דמי ביטוח בשיעורים אלה: על הכנסה שאינה מגיעה ל-100 שקל לחודש — 6.7%; על הכנסה עד 700 שקל לחודש — 6.8%, ומעל לכך — 13.9%. במקום 4.6% שהיום משלמים השכירים. זה היטל כבד של דמי ביטוח המוטל על מבטחים אלה, שבלא-הכי אינם חיים בתנאי מותרות.

הצעת התיקון לחוק באה להוציא את הנכים המקרי דימים את הפרישה מן העבודה ממסגרת המבטחים השלישית, לבטחם בסוג ביטוח נפרד תוך גביית חלקם בדמי הביטוח כך שלא יעלה על זה של השכירים למי ניהם. אני מדגיש שמדובר רק באלה שזה מקור הכנסתם היחיד.

היו"ר י. מ. אברמוביץ: ישיב שר העבודה והרווחה.

שרי-העבודה והרווחה י. כ"ץ:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, לפי המצב החוקי כיום: 1. מי שמלאו לו 65 שנה וכן מי שמקבל קיצבת נכות של 100% במסגרת ביטוח נכות או נכות מעבודה, או שקיצבת נכותו היא הכנסתו היחידה — פטור בכלל מתשלום דמי ביטוח; 2. מבטח אחר חייב בתשלום דמי ביטוח ככל מבטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי. לדעתנו, אין מקום להבחין בין מי שמקור הכנסתו הוא פנסיה לבין מי שיש לו מקור הכנסה אחר, כגון פיצויים מחוץ-לארץ, חסכוניות, השקעות וכד'; 3. פנסיונר משלם, ככל מבטח אחר, דמי ביטוח לפי רמת הכנסתו, כאשר לבעלי הכנסה נמוכה קיימת הקלה בשיעור דמי הביטוח. הריני לציין גם שלפנסיונר יש הקלות ניכרות במסגרת מס הכנסה.

הריני מביא לתשומת לבכם, חברי הכנסת הנכבדים, כי הבעיה מוכרת וידועה. מיניתי ועדה ציבורית הבודקת את גושא תשלום דמי הביטוח שבהם חייבים הפורשים לגימלאות לפני גיל 65 בגבר ו-60 שנה באשה. ברצוני לציין כי בוועדה נציגים של המעסיקים ושל העובדים, המיוצגים כידוע במועצת הביטוח הלאומי, והם דנים בסוגיה זו. כאשר יוגשו לי המלצות הוועדה אביאן לדיון במועצת הביטוח הלאומי כדי שתקבע עמדה, שאני מצפה שתהיה מקובלת על כל מי שמיוצג במועצת הביטוח הלאומי.

הרשה לי, חברי-הכנסת פדר, לפנות אליך ולומר: העניין נמצא עכשיו בטיפול של נציגי ציבור, של מומי חים, הבודקים את הסוגיה הזאת. אני מציע שנמתין

היו"ר י. מ. אברמוביץ: חברי הכנסת, אנו עוברים להצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון סעיף 159), התשמ"א—1980, של חברי-הכנסת נפתלי פדר.

נפתלי פדר (המערך): אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, התיקון לחוק הביטוח הלאומי שאני מציע בא להפחית משיעור התשלום של דמי הביטוח שעל אזרחים, לרבות נכים, הפורשים לפני גיל הפרישה, לשלם כדי לשמור על זכויות הפנסיה שלהם, ולהעמידו על השיעור כפי שחייב לשלם עובד שמעבירו משתתף בחלק מתשלום דמי הביטוח.

בשנים האחרונות הולך ורב מספר האזרחים הפורשים מעבודה בטרם הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק, 65 שנה לגבר ו-60 שנה לאשה. רבים מהם אף לא צברו במרוצת שנות עבודתם את מלוא הזכויות לפנסיה המרבית, שהיא 70% משכרם האחרון, והם חייבים להסתפק בהכנסה חודשית נמוכה יחסית. כדי להבטיח את זכויותיהם בביטוח הלאומי, עליהם להתמיד בתשלומים עד יום הפרישה החוקי, שהוא כאמור 65 שנה לגבר ו-60 שנה לאשה. כל עוד עבדו בפועל שילמו דמי ביטוח כשיעור החל על כל עובד כאשר המעביד משלם את חלקו הוא. מיום שפרשו פרישה מוקדמת מוטל התשלום כולו על שכמם והוא מגיע עד כדי 14% משכרם — אחוז גבוה לפנסיונרים שהכנסתם לרוב נמוכה. עובד עצמאי, למשל, משלם כ-16%, וזאת כשמצבו הכלכלי כמעט תמיד הרבה יותר יציב ושפיר. נוסף על כך, הפנסיה נשחקת וזה מגביר את הפגיעה בפנסיונר. לפיכך מוצע כי פנסיונר, שגimלת הפרישה היא מקור הכנסתו היחיד, ישלם דמי ביטוח בשיעור המוטל על עובד לפי פיסקה (1) בסעיף 159(a) לחוק העיקרי.

הוא הדין לגבי נכים שהיו שכירים והקדימו את פרישתם מן העבודה בגלל נכותם ומקבלים פנסיות נכות מקרנות הביטוח — פנסיה מקיפה או פנסיה תקציבית. חייבים להבטיח להם זכויות סוציאליות בביטוח הלאומי עד להגיעם לגיל הזכאות לקיצבת זיקנה. נכים אלה מבורטחים בביטוח לאומי בסוג השלישי של מבטחים, כמי שאינם שכירים ואינם עצמאים, להוציא נכים שמקנת להם עלי-ידי הביטוח הלאומי קיצבת נכות של 100%. אלה פטורים מתשלום דמי ביטוח. אך על כל השאר חלה החובה לשלם את מלוא דמי הביטוח, את החלק של השכירים וגם את החלק של המעסיקים, מבסיס הכנסתם.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדין
מוקדם בוועדה — 13
בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר
היום של הכנסת — 24
ההצעה להסיר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון סעיף 159), התשמ"א—1980, מסדריהם של הכנסת, נתקבלה.

לקבלת ההמלצות האלה ובטוחני שנגיע לפתרון צודק ומתקבל על הדעת.

לאור האמור אני מציע להסיר את ההצעה מסדר היום.

היו"ר י. מ. אברמוביץ :

חברי הכנסת, אנו נגשים להצבעה, לפנינו שתי הצעות: האחת — להעביר את ההצעה לדין בוועדה; והאחרת — הצעת השר — להסיר את ההצעה מסדר היום.

2. חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח אבטלה — מתנדבת).

התש"ם—1980 *

בישראל, שם שהינו במחיצת בתנו אלישבע העושה שירות לאומי בעיירה נתיבות שבדרום. מצאנו את בתנו שמחה ומאושרת בתפקידה והיא בטוחה שהחלטתה על יציאה לשנת השירות הלאומי היתה בעתה ובמקומה. הבנות בנתיבות — 22 — עושות עבודה נפלאה בשוב ובחדרן. הן מבשלות, מנקות ועושות עבודות אחרות בעצמן. זוהי משימה חשובה מאין כמוה. ועוד שורות אחדות: "חברי מועצת התלמידים של בית הספר המקיף הדתי עזתה-נתיבות רוצים לברך את המתנדבת ציפי רוב — אחת המתנדבות — על תרומתה לפעילות מועצת התלמידים ועל מסירותה, שהן דבר מיוחד במינו. על זאת ברכותינו". אלה מעט מההדים הרבים שאנחנו מקבלים על עבודתן של הבנות. הגידול במספר הבנות מעיד שהדרך שלנו, להטיף ולהנך להתנדבות נוספת ולא להכריח מכוח החוק, היא דרך נכונה. התרומה שיש בכך לחברה היא עצומה, אבל גם לבנות עצמן, המכירות בדרך זו את ישראל השנייה והשלישית ואת הפינוי הנדחות שבה, גם גיאר גראפית וגם חברתית, נתרם רבות.

אולי על כך יאים דברי המדרש האומר, בילקוט שמעוני "חביב עלי חסד שאתם גומלים זה לזה מכל הזבח שזבח שלמה לפני".

אני מציע להעביר לוועדה את הצעת התיקון הזאת, שהיא הכרת תודה לבנות הללו, העושות עבודה חשובה, על-ידי השוואתן לחיילים בשירות צה"ל.

היו"ר י. מ. אברמוביץ :
ישיב כבוד השר.

שרהעבודה והרווחה י. כ"ץ :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הרחבה דומה של מתן זכויות לבת המשרתת בשירות לאומי כבר נדונה ואושרה בתיקון חוק הביטוח הלאומי לגבי קיצת שארי רים. אין אני רואה סיבה שלא להנהיג הרחבה מקבילה גם לגבי ביטוח אבטלה. האמת היא שלא רק שאינני רואה סיבה שלא להנהיג הרחבה זאת, אלא אני רואה סיבות רבות כן לעשות זאת.

בתיקון המוצע יש בוודאי גם עידוד וגם תמורה לצעירות העוסקות בפעולות של התנדבות. אין אני חייב במעמד זה דווקא לדבר בשבחה של ההתנדבות במדינת ישראל. אני מרשה לעצמי, כשר העבודה והרווחה, לומר שאני גאה על שבמשרדנו קיים המספר הגדול ביותר של מתנדבים ומתנדבות בשירותים החברתיים במדינת-

היו"ר י. מ. אברמוביץ :
חברי הכנסת, אנו עובדים לסעיף הבא בסדריהם: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח אבטלה — מתנדבת), התש"ם—1980 — של חברי הכנסת בן-ציון רובין.

רשות הדיבור לחברי הכנסת רובין.

בן-ציון רובין (חזית דתית לאומית) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להגיש הצעת תיקון לחוק הביטוח הלאומי (ביטוח אבטלה — מתנדבת), התש"ם—1980.

עם גידול מספר הבנות המתנדבות לשירות לאומי, מתרבות הבנות היוצאות לאחר השירות לעבודה ולא להמשך לימודים. המציאות הכלכלית שאנו חיים בה, שצימצום מקורות התעסוקה הוא חלק מצוב בה, מחייבת את המתנדבות הללו לתבוע דמי אבטלה על-פי חוק הביטוח הלאומי. כדי לאפשר למתנדבת לקבל דמי אבטלה אף לפני גיל 20 מוצע בהצעת התיקון הזאת להשוותה לחייל לעניין תקופת האכשרה ודמי האבטלה שיגיעו לה.

רבותי, זוהי ההזדמנות לומר משפטים אחדים על המפעל הנאדר והנפלא הזה של בנות מתנדבות בשירות לאומי. המפעל החל בשנת התש"ל עם 17 בנות מתנדבות; השנה, שנת התשמ"א, מינה המפעל 1,700 בנות, ועוד היד נטויה. המספר מרשים לא רק במספר המתנדבות אלא גם בפיוזר הגיאוגרפי של מקומות שירותן — הן משרתות ב-149 נקודות ישוב שונות, מאילת ועד קריית שמונה, מימית ועד הגולן, נקודות ישוב קטנות כגדולות, כאשר בכל המקומות הללו הן משרתות בתחומי החינוך, הסעד, הבריאות והרווחה, ועושות עבודה נפלאה בחיוקיה של ישראל השנייה.

ההדים לפעולת הבנות הללו הם מרגיני לב. ברצוני לצטט מדבריו של הפרופסור שני, מנהל בית-החולים על-שם שיבא. האומר: "אלו הן בנות בעלות מוטיבאציה גבוהה, אינטליגנטיות וחזירות ערכים, התורמות הרבה מאוד לבית-החולים. הן מסייעות להקטין את מצוקת כוח האדם הסיעודי. הייתי מוכן ברצון לקלוט 50 בנות נור ספות". והוא יודע מה שהוא אומר, כי משרתות אצלו 50 בנות בשירות לאומי. להמחשת התמונה של עבודת הבנות הללו אקרא לפניכם מכתב של הורים מאנגליה שבתם התנדבה, עלתה ארצה ומשרתת בשירות לאומי. כותב האב, הדי"ר שמואל כהן מלונדון: "חזרנו זה עתה מביקור

המשרתים בצה"ל, ובימים אלה כדאי לציין את ביטוח האבטלה כאחת מן הזכויות האלה.

אני מציע להעביר הצעת חוק זו לוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח אבטלה — מתנדבות), התש"ם—1980, לדיון מוקדם בוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

ט. הצעה לסדר-היום

השימוש בחמרים מסרטנים בישראל

כותבי המאמרים, נתן דעתו על הבהלה, לעתים המיור תרת, שהוא מכניס ללבוותיהם של אנשים עליידי הפרחת חצאי אמיתות והפרזה במספרים ובאחוזים? אל נא יעלה מישור על הדעת כי אני מזלזל בנתונים או במספרים. ההיפך הוא הנכון. כאשר מדובר בעובדות אמיתיות ובי דוקות, ואפילו אם האחוזים קטנים בהרבה, הרי חובה לנקוט צעדים מיידיים כדי להתקיף את הבעיה. אולם יחד עם זאת חשוב וכדאי כי יתנהלו בירור וליבון פומי ביים של הנושא, כדי להביא לשני דברים: לעירנות בקרב הציבור מחד גיסא, ומאידך גיסא — להקהיית הפאניקה. בירור ענייני עשוי להעמיד את הנושא באור נכון ובממדים נכונים.

אינני מטילה ספק בכך, כי לוא ניתן היה להחזיר את הגלגל אחורנית, לחזור לתקופת החקלאות האורגא-נית, זו שאינה משתמשת בחמרי הדברה ובדשנים כי-מיים, הבעיות היו פחותות. אך אולי לא בהרבה, שהרי המיכשור והידע הרפאי העומדים היום לרשות החברה לא היו קיימים בזמנים ההם. גם ייתכן שבשעבר, גם ללא החמרים החדשים, היו קיימות בעיות רפואיות מהסוג הזה שאנו דנים בהן היום, אלא שלא ידעו לאבחן אותן. עם זאת אל נשכח כי היבולים היו פחותים בהרבה, אבל השאלה איננה: מה טוב יותר — למות מסרטן או מרעב? אדוני היושב-ראש, השאלה היסודית שצריכה להע-סיק אותנו היום היא: האם איי אפשר למצוא דרכים ופת-רונות כדי למנוע את הסכנות האורבות ולהקטין את השימוש בחמרים מסרטנים?

כבר בשנת 1977 ובתחילת 1978 דנה ועדת העבודה והרווחה של הכנסת בסכנות לבריאות הציבור שנושאים עמם חמרי ההדברה. גם אז הודגשה בעיקר בעיית החלב ומוצרי, שנפגמים וגורמים למחלות הסרטן. במסקנות הוועדה סוכם אז והומלץ, בין היתר, כי יוקם מערך למעקב אחיד, לבדיקה ולפיקוח, שבו ייוצגו המשרדים הנוגעים בדבר — משרד הבריאות, משרד החקלאות ועוד — וכי השרים הנוגעים בדבר יכינו הצעת חוק שתובא לאישור הכנסת בדבר הכללים לייצור חמרי הדברה ולשימוש בהם והדרכים לאכיפתם. אני רוצה לשאול אותך, אדוני השר, מה נעשה מאז בנדון? אשמח לשמוע שאמנם שונו הדברים ושחל בהם שיפור. בעניין החוק — לא שמענו דבר.

ישראל. הבנות, הכלולות בקאטיגוריה שאליה מתייחס חברה-הכנסת רובין, עוסקות בהתנדבות לא רק בשירותי הבריאות אלא גם בשירותים חיוניים רבים אחרים. המ-דובר הוא ב-1,700 בנות — הלואי שנראה אלפים רבים נוספים כמותן. אני גאה על ההתנדבות הקיימת היום, אולם חייב אני לומר שאין בה די, שצריך להרחיבה ולטפחה. ההתנדבות, על אף מה שמקובל אולי לחשוב, אינה נולדת בצורה ספונטאנית. אנחנו חייבים לבנות כלים כדי לאפשר את המשכיותה ואת רציפותה, כדי שתהיה התנדבות מסייעת וקבועה. לכן אני שמח שיש לנו בנות כאלה. אני רוצה לראות בנות נוספות רבות ונצטרפות לשירות הזה.

אני חושב שמתפקידנו לגרום לכך שהמשרתות שיר-רות לאומי תיהנה אף הן מהזכויות שמהן נהנים אחרים

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

חברי הכנסת, אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן: השימוש בחמרים מסר-טנים בישראל.

רשות הדיבור לחברת-הכנסת שטרן-קטן.

משח שמיר (התחיה — בנא"י):

מי מייצג את הממשלה, אדוני היושב-ראש? האם שר הבריאות?

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

חברה-הכנסת שמיר, אין חובה על השר לשבת כאן, אבל שר הבריאות ייכנס בוודאי מיד.

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית):

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים, נזעקתי להעלות היום לדיון את בעיית החמרים המסרטנים, לא משום שיש בידי מידע מחקרי מוסמך חדש או אינפור-מאציה חדשה המבוססת על עובדות חד-משמעיות. לא ולא. הגורם העיקרי שהניע אותי לכך הוא פירסומי הע-תונות במשך השנה האחרונה, לרבות מה שהתפרסם ביום ו' האחרון בעתון "מעריב". ראיתי חובה לעצמי להעלות את הנושא בגלל החומרה של פירסומים אלה, ולדרוש בירור יסודי ונקיטת צעדים ממשיים — אם נכונות העובדות, ואם אינן נכונות יש להסביר ולסחור — כדי לעצור חרדה ולמנוע פאניקה בקרב הציבור.

כידוע, חלוקות בעולם הדעות בעניין החמרים המ-סרטנים, וכמעט שלא שמענו מסקנות חד-משמעיות בי-נושאים השונים, החל מהרעש שהוקם בשעתו סביב הציקלאמאט ועד הכמויות המותרות והאסורות של חמרי הדברה, כגון D.D.T., Lindane ועוד, או כמויות כבדות של מתכות, כגון כספית ועופרת וכו'. מדי פעם בפעם עולות וצוצות חדשות מרעישות שיש בהן כדי לעזעז-ע ולזרז נקיטת פעולה, אך לצערי מהר מאוד עובר הרעש, והן גוועות בקול דממה דקה. אבל מספיקות לעזעז ול-הגביר דאגה בלבוותיהם של אנשים חלשים וחולים, לפתוח פצעים ישנים שהגלילו ולהזכיר לאנשים דברים שעשו או שלא עשו כשורה בנדון, להאשים את עצמם ואת האחרים, ועוד ועוד. האם מישור, ובעיקר מבין

ליצור בכל בית בישראל. ואני בטוח שהוא יצר את הדבר הזה.

זאב כ"ץ (המערך):
בעיקר בצפת.

שרייהבריאות א. שופטק:

וכידו הטובה עליו הוא עוד מוסיף, לא פחות ולא יותר, ואומר: ישראל מגלה חוסר הבנה ומודעות וגם לא-איכפתיות מוזיקה לכל העניין הזה. משרד הבריאות מרגיע ומשתיק וגם האגודה למלחמה בסרטן, באופן תמוה ביותר, משתיקה את כל העניין הזה. כאילו איש מאתנו לא שמע את משרד הבריאות בתשדירי שירות ואת האגודה למלחמה בסרטן המפרסמת כמעט יום יום דברים בקשר למחלת הסרטן.

אני רוצה, איפוא, קודם כול, להזיז את יסוד היסוד דות של כל המאמר. לא דובים ולא יער. ישראל איננה מחזיקה בשום שיא ע"למי בענייני הסרטן.

מנחם סכידור (הליכוד):
אולי בריפוי?

שרייהבריאות א. שופטק:

לא, לא. מדובר בהתקפת המחלה. לפי הדברים האלה אנו מחזיקים בשיא עולמי. אני רוצה להעריך את מה שהוא עשה, אך זוהי איזה שהיא תערובת. ידוע לכל אחד מאתנו שבדרך-כלל מחלת הסרטן נמצאת היום בעצם בארצות המפותחות, בארצות המתקדמות. הדבר הזה ידוע. שם יש גם רישום של המקרים. הנה המספרים, ולא אאריך בזה. לקחנו את הרישום של אותן השנים שהוא מזכיר גם במאמר שלו, השנים 1967—1971. גם לנו יש נתונים לגבי אותן השנים, מ-1966 עד 1972. והנה מספרים מאירי עיניים: בארצות-הברית — וגם הוא ערך אבתנה בין זכרים לנקבות — המקרים המובחנים כלי-קויים במחלת הסרטן היו כדלקמן: על כל 100,000 תושב בים — 329 זכרים ו-311 נקבות; בשווייץ — 350 זכרים ו-331 נקבות; בקנאדה — 320 זכרים ו-312 נקבות; — — —

משה שמיר (התחיה — בנא"י):
אז למה מדברים על קיפוח האשה?

שרייהבריאות א. שופטק:

בפינלנד — 247 זכרים ו-214 נקבות; באנגליה — 240 זכרים ו-182 נקבות; בגרמניה — 399 זכרים ו-397 נקבות; בשבדיה — 327 זכרים, 340 נקבות; בנורבגיה — 283 זכרים, 279 נקבות; בישראל — 218 זכרים, 238 נקבות. ישראל עומדת, איפוא, במקום התשיעי. הוא באי תערובת של ארצות בהשוואות שלו — סינגפור, הודו, ניגריה. אלו הן הארצות שהוא מזכיר, והרישום שלהן כידוע לכולנו לא יכול להיות מדויק מאוד.

חברי הכנסת, הנתונים על רישום הסרטן אצלנו הם המעודכנים ביותר בעולם. כ-10 אנשים עובדים ביי-חידה. מי שיקרא את המאמר ימצא שאין נתונים מעודכנים במשרד הבריאות בעניין זה ושנחנו משתיקים אותו.

אני רוצה להגיד לציבור: אל תשימו לב לכל מה שפורסם. אינני יודע אם מחבר המאמר יודה ויתן, אבל אנחנו דאגנו לשלוח לו תביעה לתיקון. עם הנתונים, כדי שיתקן את הרושם שנוצר מן האמור בעתון של יום שישי. אינני יודע אם יעשה זאת. אל ייבהל הציבור ואל ישים

וכאן אני רואה צורך להעלות כמה שאלות מהותיות נוספות שצריכות להעסיק את כולנו: האם אנחנו עושים את כל האפשרי כדי למנוע נוכחות של שאריות של חמרי הדברה עד לגבול המינימום ההכרחי והמותר? האם נעשה בדיקה חוזרת של התקנים המותרים? אולי התקן של חומר הדברה שהיה הכרחי אתמול אפשר לצמצמו עם הופעתם של חמרים חדשים היום. ואולי אף להוציא משימוש כליל? האם, ובאיוז תדירות, נערכות בדיקות של הפירות והירקות בשווקים כדי לבחון אם הם אמנם עומדים בתקן? יגידו לי ודאי הנוגעים בדבר, ייתכן שגם כבוד השר, כי קיימים נהלים והוראות המסדירים את הדברים. אך האם נעשה מעקב אחרי יישומם? קיימות, כידוע, הוראות מפורשות המחייבות פסק-זמן מסויים בין השימוש בחמרי הדברה ובין מועד שיווקה של התוצרת החקלאית. פסק-זמן שהוא הכרחי לפירוק החומר. האם יש מעקב אחרי מיליון של הוראות אלו? אמת, לא שמענו כי נתפסו עבריינים או שפרי הושמד. שמא יאמר מישהו כי זו תוצאה של מצב אידיאלי. בלבי חשש, והלואי שאתכדה, כי זו תוצאה של חוסר-מעקב.

אדוני היושב-ראש, הבעיה איננה חדר-שמעית ועוד-מדת. היא מחייבת התייחסות יסודית ומיידית כדי לעצור בעדה. ובל נשכח כי בידינו נפשות ובבריאות העם אנו עוסקים, ועל כן יפה שעה אזהרה קודם. אבקש, איפוא, כי הכנסת תדון בנושא בדחיפות.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:
על ההצעה ישיב שר הבריאות.

שרייהבריאות א. שופטק:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, כשהציעה חברת הכנסת שטרן-קטן להעמיד את העניין הזה על סדר-היום כהצעה דחופה, פניתי לנשיאות וביקשתי להכיר בדחיפות ההצעה. וזאת לא בגלל הסכנה הכרוכה בעניין הסרטן בדרך-כלל ולא משום שהבעיה הזאת החריפה יותר מדי עכשיו. אלא בגלל הייתי אומר, הפאניקה שנוצרה על-ידי כתבה, מאמר, שפורסם ב"מעריב" ביום שישי שעבר על-ידי העיתונאי יאיר קוטלר. אני ביקשתי שהנושא הזה יעלה בדחיפות למען הרגעת הציבור ולמען הזמת היסוד דות שכל המאמר נבנה עליהם. קודם כול, המאמר מוכתר בכותרת בצבע אדום: סרטן בישראל, שיא עולמי. יש-ראל מחזיקה ב-8 שיאי עולם במחלת הסרטן. יותר מ-10,000 מקרים נרשמו בשנה מסויימת, בשנת 1977, ומיליון, קרוב למיליון ישראלים ילקו במחלה בתקופת חייהם.

זאב כ"ץ (המערך):
לא הבנתי.

שרייהבריאות א. שופטק:

קרוב למיליון ישראלים ילקו במחלת הסרטן בתקופת חייהם. זאת-אומרת, עכשיו יש 3.5 מיליון בני-אדם החולים במחלה זו. והוא מודיע לנו שבתקופת חייו מיליון ישראליים ילקו במחלת הסרטן.

משה שמיר (התחיה — בנא"י):
הוא אינו מציין ש-3.5 מיליון ימותו בסופו של דבר בישראל.

שרייהבריאות א. שופטק:

— — — כפי שאתה שומע. זוהי צורת כתיבה כזאת ואיני צריך להגיד לכם איוז פאניקה מאמר כזה יכול

את הציבור. אנחנו אסרנו את השימוש ב-D.D.T. כבר לפני שנים. משרד החקלאות לא לחץ ואינו לוחץ בעניין זה. קיימת עכשיו בעיה של תחליפים. הכמות שנמצאת עדיין בשימוש אחרי בדיקה, ודאי שאינה נחוצה והיא מיותרת. אני מקווה שתוך כמה חודשים התומר הזה ייעלם מהשימוש. יש הוראות האוסרות שימוש, ואין משתמשים ב-D.D.T. ברפתות. אנחנו קשורים עכשיו עם ארצות-הברית בקשר לתחליף שמצאו.

מה שכתוב במאמר הוא יצירת פאניקה ורושם של דברים חריגים שאין להם כל יסוד. מכל מקום, את העלית בעיה שאני מחשיב אותה מאוד. אני מציע להעביר את ההצעה לדיון בוועדה.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

חברת-הכנסת שרה שטרן-קטן: את מסכימה להצעת השר להעביר את הצעתך לוועדה?

שרה שטרן-קטן (חזית דתית לאומית): כן.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

אני מעמיד את ההצעה להצבעה.

ה הצ ב ע ה

ההצעה להעביר את הנושא לדיון בוועדה הכלכלה נתקבלה.

לב לעניין כפי שהוא משתקף במאמרו של קוטלר ביום שישי שעבר.

לרמב"ם יש מאמר בשם "קידוש השם". יש שם תיאור ביחס לאדם שנשאל והשיב תשובה שאינה ראויה. בדרך-כלל, אומר הרמב"ם, צריך אדם להיזהר בדיבורו. כאשר הוא מופיע לפני קהל, הוא צריך להיות זהיר ולשנן לעצמו את דבריו הרבה פעמים לפני שהוא מדבר. אבל ביחס לאדם שמשיב בכתב, ודאי ראוי שיחזור על הדברים 1,000 פעם. "וזה האיש", אומר במאמרו הרמב"ם — כתב אלו העניינים הנכבדים בטופס — — — ומסרו ביד איש שישוט במכל עיר ובכל מדינה". כלומר, כמו פירסוט מאמר בעתון "מעריב". ואלה המלים שהשתמש בהן הרמב"ם: "והאפיל במ לבות בני-אדם, שלח חושך ויחשיך".

משה שמיר (התחיה — בנא"י):

יטענו כלפיך, אדוני השר, שאתה מדבר נגד חופש העתונות.

שרי-הבריות א. שופטק:

אינני מדבר נגד חופש העתונות, אבל מותר לי לדבר נגד סילוף עובדות ונתונים, בייחוד בעניין כל-כך רגיש וכליכך נכבד שצריך להיזהר בו 1,000 פעם לפני שכותבים אותו.

ועכשיו, חברת-הכנסת שטרן-קטן, ביחס ל-Lindane. אני יכול לומר לך שגם בעניין זה מטעה כותב המאמר

י. חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 9), התשמ"א—1981 *

(הצעתם של חברי-הכנסת ח. קורפו, י. חשאי, י. בן-מאיר, ש. טולידאנו וש. י. גרוס)

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון): יש לנו הסתייגות לא רק לעניין אחד אלא לשלושה עניינים.

חיים קורפו (הליכוד):

התיקון הראשון מתייחס לסעיף 4 של חוק הבחירות לכנסת, העוסק בדרישה ל-750 חתימות לכל רשימה חדשה לכנסת. כיוון שמספרם של בעלי זכות הבחירה במדינה גדל באופן ניכר, אנחנו מציעים להגדיל את מספר החותמים ל-1,500.

התיקון השני מתייחס לסעיף 57(ז) לחוק העיקרי, הקובע שייבדקו עד 1,500 חתימות ולאחר מכן לא יחולו המגבלות של החוק. לאור העובדה ששינוי את מספר החתימות מ-750 ל-1,500, אנו מציעים גם כן להגדיל את מספר השמות הנבדקים ולהעמידו על 2,500.

התיקון השלישי מתייחס לסעיף 60, הקובע את שיעור הפקדון שרשימה חדשה צריכה להפקיד. עד היום סכום הפקדון היה 40,000 לירות. הוועדה מציעה שהפקדון יועלה ל-20,000 שקל. זאת לאור הירידה שחלה בערך הכסף מאז הוחק החוק.

זאב כ"ץ (המערך):

לא "לאור", אלא "לרגל".

חיים קורפו (הליכוד):

גם לרגל. איננו רוצים לומר שאינפלאציה של 50% היתה אור, ומעבר לזה — חושך.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 9), התשמ"א—1981 — של חברי-הכנסת חיים קורפו, יהודה חשאי, יהודה בן-מאיר, שמואל טולידאנו ושלמה יעקב גרוס. את החוק יביא חברי-הכנסת קורפו.

חיים קורפו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, התיקון לחוק הבחירות הוצע על דעתה של ועדת הבחירות המרכזית ומציעות אותו כל סיעות הבית, למעט סיעת רק"ח שביקשה להסתייג לסעיף אחד בהצעת החוק. התיקון עוסק ב-4 סעיפים של חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט—1969.

משה שמיר (התחיה — בנא"י):

מה עם סיעת התחיה?

חיים קורפו (הליכוד):

חוק הבחירות לכנסת, בסעיף 16(ב), קובע כי נציגות בוועדת הבחירות המרכזית תהיה לכל סיעה בת 4 חברים או יותר. אחריכך נאמר שסיעה שאין לה נציג, על-פי סעיף זה, יהיה לה חבר אחד בוועדת הבחירות. אני מדבר בשם הסיעות בנות 4 חברים ויותר.

משה שמיר (התחיה — בנא"י):

בסדר, בכנסת הבאה נתחלף בתפקידים.

הזאת מנסיון חיינו. כאשר אתה עומד בתחנת אוטובוס ובא אוטובוס מלא, אתה מתרגז שלא נותנים לך להיכנס. כאשר אתה בפנים, אתה מתפלא למה עוצרים ורוצים לקחת עוד אנשים.

שר-הבריאות א. שוסטק:
זה נאמר על-ידי זאב ז'בוטינסקי.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
אני שמח להביא גאולה לעולם ולומר זאת בשם זאב ז'בוטינסקי.

פקדון של 200.000 לירות זה מעט מאוד למי שמקבל מיליונים ועשרות מיליונים מקופת המדינה למימון מערכת הבחירות. אבל לאנשים המתאגדים כדי להקים רשימה חדשה — זה הרבה כסף. 1.500 חתימות — זה נשמע, למי שלא נתנסה בזה, כדבר פשוט, אבל זה קשה מאוד. קל הרבה יותר להשיג 20.000 בוחרים מלהשיג 1.500 חתימות, מפני שכאשר מצביעים בעד דבר שאינו פופולארי, בעד דבר חריג — הולכים לקלפי ובסודיות של הקלפי כל אדם עושה לו חשבון עם עצמו, מצביע בעד זה וזה או לא. אבל להזדהות עם רעיון בלתי-פופולארי — זה יכול להיות הימין הקיצוני או השמאל הקיצוני, זה יכול להיות הרב כהנא או מצפ"ן, או מישהו קרוב לנטורי-קרתא. מה זה משנה — זה קשה. אנשים אינם אוהבים להזדהות בשמם ובחתימתם עם רעיון חריג. זה תנאי קשה מאוד, קשה הרבה יותר מכפי שנראה ממבט שטחי.

לעניין שעות הקלפי, זה עניין סידורי.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
זה יכול למנוע מכמה וכמה אנשים להצביע.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
למען נוחותן של כמה ועדות קלפי לא כדאי להקשות על מצביעים. כולם מעוניינים לפחות טוענים כך, שמירב האנשים יצביעו. אם תיקון זה ימנע השתתפות אף של כמה רבבות, לדעתי זה אינו כדאי.
מכל הסיבות האלה, אדוני היושבראש, אני מציע להסיר את ההצעה מסדר-היום.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:
חברי הכנסת, נצביע.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדין מוקדם בוועדה — רוב

בעד ההצעה להסיר את הצעת החוק מסדר היום — מיעוט

ההצעה להעביר את הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 9), התשמ"א—1981, לדר-יון מוקדם בוועדת החוקה, חוק ומשפט נתקבלה.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:
הישיבה הבאה, אם ירצה השם, ביום שני בשעה 16:00. ישיבה זו נעולה.

התיקון הרביעי מתייחס לסעיף 72. תיקון זה בא לצמצם את שעות הקלפי, וזאת לאור בדיקה סטטיסטית שנערכה במערכת הבחירות הקודמת ובזאת שלפניה. התברר, מחד גיסא, שמספר המשתתפים בהצבעה בשעה האחרונה הוא כמעט אפסי; מאידך גיסא, הדבר הזה מאיט את ספירת הקולות בקלפי ומעכב את העברת החומר לוועדת הבחירות האזורית. לכן מוצע שהקלפי פיות במקומות העירוניים תיסגרנה בשעה 22:00 במקום בשעה 23:00, ובמקומות הקטנים — בשעה 20:00 במקום בשעה 21:00.

היו"ר י. מ. אברמוביץ:
רשות הדיבור לחברה-הכנסת אבנרי.

חיים קורפו (הליכוד):
זו קריאה טרומית.

תופיק טובי (החזית הדמוקרטית לשלום ולשוויון):
יש זכות להציע להסיר את הצעת החוק מסדר-היום.

אורי אבנרי (מחנה שלי):
נראה שזמן רב עבר מאז שקראת את התקנון.

אדוני היושבראש, כנסת נכבדה, אני מציע להסיר את ההצעה הזאת מסדר-היום. יש משהו בלתי-אסתטי בתופעה שערב בחירות מציעים לשנות כללים. לנסיגות האלה — לא רק בכנסת הזאת, לפני כל מערכת בחירות — יש מגמה אחת: הגדולים רוצים "לדפוק" את הקטר גים, ואלה שבפנים רוצים "לדפוק" את אלה שהם עדיין בחוץ. זה פשוט מאוד. יש קארטל של הסיעות הגדולות נגד הסיעות הקטנות, וקארטל של כל הסיעות הנמצאות בבית נגד הסיעות הרצות להיכנס לבית. אני חושב שהנסיגות להגדיל את הפער בין אלה הנמצאים בכנסת לבין אלה שמחוץ לכנסת הם בלתי אסתטיים, שלא לומר — מכוערים.

צאו וראו. הכנסת בשעתה יצאה מגדרה כדי לתת זכויות מופלגות אף לחבר כנסת בודד, אף לחבר כנסת שאינו מוכר כסיעה, כאשר הוא הולך לבחירות. בנסיגות מסוימות, שאינני רוצה לחזור עליהן עכשיו, הכנסנו לחוק סעיף האומר, שאם חבר כנסת בודד, שאיננו סיעה, מעמיד את עצמו בראש רשימה חדשה לבחירות, יש לו זכויות מופלגות. לרבות מימון מלא לבחירות. מה הוא ההבדל בין חבר כנסת כזה לבין קבוצה של אנשים שיש להם רעיון מסוים בשטח כלשהו? ולא איכפת לי אם זה ימין קיצוני, שמאל קיצוני, או האמצע, אין זה משנה אם זה משה דיין, הרב כהנא או איש מצפ"ן — יש להם הזכות לנסות את כוחם במערכת הבחירות. יותר מזה, יש לנו עניין, לדמוקרטיה הישראלית יש עניין, שכל קבוצה כזאת, במקום לפנות לדרך של אלימות ומחתרת, לדרך של פעולות אלימות חוץ-פארלאמנטאריות — תפנה את מרצה לנסיגה הוגן להשתתף במערכת הבחירות. אם יימצאו די בוחרים — כ-20.000 הפעם — תיכנס הקבוצה לכנסת הבאה. איזה עניין יש לנו למנוע זאת? הייתי אומר: איזה זכות יש לנו למנוע זאת? איזו זכות יש לאנשים שבמקרה או שלא במקרה נמצאים בכנסת — ואנחנו יודעים שבכנסת זו יש רבים הנמצאים במקרה — להקשות על אלה שבחוץ? אנחנו מכירים את התמונה

נספחות

א. פדריהיום לישיבות תנ"ך—ת"י

- א. שאילחות ותשובות.
- ב. חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ג. חוק חוזה הביטוח, התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- ד. חוק מס הכנסה (ניכויים מיוחדים בשל אינפלציה) (הוראת שעה ותיקוני חוק), התשמ"א—1980 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק שירות המדינה (משמעת) (תיקון מס' 6), התשמ"א—1981 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק עבירות קנס (נושאי משרה שיפוטית), התשמ"א—1981 (קריאה ראשונה).
- ז. החלטה בדבר אישור הוראות בצווים:
1. בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת), התשמ"א—1980; 2. בצו מס קנייה על טובין (תיקון נים מס' 18, 19, 20), התשמ"א—1980; 3. בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 23, 24, 26), התשמ"א—1981.
- ח. הצעות לסדר-היום.
- ט. חוק לתיקון פקודת רישום שמות עסק (מס' 2), התש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- י. חוק הרשויות המקומיות (בחירות) (תיקון מס' 11), התש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- יא. חוק מבקר המדינה (תיקון מס' 11), התש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- יב. חוק דיני עבודה (הסכם להקמת שדות תעופה בנגב), התשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יג. חוק-יסוד: החקיקה (קריאה ראשונה).
- יד. חוק החקיקה (הוראות מעבר), התשל"ח—1978 (קריאה ראשונה).
- טו. חוק רשות שדות-התעופה (תיקון), התש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- טז. חוק העונשין (תיקון מס' 14), התש"ם—1980 (קריאה ראשונה).
- יז. חוק הספנות (ימאים) (תיקון מס' 3), התשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יח. חוק תקנת השבים, התשל"ט—1979 (קריאה ראשונה).
- יט. שביתת הרופאים — הצעת חברי-הכנסת ע. הדר-הורביץ, י. מ. אברמוביץ וי. יצחקי.
- כ. הצורך ביעול גביית מס הכנסה ומס ערך מוסף — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו, ג. האוזנר, ד. גולומב ור. אליהו.
- כא. התגברות האנטישמיות במערב אירופה — הצעת חברי-הכנסת מ. קצב.
- כב. הקמת רשות לפיתוח הגליל — הצעת חברי-הכנסת י. כהן.
- כג. הצורך בתיאום פעולות הממשלה בגליל — הצעת חברי-הכנסת ד. רוזנר.
- כד. מגמה להעלאת תעריפי פרמיות הביטוח — הצעת חברי-הכנסת מ. עמאר ומ. וירשובסקי.
- כה. מעמדם של עובדי מדינה — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו וא. מלמד.
- כו. כינון המטה למלחמה באינפלציה — הצעת חברי-הכנסת ע. אמורי.
- כז. החלטת הממשלה על הקפאת המחירים — הצעת חברי-הכנסת ד. גולומב.
- כח. שינוי שיטת הסובסידיות מסיבסוד המצרף לסיבסוד הנצרף — הצעת חברי-הכנסת ח. בר-לב.
- כט. עתידן של קיבוצאות הילד הראשון והשני — הצעת חברי-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו.
- ל. השביתה בצי הסוחר — הצעת חברי-הכנסת מ. אלגרבלי, י. ז'. אמיר, מ. כהן ור. שטרן-קטן.
- לא. המדיניות הכלכלית של הממשלה והסקטור היצרני בארץ — הצעת חברי-הכנסת ע. הדר-הורביץ.
- לב. העדר רופאים בירוחם — הצעת חברי-הכנסת י. ז'. אמיר, ת. טובי, ר. מילוא ור. שטרן-קטן.
- לג. אועקת דעת-הקהל העולמית נגד השמדת הכפר הלב-נוני קנת — הצעת חברי-הכנסת ע. נוף.
- לד. מצב החקלאות והחקלאים בישראל — הצעת חברי-הכנסת א. כץ-עוז.
- לה. מעמד הספר העברי והעדפתו — הצעת חברי-הכנסת מ. כהן.
- לו. התנחלות אוהל מורה בקטמונים — הצעת חברי-הכנסת מ. אלגרבלי, ג. כהן, ש. פלאט-שרון, ח. גרוסמן, ז. עטשי, ס. מרציאנו, א. ג. בדיאן, צ'. ביטון, ש. אלוני ור. שטרן-קטן.
- לז. צימצום פערים חברתיים ועדתיים בישראל — הצעת חברי-הכנסת מ. כהן.
- לח. קידום השכבות המקופחות — הצעת חברי-הכנסת א. אבנרי.
- לט. מצבם של ערביי ישראל ועתידם — הצעת חברי-הכנסת ז. עטשי.
- מ. ממדי הירידה — הצעת חברי-הכנסת מ. וירשובסקי, ע. ברעם, מ. כהן וא. יגורי.
- מא. הצורך בחיזוק אתיותה של ישראל בגולן — הצעת חברי-הכנסת ז. כץ.
- מב. יישום המלצות דוח ועדת עציוני — הצעת חברי-הכנסת צ'. ביטון, מ. שמיר, ת. גרוסמן, ג. האוזנר, א. אבנרי, י. יצחקי, א. ג. בדיאן וז. עטשי.

- מג. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 21), התשל"ז—1978 (קריאה ראשונה).
- מד. חוק היטל מיוחד, התשמ"א—1980 (קריאה ראשונה).
- מה. חוק העונשין (תיקון מס' 7), התשמ"א—1981 (קריאה ראשונה).
- מו. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 14), התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מז. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 15), התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מח. חוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- מט. חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 16), התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נא. הצעות חוק של חברי כנסת.
- נב. חוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, התשל"ד—1974 (תיקון), התשמ"א—1981 (קריאה שנייה וקריאה שלישית).
- נג. החלטה בדבר אישור הוראות בצווים :
- (1) בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת), התשמ"א—1981 ; (2) בצו מס קנייה על טובין (תיקון—נים מס' 18, 19, 20), התשמ"א—1981 ; (3) בצו מס קנייה על טובין (תיקונים מס' 23, 24, 26), התשמ"א—1981.

ב. הצעות לסדר-היום לישיבות תי"ד—תי"ז

- 1100—1101. ועידת הפיסגה המוסלמית בסעודיה — הצעת חברי-הכנסת מ. שמיר וא. אבנרי.
1102. ד. שילנסקי (הליכוד) : מתן אפשרות לאזרחים היושבים על קרקעות המנהל לרכשן ממינהל מקרקע
- עי ישראל.
1103. ש. שטרן-קמין (חזית דתית לאומית) : השימוש בחמרים מסרטנים בישראל.

ג. הצעת חוק חוזה הביטוח, התשמ"א—1981

פרק א' : הוראות לכל סוגי הביטוח

סימן א' : חוזה הביטוח

1. מהותו של חוזה ביטוח
- חוזה ביטוח הוא חוזה בין מבטח לבין מבטוח המחייב את המבטח, תמורת דמי ביטוח, לשלם, בקרות מקרה הביטוח, תגמולי ביטוח למוטב.
2. פוליסה
- (א) נכרת חוזה ביטוח, על המבטח למסור למבטוח מסמך חתום בידי המבטח המפרט את זכויות הצדדים וחובותיהם (להלן — פוליסה), וזולת אם נהוג באותו סוג ביטוח שלא להוציא פוליסה.
- (ב) כל עוד לא נמסרה הפוליסה לידי המבטוח יראו כמוסכמים בין הצדדים את התנאים הנהוגים באותו סוג ביטוח אצל אותו מבטח, כפי שהוגשו למפקח על הביטוח לפי סעיף 8 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשי"א—1951¹, וזולת אם הוסכם בין הצדדים על סטייה מאותם תנאים.
3. חובה להבליט הגבלות
- תנאי או סייג לחבות המבטח או להיקפה יפורטו בפוליסה בסמוך לנושא שהם נוגעים לו, או יצוינו בהבהלה מיוחדת ; תנאי או סייג שלא נתקיימה בהם הוראה זו, אין המבטח זכאי להסתמך עליהם.
4. מצורפות לפוליסה
- נזכרה בחוזה תשובה שהשיב המבטוח בכתב לשאלה שהציג לו המבטח, יצורף לפוליסה העתק מהתשובה ;
- תשובה שהעתקה לא צורף לפוליסה, אין המבטח זכאי להסתמך עליה.
5. מתן העתקים
- המבטח חייב למסור למבטוח ולמוטב, לפי דרישתו של המבטוח ועל חשבונו, העתקים מן הפוליסה ומן המצורפות אליה.
6. חובת גילוי
- (א) הציג המבטח למבטוח לפני כריתת החוזה, אם בטופס של הצעת ביטוח ואם בדרך אחרת שבכתב, שאלה בעניין שיש בו כדי להשפיע על נכונותו של מבטח סביר לזכות את החוזה בכלל או לכרותו בתנאים שבו (להלן — עניין מהותי), על המבטח להשיב עליה בכתב תשובה מלאה וכנה.
- (ב) שאלה גורפת הכורכת עניינים שונים, ללא אבחנה ביניהם, אינה מחייבת תשובה כאמור אלא אם היתה סבירה בעת כריתת החוזה.
- (ג) הסתרה בכוונת מרמה מצד המבטוח של עניין שהוא יודע כי הוא עניין מהותי, דינה כדין מתן תשובה מלאה וכנה.
7. תוצאות של אי-גילוי
- (א) ניתנה לשאלה בעניין מהותי תשובה שלא היתה מלאה וכנה, רשאי המבטח, תוך שלושים ימים

(2) העובדה שעליה ניתנה תשובה שלא היתה מלאה וכנה חדלה להתקיים לפני שקרה מקרה הביטוח, או שלא השפיעה על מקרהו, על חבות המבוטח או על היקפה.

9. תקופת הביטוח

(א) באין הסכם אחר מתחילה תקופת הביטוח עם כריתת החוזה והיא מסתיימת בחצות הלילה שב־סוף יומה האחרון.

(ב) הוסכם על תקופת הביטוח והציע המבוטח למבטח בכתב, לא יאוחר מ־30 ימים לפני תום התקופה, להאריך את הביטוח לתקופה שנקב בהצעתו; רואים את המבטח כמסכים להארכה אם לא הודיע למבוטח בכתב, תוך 15 ימים ממסירת ההצעה, על סירובו.

(ג) הותנה שבתום התקופה המוסכמת יוארך הביטוח מאלי — יוארך הביטוח מדי פעם לתקופה שאורכה וזה לזה של תקופת הביטוח המוסכמת.

(ד) לא הוסכם על תקופת הביטוח, רשאי כל צד לבטלו בכל עת בהודעה בכתב לצד השני; המבוטח זכאי להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר ביטול הביטוח.

10. ביטול החוזה

ביטל אחד הצדדים את החוזה על פי תנאיו או על פי חוק זה, מתבטל החוזה כעבור 15 ימים מהיום שבו נמסרה הודעת הביטול לצד השני.

מהיום שנודע לו על כך וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבוטח.

(ב) ביטל המבטח את החוזה מכוח סעיף זה, זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול, בניכוי הוצאות המבטח, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה.

(ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי הביטוח שהיו משתלמים כמקובל אצלו לפי המצב לאמיתו לבין דמי הביטוח המוסכמים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

(1) התשובה ניתנה בכוונת מרמה;

(2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע את המצב לאמיתו; במקרה זה זכאי המבוטח להחזר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר קרות מקרה הביטוח, בניכוי הוצאות המבטח.

8. שלילת תרופות

המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 7 בכל אחת מאלה, אלא אם התשובה שלא היתה מלאה וכנה ניתנה בכוונת מרמה:

(1) הוא ידע או היה עליו לדעת את המצב לאמיתו בשעת כריתת החוזה או שהוא גרם לכך שהתשובה לא היתה מלאה וכנה;

ס י מ נ ב': המוטב

(ב) טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי המוטב, והוא רשאי לקזז מתגמולי הביטוח דמי ביטוח המגיעים לו לפי אותו חוזה.

13. זכויות המבוטח והמוטב

(א) קביעת מוטב שאינו המבוטח, אין בה כדי למנוע מן המבוטח להעביר או לשעבד את זכויותיו על פי החוזה, או כדי למנוע מנושי המבוטח לעקל זכויות אלה, והכול כל עוד לא קרה מקרה הביטוח; אולם אם היתה קביעת המוטב בלתי־חוזרת, יהיו העברה ושעבוד של זכויות המבוטח טעונים הסכמת המוטב בכתב, ונושי המבוטח אינם רשאים לעקל זכויות אלה.

(ב) זכותו של המוטב אינה ניתנת להעברה, לשעבד או לעיקול כל עוד לא קרה מקרה הביטוח, אלא אם היתה קביעת המוטב בלתי־חוזרת.

11. מיהו מוטב

(א) המבוטח הוא גם המוטב אם לא נקבע מוטב זולתו.

(4) קביעת מוטב תהיה בדרך המאפשרת זיהויו.

(ג) כל עוד לא קרה מקרה הביטוח רשאי המבוטח, בהודעה בכתב למבטח, לקבוע מוטב זולתו, ורשאי הוא לבטל את הקביעה ולקבוע מוטב אחר; אולם הקביעה תהיה בלתי־חוזרת אם נקבע כך בחוזה או בהודעה בכתב מאת המבוטח למבטח.

(ד) קביעת המוטב יכול שתהיה לגבי חלק בלבד מתגמולי הביטוח.

12. מעמד המוטב

(א) נקבע מוטב שאינו המבוטח, תהיה הזכות לתגמולי הביטוח למוטב; אין בהוראה זו כדי לגרוע מזכויות של המבוטח לתבוע מן המבטח לשלם את תגמולי הביטוח למוטב.

ס י מ נ ג': דמי הביטוח

(ב) היה הביטוח למספר שנים ודמי הביטוח נקבעו בסכום כולל, ישולמו בשיעורים שנתיים שווים בראשית כל שנת ביטוח.

14. המועד לתשלום

(א) דמי הביטוח ישולמו עם כריתת החוזה או תוך זמן סביר לאחר מכן, ואם נקבעו לתקופות קצובות — בראשית כל תקופה.

15. פיגור בתשלום

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח והקביעה היתה בלתי-חוזרת, אין המבטח רשאי לבטל את החוזה אלא אם הודיע על הפיגור למוטב בכתב והמוטב לא סילק את הסכום שבפיגור תוך 15 ימים מהיום שנמסרה לו ההודעה.

(א) לא שולמו דמי הביטוח או חלק מהם במועדם ולא שולמו גם תוך 15 ימים לאחר שהמבטח דרש מן המבוטח בכתב לשלם, רשאי המבטח להודיע למבוטח בכתב כי החוזה יבטל כעבור 21 ימים נוספים אם הסכום שבפיגור לא יסולק לפני כן.

סימן ד': שינויים בסיכון

16. סיכון שנתבטל

הביטוח שהיו משתלמים לפי המקובל אצל המבטח שלאחר השינוי לבין דמי הביטוח המוסכם מים, והוא פטור כליל בכל אחת מאלה:

- (1) לא ניתנה הודעה לפי סעיף 17, והדבר נעשה בכוונת מרמה;
- (2) מבטח סביר לא היה מתקשר באותו חוזה, אף בדמי ביטוח מרובים יותר, אילו ידע שהמצב הוא כפי שהוא לאחר השינוי; במקרה זה זכאי המבוטח להחזיר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר השינוי.

(א) חוזה ביטוח לכיסוי של סיכון שבעת כריתת החוזה כבר חלף או למקרה ביטוח שבאותה עת כבר קרה — בטל.

(ב) נעשה מקרה הביטוח בלתי-אפשרי אחר כריתת החוזה, מתבטל החוזה מאליו והמבוטח זכאי להחזיר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול.

17. חובת הודעה על החמרת הסיכון

(א) נודע למבוטח שחל שינוי מהותי, עליו להודיע על כך מיד למבטח בכתב.

(ב) לעניין סימן זה, "שינוי מהותי" — כל אחד מאלה:

- (1) שינוי בעניין מהותי ששאלה עליו הוצגה למבוטח לפני כריתת החוזה ושחל אחרי שניתנה תשובה לאותה שאלה;
- (2) שינוי שחל אחרי מסירת הפוליסה למבוטח, בנושא שצויין בה במפורש כעניין מהותי;
- (3) דבר המגלה שתשובה לשאלה בעניין מהותי היתה לא נכונה ויש בכך כדי להחמיר את סיכון המבטח החמרה של ממש.

18. תוצאות של החמרת הסיכון

(א) תוך 30 ימים מהיום שנמסרה למבטח הודעה על שינוי מהותי או מהיום שנודע לו עליו בדרך אחרת לפי המוקדם יותר, וכל עוד לא קרה מקרה הביטוח, רשאי המבטח לבטל את החוזה בהודעה בכתב למבוטח.

(ב) ביטל המבטח את החוזה מכוח סעיף זה, זכאי המבוטח להחזיר דמי הביטוח ששילם בעד התקופה שלאחר הביטול, זולת אם פעל המבוטח בכוונת מרמה; לא ביטל המבטח את החוזה, רואים אותו כמסכים להמשיך קיומו על אף השינוי.

(ג) קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, אין המבטח חייב אלא בתגמולי ביטוח מופחתים בשיעור יחסי, שהוא כיחס שבין דמי

19. שלילת תרופות

המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 18 בכל אחת מאלה:

- (1) השינוי חדל להתקיים לפני שקרה מקרה הביטוח או שלא השפיע על קרותו או על חבות המבטח או היקפה;
- (2) השינוי היה תוצאה של אמצעי שננקט על דעת המבטח;
- (3) השינוי היה תוצאה של אמצעי שננקט לשם מניעת נזק חמור לגוף או לרכוש, ובלבד שהמבוטח הודיע למבטח בכתב על נקיטת האמצעי מיד לאחר שננקט אותו או שנודע לו עליו.

20. הפחתת הסיכון

נקבעו דמי הביטוח לאור נסיבות שהחמירו את סיכון המבטח, ולאחר קביעתם חדלו אותן נסיבות להתקיים או להשפיע על סיכון המבטח, זכאי המבוטח להפחתת דמי הביטוח, למעט הוצאות המבטח, בעד התקופה שלאחר שהודיע למבטח על השינוי, ולהעמדתם על מה שהיה משתלם לפי המקובל אצל המבטח בשעת קביעת דמי הביטוח בהעדר אותן נסיבות.

21. אמצעים להקלת הסיכון

הותנה שעל המבוטח או על המוטב לנקוט אמצעי להקלת סיכונו של המבטח הקלה מהותית ואותו אמצעי לא ננקט תוך הזמן שנקבע לכך, יחולו הוראות סעיפים 18 ו-19, בשינויים המחוייבים.

סימן ה': תגמולי הביטוח

למבטח, מיד לאחר שנודע לו, על קרות המקרה ועל זכותו לתגמולי הביטוח; מתן הודעה מאת אחד מאלה משחרר את השני מחובתו.

22. הודעה על קרות מקרה הביטוח

קרה מקרה הביטוח, על המבוטח להודיע על כך למבטח מיד לאחר שנודע לו, ועל המוטב להודיע

27. המועד לתשלום תגמולי הביטוח
תגמולי הביטוח ישולמו תוך 30 ימים מהיום שהיו בידי המבטח המידע והמסמכים הדרושים לבירור חבותו, אולם תגמולי ביטוח שאינם שנויים במחלוקת בתום-לב ישולמו תוך 30 ימים מהיום שנמסרה למבטח תביעה לפי סעיף 23(א), והם ניתנים לתביעה בנפרד מיתר התגמולים.
28. הצמדה וריבית
(א) על תגמולי הביטוח יתווספו הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961², מיום מסירת התביעה, וריבית בשיעור של 3% לשנה מתום 30 ימים מהיום האמור; אין בהוראה זו כדי לגרוע מסמכות בית-המשפט לפי החוק האמור.
- (ב) היה המבטח חייב להחזיר למבוטח או למוטב דמי ביטוח, יתווספו עליהם הפרשי הצמדה וריבית כאמור בסעיף קטן (א) מיום היווצר החיוב.
29. סעד מיוחד
היתה תבות המבטח או היקפה מותנים על פי חוק או על פי החוזה, בין לחיוב ובין לשלילה, במעשה או במחדל של המבוטח או של המוטב, שלא השפיעו השפעה של ממש על סיכון המבטח, רשאי בית-המשפט, אם נראה לו צורך לעשות כן בנסיבות העניין, לחייב את המבטח בתגמולי הביטוח, כולם או מקצתם, אף אם התנאי לא קויים או הופר.
30. חירשנות מקרה הביטוח
המבטח חייב בתגמולי הביטוח גם אם קרה מקרה הביטוח תוך תקופת הביטוח יותר מפעם אחת, ובלבד שלא יחוייב בסך הכל ביותר מסכום הביטוח כמשמ"עו בתו בסעיף 56.
31. התיישנות
תקופת ההתיישנות של תביעה לתגמולי ביטוח היא שלוש שנים לאחר שקרה מקרה הביטוח.
32. הגדרה
בסימן זה, "סוכן ביטוח" — מי שעוסק בתיווך ביטוחים בין מבטחים לבין מבטחים.
33. שליחות בכריתת החוזה
גירסה א' (לעניין ס"ק (א))
(א) לעניין המשאומתן לקראת כריתתו של חוזה הביטוח ולעניין כריתת החוזה, יראו את סוכן הביטוח כשלוחו של המבטח, זולת אם פעל כשלוחו של המבוטח לפי דרישתו בכתב.
- גירסה ב': בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:
"שצויין בה גם מי משלם את שכרו של סוכן הביטוח לעניין אותו חוזה."
- גירסה א' (לעניין ס"ק (ב))
(ב) לעניין חובת הגילוי בכריתת חוזה הביטוח,

36. תחולת חוק השליחות על שליחות כאמור בסעיפים 33 עד 35 יחולו הוראות חוק השליחות, התשכ"ה—1965,³ בשינויים המחוייבים.

ליסה כסוכן הביטוח, כשלוחו של המבטח, זולת אם הודיע המבטח ולמוטב בכתב כי יש לשלוח הודעות למען אחר.

ס' מ' ו': הוראות שונות

אות בעניינים הנדונים בהם את תרופותיו לפי דין אחר.

37. מתן הודעות

(א) הודעה של המבטח למבוטח או למוטב תינתן לפי מענם האחרון הידוע למבטח.

39. סייגים להתניה
(א) הוראות סעיפים 2 עד 4, 21, 25, 26, 28, 33(ב), 34, 35 ו-38 — אין להתנות עליהן.

(ב) הודעה של המבוטח או של המוטב למבטח תינתן, לפי ברירת המודיע, למבטח לפי מען מקום עסקיו, לסוכן הביטוח כאמור בסעיף 35, או לאדם אחר בישראל שמענו צויין בפוליסה או שהמבטח הודיע להם עליו בכתב.

(ב) הוראות סעיפים 5 עד 8, 9(ג), 13, 15, 17, 18, 19, 22 עד 24, 27, 28, 31 ו-37 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

(ג) לא היה למבטח מקום עסקים בישראל וגם לא ניתן מען של אדם אחר בישראל, אין המבטח זכאי להסתמך על כך שלא ניתנה הודעה של המבוטח או של המוטב, או על שניתנה באיחור.

40. תחולה
הוראות פרק זה יחולו על כל סוגי ביטוח זולת אם יש בפרק אחר של חוק זה או בחוק אחר הוראות מיוחדות לעניין הגדון.

38. ייחוד תרופות

תרופות המבטח לפי סעיפים 7, 15, 18, 24 ו-25 מוציי-

פרק ב': ביטוח חיים

(ב) נקבעו מוטבים אחדים ולא נקבעו חלקיהם, יחלקו את תגמולי הביטוח בשווה.

41. מוחות הביטוח

בביטוח חיים מקרה הביטוח הוא מותו של המבוטח או של זולתו או הגיעם לגיל מסויים או מקרה אחר בחייהם למעט תאונה, מחלה ונכות.

(ג) מת מוטב שאינו המבוטח לפני שקרה מקרה הביטוח — יזכו בתגמולי הביטוח בן-זוגו או צאצאיו לפי כללי החלוקה שבירושה על-פי דין; באין שאירים כאלה, או אם ויתר המוטב על זכותו לפני שקרה מקרה הביטוח, תהא הזכות לתגמולי הביטוח למבוטח.

42. ביטוח אדם זולת המבוטח

(א) היה מקרה הביטוח מותו של אדם זולת המבוטח, טעון החווה הסכמה בכתב של אותו אדם, ואם היה קטין או פסול דין — הסכמת נציגו כמשמעותו בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב—1962.⁴

45. ביטול החווה
(א) המבוטח רשאי בכל עת לבטל את החווה בהודעה בכתב למבטח.

(ב) סעיף זה לא יחול על ביטוח חיים של קבוצת בני אדם שהרכבה עשוי להשתנות תוך תקופת הביטוח והמוטבים הם אותם בני אדם או יורשיהם.

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי-חוזרת, והמבוטח ביטל את החווה מכוח סעיף זה, על המבטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב תוך ציון הוראות סעיף קטן זה, והמוטב רשאי, לא יאחר מ-30 ימים מקבלת הודעת המבטח, לאמץ, בהודעה בכתב למבטח, את החווה על זכויותיו וחובותיו; הודיע המוטב כאמור, יוסיף החווה לעמוד בחקפו, ואם נתבטל בינתיים — יתחדש, כשהמוטב בא במקום המבוטח.

43. סייג לתרופות

המבטח אינו זכאי לתרופות האמורות בסעיף 7 לאחר שעברו שלוש שנים מכריתת החווה, זולת אם המבוטח או האדם שחייבו בוטחו פעל בכוונת מרמה.

(ג) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי-חוזרת, והחווה בוטל שלא כאמור בסעיף קטן (ב), על המבטח להודיע על כך מיד בכתב למוטב.

44. המוטבים

(א) נקבע כמוטב בן-זוגו של המבוטח ללא נקיבת שמו, יזכה בתגמולי הביטוח מי שהיה בן-זוגו בקרות מקרה הביטוח, ואם נקבעו קרובים — הקרובים שהיו בחיים בקרות המקרה; נקבעו ילדים או צאצאים — גם מאומץ ומי שנולד תוך 300 ימים לאחר קרות המקרה כמשמע.

46. המרה ופדיון
(א) לאחר ששולמו דמי הביטוח בעד שנתיים רשאי

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 220.

⁴ ס"ח התשכ"ב, עמ' 120.

המבוטח לדרוש, בהודעה בכתב למבוטח, המרת הביטוח לביטוח מסולק או פדיון הפוליסה.
(ב) דרש המבוטח המרת הביטוח לביטוח מסולק, יקטנו תגמולי הביטוח, מתום התקופה השוטפת שבעדה משתלמים דמי הביטוח, בהתאם לסכום שנקבע לכך בפוליסה, והתחובה לשלם דמי ביטוח תיפסק מאותו זמן.

(ג) דרש המבוטח פדיון הפוליסה, חייב המבוטח לשלם לו את ערך הפדיון שנקבע לכך בפוליסה תוך 30 ימים מהיום שנמסרה לו הדרישה, או תוך זמן ארוך יותר שנקב המבוטח בדרישה ושלא יהיה יותר מ-90 ימים; על ערך הפדיון יתווספו הפרשי הצמדה כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א—1961, מיום מסירת הדרישה או מהיום שנקבע בה, וכן תיווסף עליהם ריבית בשיעור 3% לשנה החל מתום 30 ימים מן היום האמור.

(ד) המבוטח רשאי להגביל את דרישתו לחלק מן הביטוח.

(ה) נקבע מוטב שאינו המבוטח קביעה בלתי-חוזרת, טעונה דרישת המבוטח הסכמה בכתב של המור. טב.

47. המרה ופדיון על אף ביטול החוזה

ביטול הביטוח מצד המבוטח אינו גורע מזכות המבוטח לפדיון הפוליסה, וביטול כאמור בשל אי-תשלום דמי ביטוח אינו פוגע גם בזכותו להמרת הביטוח, ובלבד שהדרישה להמרת הביטוח תבוא תוך 30 ימים ממסירת הודעת הביטוח של המבוטח.

48. הפוליסה כערובה להלוואה

מישכן המבוטח למבטח את זכויותיו על פי פוליסה

הניתנת לפדיון כערובה להלוואה שנתן לו המבטח, וההלוואה לא סולקה במועדה, לא יקזז המבטח את ההלוואה מערך הפדיון של הפוליסה, אלא לאחר שדרש מן המבוטח בכתב לסלק את ההלוואה תוך התקופה שבה על המבטח לשלם את ערך הפדיון וההלוואה לא סולקה גם תוך תקופה זו.

49. סייג לתחולת הוראות

בביטוח חיים לא יתולו הוראות סעיפים 17 עד 19.

50. התאבדות האדם שחיו מבוטחים

בביטוח חיים מגיעים תגמולי הביטוח גם אם האדם שחיו מבוטחים התאבד כעבור שנה או יותר מכריתת החוזה.

51. אימוץ החוזה

(א) נקבע מוטב שאינו המבוטח ומת המבוטח בעוד האדם שחיו מבוטחים בחיים, על המבטח להודיע על כך למוטב בכתב, ותוך 30 ימים מיום הודעה זו רשאי המוטב, בהודעה בכתב, לאמץ את החוזה על זכויותיו וחייביו.

(ב) נקבע מוטב שאינו המבוטח וניתן על המבוטח צו פשיטת רגל או צו פירוק, רשאי המוטב לאמץ את החוזה כאמור בסעיף קטן (א), אלא שאם קביעתו לא היתה בלתי-חוזרת, ישלם לנאמן בפשיטת הרגל או למפרק, לפי העניין, את ערך הפדיון של הפוליסה בזמן מתן הצו.

52. סייגים להתניה

(א) הוראות סעיפים 42, 49 ו-51 — אין להתנות עליהן.

(ב) הוראות סעיפים 43, 45 עד 48 ו-50 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

פרק ג': ביטוח תאונה, מחלה ונכות

טח לשלם תגמולי ביטוח לפי שיעור מוסכם מראש, ללא תלות בשיעור הנזק שנגרם, יחולו הוראות פרק ב', בשינויים המחוייבים.

(ב) על ביטוח תאונה, מחלה ונכות שבו חייב המבטח לשלם תגמולי ביטוח לפי שיעור הנזק שנגרם, יחולו הוראות סעיפים 42, 49, 52, 56, 61, 62 ו-64, בשינויים המחוייבים.

פרק ד': ביטוח נזקים

סימן א': ביטוח נכסים

בו בחוזה (להלן — סכום הביטוח); סכום הביטוח ישתנה בהתאם לשינויים במדד המחירים לצרכן, המתפרסם מדי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה — או במדד אחר שמתפרסם כאמור ושהצדדים הסכימו עליו — בין המדד שפורסם סמוך לפני כריתת החוזה לבין המדד שפורסם סמוך לפני קרות מקרה הביטוח.

(ב) תגמולי הביטוח יחושבו באופן שביבאי את המוטב ככל האפשר למצב שהיה נמצא בו אילו לא קרה מקרה הביטוח.

53. מהות הביטוח

בביטוח תאונה מקרה הביטוח הוא תאונה שקרתה למבוטח או לזולתו, בביטוח מחלה — מחלה שחלה בה, ובביטוח נכות — נכות שלקה בה.

54. תחולת הוראות

(א) על ביטוח תאונה, מחלה ונכות שבו חייב המב-

55. מהות הביטוח

(א) בביטוח נכסים חייב המבטח לשפות בעד נזק שנגרם למבוטח או למוטב מחמת שהנכס המב- טח אבד או ניזוק.

(ב) הנכס המבוטח יכול שיהיה של המבוטח או של זולתו.

56. היקף החבות

(א) חובת השיפוי של המבטח תהיה כשיעור הנזק שנגרם ובלבד שלא תעלה על הסכום שנתחייב

(ב) הוציא המבוטח או המוטב, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, הוצאות סבירות למניעת הנזק או להקטנתו, או שהתחייב לשם כך בהתחייבויות סבירות, חייב המבטח לשפותם, בין אם גמנע הנזק או הוקטן ובין אם לאו; היו ההוצאות או ההתחייבויות בלתי-סבירות, חייב המבטח בשיפוי כדי שיעורן הסביר בנסיבות העניין; והכול אף מעל לסכום הביטוח.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על ביטוח שבו הס- כימו הצדדים על שיעור השיפוי כאמור בסעיף 56(ג).

62. תחלוף

(א) היתה למבוטח בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו למבטח ממשילם למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם.

(ב) המבטח אינו רשאי להשתמש בזכות שעברה אליו לפי סעיף זה באופן שיפגע בזכותו של המבוטח לגבות מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי מעל לתגמולים שקיבל מהמבטח.

(ג) קיבל המבוטח מן האדם השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע למבטח לפי סעיף זה, עליו להעביר לו מבטח; עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה למבטח, עליו לפצותו בשל כך.

(ד) הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא ככוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

63. ביטוח חובות

בביטוח מפני אי-פרעון של חוב עוברת זכותו של המבוטח כלפי חייבו למבטח ממשילם למבוטח תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילם, ויחולו הוראות סעיף 62(ב) ו- (ג) בשינויים המחוייבים.

64. פייגים להתניה

הוראות סעיפים 56, 57, 59 ו- 61 — אין להתנות עליהן אלא לטובת המבוטח או המוטב.

(ג) הסכימו הצדדים מראש על שיעור השיפוי, יהיו תגמולי הביטוח כמסכם, ללא תלות בשיעורי הנזק שנגרם.

57. הרחבת החבות

ביטוח נכס בפני סיכון מסוים מכסה גם נזק שנגרם לו מחמת שנגקטו אמצעים סבירים להצלתו מאותו סיכון.

58. ביטוח יתר

עלה סכום הביטוח, בעת כריתת החוזה או לאחר מכן, באופן בלתי-סביר על שוויו של הנכס המבוטח, רשאי כל צד, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכום הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחת סכום הביטוח ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.

59. ביטוח כפל

(א) בוטח נכס בפני סיכון אחד אצל יותר ממבטח אחד לתקופות חופפות, על המבוטח להודיע על כך למבטחים בכתב מיד לאחר שנעשה ביטוח הכפל או לאחר שנודע לו עליו.

(ב) בוטח נכס ביטוח כפל ועלה סך-כל סכומי הביטוח באופן בלתי-סביר על שווי הנכס, רשאים המבוטח וכל אחד מהמבטחים, בכל עת בתקופת הביטוח, לדרוש הפחתת סכומי הביטוח עד לשווי הנכס בשעת הדרישה; נדרשה הפחתה זו, יפחתו סכומי הביטוח לפי היחס שביניהם, ובמקביל יפחתו גם דמי הביטוח מיום הדרישה.

(ג) בביטוח כפל אחראים המבטחים כלפי המבוטח יחד ולחוד לגבי סכום הביטוח החופף, והם נוש- אים בנטל החיוב בינם לבין עצמם לפי היחס שבין סכומי הביטוח.

60. ביטוח חסר

היה בשעת כריתת החוזה סכום הביטוח פחות משוויו של הנכס המבוטח, תפחת תבות המבטח בשיעור יחסי שהוא כיחס שבין סכום הביטוח לבין שווי הנכס בשעת כריתת החוזה.

61. הקטנת הנזק

(א) אין המבטח חייב בתגמולי ביטוח בעד נזק שה- מבטח יכול היה למנוע או להקטין, בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן, בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטח הורה לו לנקוט.

סימן ב': ביטוח אחריות

67. תחולת הוראות

על ביטוח אחריות יחולו הוראות סעיפים 56, 59, 61 ו- 62, בשינויים המחוייבים.

68. מעמד הצד השלישי

בביטוח אחריות רשאי המבטח — ולפי דרישת הצד השלישי חייב הוא — לשלם לצד השלישי את תגמולי הביטוח שהמבטח חייב למבוטח, ובלבד שהודיע על כך בכתב למבוטח 30 ימים מראש והמבוטח לא התנגד תוך תקופה זו; אולם טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

65. מהות הביטוח

בביטוח אחריות חייב המבטח לשפות בשל חבות כספית שהמבוטח עשוי להיות חייב בה לצד שלישי; מקרה הביטוח חל ביום שבו נולדה עלילת החבות האמורה.

66. היקף החבות של המבטח

ביטוח אחריות מכסה גם הוצאות משפט סבירות שעל המבוטח לשאת בשל חבותו, והוא אף מעל לסכום הביטוח.

לעסקיו או למפעלו, או נתקבלה בו החלטה לפירוק מרצון, למעט פירוק מרצון לשם שינוי מבנה או לשם התמזגות עם תאגיד אחר.

70. פייג להתיישנות

בביטוח אחריות, התביעה לתגמולי ביטוח אינה מתיי- שנת כל עוד לא התיישנה תביעת הצד השלישי נגד המבוטח.

71. פייג להתנייה ולפעולות

(א) הוראות סעיפים 66 ו-68 עד 70 — אין להתנות עליהן.

(ב) פעולה של המבוטח, של המבטח, של הנאמן בפשיטת רגל, של המפרק, של כונס הנכסים או של המנהל, אין בכוחה לגרוע מזכויות הצד השלישי לפי סעיפים 68 ו-69.

פרק ה' שונות

74. ביטולים

בטלים —

- (1) חוק הביטוח העותמאני משנת 1323 (1904);
- (2) חוק הבטחת תגמולי ביטוח לצו שלישי, התשל"ז 1976⁸.

75. תחילה והוראת מעבר

(א) תחילתו של חוק זה ביום ח' בשבט התשל"ב (1 בינואר 1982); אולם תחילתו של סעיף 28 (א) שלושה חדשים מיום פירסום חוק זה ברשומות.

(ב) על חוזה ביטוח שנעשה לפני תחילתו של חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם; לעניין התחולה רואים חידוש חוזה ביטוח כעשייתו.

69. פשיטת רחל או פירוק של המבוטח

(א) אירע במבוטח בביטוח אחריות אחד האירועים המפורטים להלן ולפני אירועו או לאחריו התח- ייב המבוטח כלפי צד שלישי בחבות המכוסה בביטוח, לא יהיו זכויותיו של המבוטח כלפי המבטח בשל אותה חבות חלק מנכסיו, אלא יעברו לצד השלישי והוא יהיה רשאי לתבוע את המבטח על פי זכויות אלה; אולם טענה שהמבטח יכול לטעון כלפי המבוטח תעמוד לו גם כלפי הצד השלישי.

(ב) ואלה האירועים:

- (1) המבוטח הוכרו פושט רגל או בא בהליכי פשיטת רגל לידי פשרה או סידור עם נושיו;
- (2) המבוטח נפטר וגיתן צו לניהול עזבונו בפשיטת רגל;
- (3) במבוטח שהוא תאגיד — ניתן עליו צו פירוק, או נתמנה לו כונס נכסים או מנהל

72. פייגים לתחולה

(א) הוראות חוק זה לא יחולו על —

- (1) ביטוח משנה;
- (2) ביטוח ימי וביטוח אווירי.

(ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע בצו סוגי עסקאות שהוראות חוק זה, כולן או מקצתן, לא יחולו עליהן.

73. שמירת דינים

הוראות חוק זה יחולו כשאין בפקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970⁹, או בחוק אחר הוראות מיוחדות לעניין הגדון.

⁸ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.

⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' 14.

ד. הצעת חוק מילווה מלחמה על שבח מקרקעין, התשל"ד-1974 (תיקון),

התשמ"א-1981

עין, התשל"ד-1974¹, במקום "1989" יבוא "1987".

1. תיקון סעיף 8

בסעיף 8(א)(3) לחוק מילווה מלחמה על שבח מקרק-

¹ ס"ח התשל"ד, עמ' 114.

ה. החלטה בדבר אישור הוראות המגדלות מכס או המטילות מכס

התשמ"א-1980², שכתוצאה מהן מוגדל מכס או מוטל מכס על טובין שהיו פטורים ממנו.

בהתאם לסעיף 2(א) לחוק מסי מכס ובלו (שינוי תעריף), התש"ט-1949¹, מחליטה הכנסת לאשר אותן הוראות בצו תעריף המכס והפטור (החלפת התוספת),

¹ ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ך, עמ' 18.

² ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 345, עמ' 99.

ו. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 18), התשמ"א-1980,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 346, עמ' 512.

ז. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 19), התשמ"א-1980,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 346, עמ' 512.

ח. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 20), התשמ"א-1980,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 346, עמ' 513.

ט. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 23), התשמ"א-1981,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 347, עמ' 516.

י. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 24), התשמ"א-1981,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 347, עמ' 517.

יא. החלטה בדבר אישור הוראות המגדילות או המטילות מס קנייה על טובין

בהתאם לסעיף 3(ב) לחוק מס קנייה (טובין ושירותים), התשי"ב-1952,¹ וסעיף 2(א) לחוק מיס מכס ובלו (שינוי תעריף), התשי"ט-1949,² מחליטה הכנסת לאשר

אותן הוראות בצו מס קנייה על טובין (תיקון מס' 26), התשמ"א-1981,³ שכתוצאה מהן מוגדל מס קנייה או מוטל מס קנייה על טובין שהיו פטורים ממנו.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 334; התשכ"ב, עמ' 44.

² ס"ח התש"ט, עמ' 154; התש"ד, עמ' 18.

³ ק"ת התשמ"א, שיעורי מק"ח 348, עמ' 520.

יב. הצעת חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים), התשמ"א—1981

א. לטיפול בהם — לדרוש בכתב מהמחזיק או מה-
משתמש למסור לו את המידע תוך זמן סביר.

1. הגדרות

בחוק זה —

"מקרקעי ציבור" — מקרקעי ישראל כמשמעותם
בחוק-יסוד: מקרקעי ישראל¹ ומקרקעין של רשות
מקומית;

"המינהל" — מינהל מקרקעי ישראל;

"הממונה" —

(1) לעניין סעיפים 3, 2 ו-5 —

(א) לגבי מקרקעי ישראל — מנהל המינהל או
מנהל מחוז של המינהל;

(ב) לגבי מקרקעי רשות מקומית — ראש
הרשות המקומית;

(2) לעניין סעיף 4 —

(א) לגבי מקרקעי ישראל — מנהל המינהל,
והוא רשאי להסמיך מנהל מחוז של המינהל,
הל, כל אחד מאלה יחד עם היועץ המשפטי
של המינהל או של מחוז של המינהל,
ולעניין שמורת טבע הוא רשאי להסמיך
את מנהל רשות שמורות הטבע יחד עם
היועץ המשפטי של משרד החקלאות;

(ב) לגבי מקרקעי רשות מקומית —

(1) ברשות שיש לה יועץ משפטי לפי
חוק הרשויות המקומיות (ייעוץ משפטי
טי), התשל"ו—1975² — ראש הר-
שות יחד עם היועץ המשפטי;

(2) ברשות שאין לה יועץ משפטי כאמור
בפסקת משנה (1) — ראש הרשות
באישור הממונה על המחוז.

2. בדיקה

(א) מי שהממונה הסמיכו לכך בכתב רשאי להיכנס
למקרקעי ציבור בכל עת סבירה כדי לבדוק את
ההחזקה או השימוש בהם וכן את זכותו של
המחזיק או המשתמש בהם לעשות כן, והוא
רשאי לדרוש מהמחזיק או מהמשתמש להציג
בפניו מסמכים שברשותו המוכיחים את זכותו.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) אין להיכנס
למבנה של קבע המיועד למגורים ומשמש להם.
אך רשאי שופט של בית-משפט שלום לתת צו
המתיר את הכניסה.

3. מסיירת ידיעות

מי שהממונה הסמיכו לכך בכתב רשאי — אם נוכח
שדרוש לו מידע שאיננו ברשותו והנוגע למקרקעי
ציבור, לזכותו של המחזיק להחזיק בהם או לשימוש

4. צו סילוק יד
(א) תפס אדם מקרקעי ציבור ולדעת הממונה תפס-
תם היתה שלא כדין, רשאי הממונה, תוך שלושה
חודשים מיום שהתברר לו כי התפסה היתה
שלא כדין ולא יאוחר משנים-עשר חודשים מיום
התפסה, לקבוע זאת בצו בחתימת ידו, ובאותו
צו יידרש התופס לסלק ידו ממקרקעי הציבור
תוך הזמן שנקבע בו ושאינו פחות מארבעה-
עשר ימים; אם המקרקעין רשומים במרשם
המקרקעין, יצרף לצו את נוסח הרישום.

(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) דינו כדין פסק-דין
לסילוק יד התופס ממקרקעי הציבור.

(ג) שר המשפטים יקבע בתקנות את טופס הצו ואת
דרכי מסירתו לתופס; התקנות יובאו לידיעתה
המוקדמת של ועדת הפנים ואיכות הסביבה של
הכנסת.

הוצאה לפועל

4. צו כאמור בסעיף 4 יוגש למשרד ההוצאה לפועל
ויבוצע על ידיו.

(ב) שר המשפטים רשאי לקבוע הוראות מיוחדות
לעניין ההוצאה לפועל של סילוק יד לפי סעיף 4.

(ג) מי שהוצא נגדו צו לפי סעיף 4 רשאי לפנות
לבית-המשפט תוך המועד שנקבע לסילוק היד
כדי להוכיח שיש לו זכות להחזיק במקרקעין;
הוכיח את זכותו — יבטל בית-המשפט את הצו
ואת מעשי ההוצאה לפועל שנעשו על פיו.

(ד) בית-המשפט רשאי לצוות על עיכוב הליכי
ההוצאה לפועל ובלבד שנתן לממונה הודמנות
סבירה להשמייע את טענותיו לעניין זה.

שמירת דינים

6. הוראות חוק זה באות להוסיף על זכויותיו של בעל
מקרקעין על-פני-דין ולא לגרוע מהן.

תיקון חוק המקרקעין

7. בחוק המקרקעין, התשכ"ט—1969³, בסעיף 18, במקום
סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) תפס אדם את המקרקעין שלא כדין רשאי המח-
זיק בהם כדין, תוך שלושים ימים מיום התפסה,
להשתמש בכוח במידה סבירה כדי להוציא
מהם."

ביצוע ותקנות

8. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי
להתקין תקנות בכל עניין הנוגע לביצוע.

¹ ס"ח התש"ך, עמ' 56.

² ס"ח התשל"ו, עמ' 24.

³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

התשמ"א—1981" יבוא: "חוק מקרקעי ציבור (פיקוח
על החזקה ושימוש וסדר דין מיוחד), התשמ"א—
1981."

לשם החוק

א. אבנרי מציע:

במקום "חוק מקרקעי ציבור (סילוק פולשים),

לסעיף 2

א. אבנרי מציע :

אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
 "(ג) לבקשת הרשות להתגונן, יהיה על התופס לצרף את העתק הצו האמור בסעיף קטן (א), בנוסף לכל מסמך אחר הנדרש על פי דין."

בסעיף קטן (א) אחרי "סבירה" יבוא :
 "תוך הצגת כתב ההסכמה בפני כל אדם הדורש זאת."

ב. צ. רובין מציע :

סעיף קטן (ג) המוצע יסומן (ד).

מ. עמאר ומ. וירשובסקי מציעים :

סעיף קטן (ג) ינוסח כך :

למחוק את סעיף קטן (ב).

"(ג) שר המשפטים יקבע בתקנות, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, את טופס הצו ואת דרכי מסירתו לתופס."

לסעיף 3

מ. עמאר ומ. וירשובסקי מציעים :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 5

מ. עמאר ומ. וירשובסקי מציעים :

סעיף קטן (ד) ינוסח כך :

"(ד) בית המשפט רשאי לצוות על עיכוב הליכי ההוצאה לפועל."

א. אבנרי מציע :

למחוק את הסעיף.

לסעיף 4

א. אבנרי מציע :

סעיף קטן (ב) ינוסח כך :

"(ב) צו כאמור בסעיף קטן (א) דינו לכל דבר ועניין כדין תביעת פינוי בסדר דין מקוצר, ויימסר לתופס בדרך הקבועה בתקנות סדר הדין האזרחי, התשכ"ג—1963."

יג. הצעת חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 14), התשמ"א—1981

האיכות הסביבה של הכנסת, מהו בניין גבוה ובניין רב-קומות לעניין סעיף זה.

(ד) אין בסעיף זה כדי לגרוע מסמכותו של מוסד תכנון להתנות מתן היתר בנייה בהתקנת מעלית או גרטור בבניין שאינו בניין גבוה או רב-קומות אם לדעתו ייעוד הבניין והשימוש בו מחייבים זאת.
 (ה) לעניין סעיף זה רשאי שר הפנים לקבוע בתקנות מיתקן אחר להספקת זרם חשמל שניתן להתקינו במקום גרטור."

1. הוספת סעיף 158א

אחרי סעיף 158 לחוק התיכנון והבנייה, התשכ"ה—1965¹ (להלן — החוק העיקרי) יבוא :

158א. חובת התקנת מעליות וגרטורים

(א) בכל בניין גבוה תותקן מעלית לנשיאת בני-אדם ולא יינתן היתר לבניית בניין גבוה שאין בו תנאי המחייב התקנת מעלית כאמור.

(ב) בכל בניין רב-קומות יותקן גרטור להספקת זרם חשמל בשעת הפסקת זרם החשמל ממקור האספקה הראשי, לחלקי הבניין ולמיתקניו שקבע שר הפנים בתקנות בהתייעצות עם המועצה הארצית ; לא יינתן היתר לבניית בניין רב-קומות שאין בו תנאי המחייב התקנת גרטור כאמור.

(ג) שר הפנים יקבע בתקנות, בהתייעצות עם המועצה הארצית ובאישור ועדת הפנים

2. ביטול חוק בניינים גבוהים
 חוק בניינים גבוהים (חובה להתקין מעלית), התשכ"ה—1965² — בטל.

3. הוראת מעבר
 עד שיותקנו תקנות לפי סעיף 158א לחוק העיקרי, יחולו בעניינים הטעונים קביעה בהן ההוראות שב-תקנות התיכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל—1970³.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307 ; התשמ"א, עמ' 46.² ס"ח התשכ"ה, עמ' 233.³ ק"ת התש"ל, עמ' 1841 ; התש"ם, עמ' 1354.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

קומת הקרקע של הרמה הנמוכה ביותר כקומת הקרקע של הבניין. בניין רב-קומות הוא בניין שיש בו שמונה קומות או יותר, מעל או מתחת לקומת הקרקע, כאמור לעיל."

לחילופין

אם ההסתייגות לא תתקבל, חברי-הכנסת א. אבנרי מציע למחוק את סעיף 2.

לסעיף 1

א. אבנרי מציע :

למחוק את סעיף קטן (ג) ובמקומו יבוא :

"(ג) לעניין סעיף זה, בניין גבוה הוא בניין שיש בו ארבע קומות או יותר, מעל או מתחת לקומת הקרקע.

בבניין לו מספר כניסות מרמות שונות תיחשב

יד. הצעת חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 15), התשמ"א—1981

(ה) מי שלא מילא אחר הוראה של שר הפנים לפי סעיף קטן (א) או הוראה של ועדה מקומית לפי סעיף קטן (ב) ולא אושרה לו הקלה כאמור בסעיף קטן (ג), רואים אותו כמי שהפר תנאי היתר.

7158. עירעור

(א) מי שקיבל הוראה משר הפנים כאמור בסעיף 158(א) או שקיבל הוראה מוועדה מקומית כאמור בסעיף 158(ב), והוא סבור כי את הוצאות ביצוע ההוראה שהוטלה עליו יש להטיל במלואן או בחלקן על זולתו, הבעל או המחזיק, לפי העניין, רשאי הוא לערער, לעניין הוצאות ביצוע ההוראה בלבד, לבית-משפט השלום.

(ב) אין בהגשת ערעור כדי לפגוע בעצם החיוב לבצע את ההוראה כאמור בסעיף 158 בידו מי שהווייב לבצעה על פי ההוראה ובמועד שצויין בה.

(ג) לדיון בערעור יוזמן גם מי שהמערער טוען כי עליו לשאת בהוצאות ביצוע ההוראה.

(ד) הטלת ההוצאות וחלוקתן בין הבעל והמחזיק, או שיפוי בשל הוצאתו, בעקבות הערעור, יהיו כפי שבית-המשפט ימצא צודק בנסיבות העניין.

1158. ביטול רשיון עסק

(א) היה עסק טעון רישוי עיקר שימוש של בניין ציבורי שלא קויימה לגבי הוראה לפי סעיף 158 תוך התקופה שקבע השר או הוועדה המקומית כאמור בו, יורו השר או הוועדה המקומית, לפי העניין, לרשות הרישוי לבטל את רשיון העסק.

(ב) הרואה עצמו נפגע מביטול רשיון כאמור בסעיף קטן (א) רשאי לערער לבית-משפט השלום או לבית-המשפט העירוני שבתחום שיפוטו נמצא העסק, ובית-המשפט רשאי לבטל או לשנות את הביטול אם לדעתו הביטול אינו חוקי או אינו סביר.

(ג) הגשת ערעור לא תיפגע בתקפו של הביטול, אך בית-המשפט הדן בערעור רשאי לתת צו לעכב או להתלות את תקפו.

1158 מתן היתר לבניין ציבורי

הוועדה המקומית לא תיתן היתר לבניין ציבורי אלא אם נכללו בו הוראות בדבר סידורים מיוחדים לגנים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה; אין בהוצאה זו כדי לגרוע מחובתה של הוועדה המקומית לפי סעיף 145(ב) או לפי כל הוראה אחרת המחייבת אותה.

1. הוספת פרק ה

בחוק התיכנון והבנייה, התשכ"ה—1965¹ (להלן — החוק העיקרי), אחרי סעיף 158 יבוא :

"פרק ה' : סידורים מיוחדים לגנים בבניינים ציבוריים.

158. הגדרות

בפרק זה —

"בניין ציבורי" — בניין הנמנה עם סוג בניינים המשמשים למטרה ציבורית, כפי שיקבע שר הפנים בתקנות באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת ;

"היתר" — היתר לבנייה לפי פרק ה'.

158. סידורים מיוחדים לגנים בבניין ציבורי קיים

(א) בניין ציבורי קיים אשר נבנה לפי היתר שהוצא עד ליום ט"ו בניסן התשל"ב (31 במאס 1972), או שנבנה לאחר מכן וניתן לו פטור כדין מהתקנות סידורים מיוחדים לגנים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה, רשאי שר הפנים, על אף האמור בכל דין, להורות לבעלו או למחזיקו או לשניהם, באופן וביחס שיקבע השר, להתקין בו סידורים מיוחדים לגנים כנדרש בתקנות לפי חוק זה, או חלק מהן, בתוך תקופת זמן שיקבע.

(ב) בניין ציבורי שנבנה לפי היתר שהוצא מיום י"ז בניסן התשל"ב (1 באפריל 1972) ואילך ולא הותקנו בו סידורים מיוחדים לגנים כפי שנקבע בתקנות לפי חוק זה ולא ניתן לגביו פטור ממילוי התקנות, תורה הוועדה המקומית, על אף האמור בכל דין, לבעל או למחזיק או לשניהם, באופן וביחס שתקבע הוועדה, להתקין בו סידורים מיוחדים כאמור תוך תקופת זמן שתקבע בהוראתה ושלא תעלה על שלוש שנים.

(ג) ניתנה לגבי בניין ציבורי הוראה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), ומי שהוטלה עליו החובה לבצעה מנוע מבחינה הגד-סית לבצע את ההוראה במלואה, רשאי הוא, בתוך תשעים ימים מיום שקיבל את ההוראה, לבקש הקלה כאמור בסעיף 147 מאת הוועדה המקומית ; הקלה כאמור טעונה אישור הוועדה המחוזית והיא תינתן תוך 30 יום לא יהיה בה כדי למנוע מנכים את השימוש בבניין הציבורי.

(ד) הוראה לפי סעיף זה לגבי בניין שעיקר שימושו הוא לעסק טעון רישוי לפי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח—1968² (להלן — בפרק זה — עסק טעון רישוי), תכלול התראה בדבר ביטול הרישוי, לפי סעיף 158, אם ההוראה לא תקויים.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307 ; התשמ"א, עמ' 46 ; עמ' 108.

² ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

2. הופעת סעיף 209א

אחרי סעיף 209 לחוק העיקרי יבוא :
"209א. עבירה לפי פרק ה'1

לעניין הנדון, אם לא הוכיח שה-
עבירה נעברה שלא בידיעתו או
שנקט כל האמצעים הסבירים ל-
הבטחת ביצוע ההוראה."

(א) מי שאינו מקיים הוראה שניתנה לו
כאמור בסעיף 158ג תוך המועד שנקבע
בהוראה, דינו — קנס 10,000 שקלים
וקנס נוסף 500 שקלים או מאסר 7 ימים
לכל יום שבו נמשכה העבירה אחרי תום
המועד שנקבע כאמור.

(ב) נעברה עבירה לפי פרק ה'1 ביד
תאגיד —

(1) רשאי בית-המשפט להטיל עליו
קנס שלא יעלה על כפל שיעור
הקנס שהיה רשאי להטיל על פי
סעיף קטן (א) ;

(2) יאשם בעבירה גם כל אדם אשר
בשעת ביצוע העבירה היה מנהל
פעיל, שותף — למעט שותף מוגבל
— או פקיד באותו תאגיד ואחראי

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307 ; התשמ"א, עמ' 46 ; עמ' 108.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 204.

טו. הצעת חוק התיכנון והבנייה (תיקון מס' 16), התשמ"א—1981

1. הופעת סעיף 157א

אחרי סעיף 157 לחוק התיכנון והבנייה, התשכ"ה—
1965¹, יבוא :

"157א. הגבלת הספקת חשמל, מים וטלפון

(א) בסעיף זה —

"החברה" — חברת החשמל לישראל
בע"מ או חברת החשמל למחוז ירושלים
בע"מ, לפי העניין ;
"המנהל" — מי שהוסמך כדין לתת
שירותי טלפון ;

"הרשות המאשרת" — יושב-ראש ועדה
מקומית יחד עם מנהנדס הוועדה, או
יושב-ראש ועדת-משנה, לפי סעיף 18
יחד עם מנהנדס הוועדה המקומית ;
"ספק" — רשות מקומית או כל מי
שהוסמך לספק מים לפי חוק המים,
התשי"ט—1959².

(ב) (1) לא תתחיל החברה בעבודה להספ-
קת חשמל לבניין ולא תספק חשמל
לצורך עבודות בנייה, אלא לאחר
שמבקש החשמל המציא לה אישור
מאת הרשות המאשרת או היתר
בנייה.

(2) לא תספק החברה חשמל לבניין
אלא לאחר שמבקש התשכל המציא
לה אישור מאת הרשות המאשרת.
(ג) לא יתקין המנהל טלפון בבניין חדש אלא
לאחר שמבקש החיבור המציא לו אישור
מאת הרשות המאשרת.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307 ; התשמ"א, עמ' 46.

² ס"ח התשי"ט, עמ' 166.

3. תיקון פקודת מס הכנסה

בסעיף 21 לפקודת מס הכנסה, אחרי סעיף קטן (ב)
יבוא :

"(ג) מי שהוציא הוצאות לצורך מילוי הוראות שנית-
נו לו להתקנת סידורים מיוחדים לנכים בבניין
ציבורי לפי סעיף 158ג לחוק התיכנון והבנייה,
התשכ"ה—1965, יותר לו ניכוי ההוצאות האמו-
רות בעד פחת בשיעור של 16½% לשנה ; הוראה
זו לא תחול על מי שהוציא הוצאות כאמור
בבניין שבנייתו נסתיימה אחרי כ"ה באדר ב'
התשמ"א (31 במארכ 1981)."

4. תחילה

(א) תחילתו של סעיף 3 ביום כ"ו באדר ב' התשמ"א
(1 באפריל 1981).

(ב) תחילתו של יתר הוראות חוק זה ב-1 בחודש
שלאחר תום שלושה חודשים מיום פרסומו.

(ד) לא יספק ספק מים למקרקעין לצו-
רך ביצוע עבודה הטעונה היתר,
אלא לאחר שהמבקש המציא לו
אישור מאת הרשות המאשרת.

(2) לא יספק ספק מים לבניין — שלא
לצורך ביצוע עבודה כאמור בפס' -
קת (1) — אלא לאחר שהמבקש
המציא לו אישור מאת הרשות
המאשרת.

(ה) (1) הרשות המאשרת תיתן אישור כא-
מור בסעיפים קטנים (ב), (ג),
ו-(ד) אם ניתן היתר לפי סעיף 145
לעבודות שלגביהן מבוקש חיבור
החשמל, המים או הטלפון, או שב-
הן נבנה הבניין שלגביו מבוקש
החיבור, לפי העניין.

(2) על אף האמור בפסקה (1), רשאית
הרשות המאשרת, מטעם מיוחד,
ליתן אישור לפי סעיפים קטנים
(ב) (1) ו-(ד) (1), בתנאים שיראו
לה, גם אם היתר הבנייה שהחליטה
הוועדה המקומית ליתן טרם ניתן.

(ו) ראתה הרשות המאשרת כי בנייתה של
יחידת דיור, מסחר, שירותים או תעשיה
היוותה סטייה מהיתר, רשאית היא להו-
רית לחברה, למנהל או לספק, למנוע
או להפסיק מתן חשמל, שירותי טלפון
או מים, לפי העניין, לאותה יחידה.

(ז) הרואה עצמו נפגע על-ידי סירוב ליתן
אישור לפי סעיף זה או על-ידי הוראה

האמור את תחולתו על תחומים של רשויות מקומיות שבהם אין תכנית מיתאר מקומית ואף לא תכנית מפורטת ולא ניתן לקבל היתר לבנייה בהם לפי סעיף 97א.

(ג) שר הפנים רשאי, באישור ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, להאריך את הזמן האמור בסעיף קטן (ב) לתקופה נוספת שלא תעלה על חמש שנים מפעם לפעם.

כאמור בסעיף קטן (ו), רשאי לערער, לפני בית-משפט השלום או בית-המשפט העירוני, תוך שלושים יום מהיום שבו הודע לו על הסירוב או ההוראה.

2. תחילה

(א) תחילתו של חוק זה ב־1 לחודש לאחר תום שלושה חודשים מיום פרסומו.

(ב) שר הפנים רשאי בצו, תוך חמש שנים מיום תחילתו של חוק זה, לדחות עד תום המועד

הסתייגויות לחוק הנ"ל

לסעיף 2

ת. טובי מציע :

למחוק את סעיף (ב) ובמקומו יבוא :
 "(ב) חוק זה לא יחול על שטחים שלא קיימת בהם תכנית מיתאר ולא קיימת בהם רשות מקומית כהגדרתה בחוק התיכנון והבנייה."

לסעיף 1

ת. טובי מציע :

בסעיף קטן (ד) יימחקו פסקאות (1) ו־ (2) ובמקומם יבוא : "חוק זה לא יחול על מבנים שנועדו לצרכי מגורים."

פז. הצעת חוק התיכנון והבנייה (הוראת שעה), התשמ"א—1981

את התקופה האמורה בסעיף 12 (ב) האמור לתקופה נוספת שתסתיים לא יאוחר מיום כ"ח בשבט התשמ"ג (11 בפברואר 1983).

2. תחילה

תחילתו של חוק זה ביום ח' באדר א' התשמ"א (12 בפברואר 1981).

1. הארכה מיוחדת

על אף האמור בסעיף 12 (ב) לחוק התיכנון והבנייה, התשכ"ה—1965¹, ובחוק התיכנון והבנייה (הוראת שעה), התשל"ז—1976², רשאי שר הפנים להאריך בצו, לגבי שטח שהיה כלול בתחום רשות מקומית לפני יום ט"ז בשבט התשל"א (11 בפברואר 1971),

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 21.

יו. הצעת חוק עיגול סכומים, התשמ"א—1981

2. עיגול סכומים

חוב מס והחזר מס יעוגלו לשקל השלם הקרוב ; סכום של חצי שקל יעוגל כלפי מעלה.

3. תחילה

תחילתו של חוק זה מיום כ"א בתשרי התשמ"א (1 באוקטובר 1980).

4. ביצוע ותקנות

שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

1. הגדרות

בחוק זה —

"חוק מס — חיקוק הדן בהטלת מס או בשלום חובה, ששר האוצר ממונה על ביצועו או על הגבייה לפיו ;
 "החזר מס" — כל סכום שיש להחזירו או לשלמו לחייב במס על פי חוק מס, ואשר הגיע המועד להחזרתו או לתשלומו.

הסתייגויות לחוק הנ"ל

במקום "כלפי מעלה" יבוא "כלפי מטה".

2. לסעיף 2

ד. גולומב מציע :

יח. הצעת חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22) (תיקון), התשמ"א—1981

הצעת קבוצת חברי כנסת)

(30 באפריל 1980) "יבוא ל" בכסלו התשל"ו (4 בדצמבר 1975) ."

1. תיקון חוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22) בסעיף 3 לחוק שירות המדינה (גימלאות) (תיקון מס' 22), התש"ם—1980¹, במקום "י"ד באייר התש"ם

¹ ס"ח התש"ם, עמ' 102.

1980), ירושלים על בסיס המשכורת הקובעת ביום התשלום.

2. הוראות מעבר
המענק למי שזכאי לו בהתאם להוראות חוק זה, ואשר פרש לפני יום י"ד באייר התש"ם (30 באפריל

ד ב ר י ה ס ב ר

1. א. הזכות למענק בנוסף לקיצבה נקבעה כבר בנוסח הראשון של סעיף 18 לחוק שירות הקבע בצה"ל (גימלאות), התשי"ד—1954², אלא שהיא צומצמה רק לאלה שפוטר מהשירות לאחר עשר שנות שירות מסיבת נכות או מחלה, או מסיבה אחרת כשהם בגיל 40 או יותר.
- ב. בתיקון הראשון לחוק³, מ"ז 2.8.57 הורחבה הזכות גם למי שפוטר מהשירות לאחר שלקה בו בנכות, אם דרגת נכותו חמישים אחוז יותר וכן למי שהרמטכ"ל הורה על יציאתו לקיצבה לאחר גיל 40 ושמונה שנות שירות קבע לפחות.
- ג. הסעיף הוחלף בתוקף מיום 9.8.57⁴, והושמטו ממנו הוראות שצמצמו תחולתו רק למי שטרם

² ס"ח התשי"ד, עמ' 179.

³ ס"ח התשי"ז, עמ' 185.

⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 45, עמ' 51.

⁵ ס"ח התשל"ו, עמ' 18.

יט. הצעת חוק להסכון באמצעות איחוד רשויות מוניציפליות, התשמ"א—1980

(הצעת חבר-הכנסת ע. נוף)

1. איחוד רשויות
מנגנוני השירות והתיפעול הזהים בערים תל-אביב—יפו, רמת-גן, גבעתיים, חולון ובתי-ים יאוחדו לאחד, תוך תשעה חודשים מיום פירסומו של חוק זה ברשומות.
2. הבחירות
בבחירות הקרובות לרשויות המקומיות תיבחר מועצת עיר אחת ויבחר ראש עיר אחד לחמשת המקומות המנויים בסעיף 1.
3. רשות עירונית
כלל הישובים המנויים בסעיף 1 יאוחדו לרשות עירו-

נית אחת ובה אזורי משנה, בגבולות הערים המנויות בסעיף 1.

4. ועדים מקומיים
האינטרסים המיוחדים של כל אחד מאזורי המשנה האמורים בסעיף 3, באם ובמידה ומחייבים טיפול ייחודי, ולתקופה המתחייבת, יטופלו באמצעות ועדים מקומיים שהיוו כפופים למועצת העיר הנבחרת.

5. צמצום המנגנונים
המנגנונים המאוחדים יצומצמו בהתאם.

ד ב ר י ה ס ב ר

מנגנונים נפרדים ויקרים, המבצעים, בנפרד, את אותן פעולות עצמן.

הערים המוזכרות בחוק זה נבחרו בשל גודלן והשפעת פעילותן על ציבור רחב ביותר, ועל כלל משק המדינה. עם זאת יש בכך כדי להצביע על כיוון גם ברשויות מוניציפליות נוספות.

כ. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980

(הצעת חבר-הכנסת י. חשאי)

1. החלפת סעיף 162
במקום סעיף 162 לפקודת העיריות (נוסח חדש)¹ (א) ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר יהיו 25%

162" (א). הרכב הוועדה

(א) ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב

מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר יהיו 25%

¹ דיני מדינת ישראל, מס' 8, עמ' 197.

כל הוועדות האמורות יהיה בהתאם להרכב הסיעתי של המועצה.

(ב) בראש ועדה כזו יישב חבר מועצה.

(רבע) מחבריה, לפחות, חברי המועצה, והשאר אנשי ציבור בעלי זכות להיבחר כחברי מועצה, שאינם פסולים לפי סעיף 120, ובלבד שההרכב הסיעתי הכולל של

דבריו הסבר

חובה. עובדה זו פוגעת ולעתים אף מגטרלת את פעילותן של ועדות הרשות שהשיבותן רבה.

2. התיקון המוצע מאפשר יתר שיתוף פעולה ומעורבות מצד האזרחים שאינם חברי מועצה. בכך ניתנת אפשרות ליתר אורחים שהם בעלי כישורים מתאימים להשתתף בטיפול ובפתרון הבעיות של עירם הם.

מטרת התיקון לשפר את יעילותן של ועדות הרשות המועצות העירוניות. התיקון מוצע משתי סיבות עיקריות:

1. קיים מצב ברשויות המקומיות בו חבר מועצה משתתף במספר ועדות עירוניות בירומנית, וזאת בנוסף על עיסוקיו הפרטיים והציבוריים הנוספים. במצב זה נמצא חבר מועצה בעומס גדול שמקשה עליו להיות פעיל באופן שוטף וסדיר בוועדות שאינן ועדות

כא. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (החלפת סעיף 162), התשמ"א—1980 (הצעת חברת-הכנסת ת. אשל)

חבר המועצה וחברי הוועדה יהיו חברי המועצה או בעלי זכות להיבחר כחברי המועצה, שאינם פסולים לפי סעיף 120, ובלבד שההרכב הסיעתי הכולל של כל הוועדות האמורות יהיה בהתאם להרכב הסיעתי של המועצה.

1. החלפת סעיף 162 במקום סעיף 162 לפקודת העיריות (נוסח חדש) ¹ יבוא:

"162. הרכב הוועדות

יושב-ראש ועדה של המועצה שלא נקבע לה הרכב מיוחד בפקודה זו או בחוק אחר, יהיה

¹ דיני מדינת ישראל, מס' 8, עמ' 197.

דבריו הסבר

רב של ועדות המועצה על נבחריהם ולמעשה הוועדות מתכנסות ללא הנבחרים. פרט לוועדות הסטטוטוריות יש לאפשר למיירב נציגי הציבור להשמיע דברם ואין להגביל חברותם בוועדות פרט ליושב-ראש הוועדה אשר יהיה נבחר.

פקודת העיריות שמקורותיה בתקופת המנדט קובעת לגבי הרכב ועדות מועצה כי לפחות 50% מתבריהן יהיו נבחרים המועצה ויתרם נציגי ציבור. עמדת השלטון המנדטורי היתה כי אין לסמוך על נציגי ציבור ויש להבטיח חברות רשמית של נבחרים למנוע הטיית המלצות ועדות בניגוד לשלטונות. החוק הקיים מעמיס השתתפות במספר

כב. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח זיקנה לעקרת-בית),

התשל"ז—1977

(הצעת חברת-הכנסת ש. ארבל-אלמוזלינו)

סעיף 8 לחוק העיקרי, ימשיך ויחול עליה סעיף 8 האמור כאילו לא בוטל, כל עוד לא נפסק ביטוחה.

3. תיקון סעיף 12 בסעיף 12 (א) לחוק העיקרי, בפסקה (1), אחרי "המבוטחת" יבוא: "למעט עקרת-בית".

4. תיקון סעיף 15 (א) בסעיף 15 (א) לחוק העיקרי, בפסקה (3), אחרי "מחמת היותה עקרת בית" יבוא "המבוטחת לפי סעיף 8".

(ב) סעיף זה יחול על מי שסעיף 2 (ב) חל עליה.

5. תיקון סעיף 17 (א) בסעיף 17 (3) לחוק העיקרי, בפסקה (ב) — בטלה.

1. תיקון סעיף 7 בסעיף 7 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח—1968 ¹ (להלן — החוק העיקרי), אחרי פסקה (2) יבוא:

"(3) אשה נשואה שבזוגה מבוטח לפי פרק זה והיא עובדת ביתה בלבד או שאינה עובדת ולא עובדת עצמאית (בחוק זה — עקרת בית), שביום תחילת חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח זיקנה לעקרת-בית), התשמ"א—1981 היתה בת שישים-יוחמש ומעלה."

2. ביטול סעיף 8 (א) סעיף 8 לחוק העיקרי לא יחול מיום תחילת חוק זה;

(ב) עקרת בית אשר ערב תחילת חוק זה היתה מבוטחת לפי תנאים שנקבעו בתקנות על-פי

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108; התשל"ז, עמ' 212.

עקרת-בית המבוטחת לפי סעיף 8, לא תשלם דמי ביטוח לפי סעיף 157(א)."

(ב) סעיף זה לא יחול על מבוטחת שהחלה לקבל קיצבה לפני תחילת חוק זה.

11. תיקון לח' בפרט 1 כלוח " לחוק העיקרי, במקום "5.6" יבוא "5.7", ובמקום "2.0" יבוא "2.1".

6. תיקון סעיף 18 בסעיף 18 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "סעיף זה לא יחול על עקרת-בית המבוטחת שלא על פי סעיף 8".

12. תחילה תחילתו של חוק זה היא ביום ח' בניסן התשמ"ב 1) באפריל 1982).

7. תיקון סעיף 24 בסעיף 24 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "סעיף זה לא יחול על עקרת-בית המבוטחת שלא על-פי סעיף 8".

13. הוראות מעבר על אף האמור בחוק זה, עקרת-בית שערב תחילת חוק זה לא היתה מבוטחת על פי סעיף 8 לחוק העיקרי, אשר הגיעה לגיל קיצבת זיקנה בשנת הכספים המפורטת בטור א' להלן, ישלם לה המוסד חלק בלבד מקיצבת הזיקנה לו היתה זכאית, בשיעור המפורט בטור ב' להלן:

8. תיקון סעיף 226 בסעיף 226(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "סעיף זה לא יחול על עקרת-בית הזכאית לקיצבת זיקנה שלא מכוח ביטוח על פי סעיף 8".

9. תיקון סעיף 127א בסעיף 127א לחוק העיקרי, בהגדרה "המבוטח" — (1) במקום הרישה יבוא "מי שטרם הגיע לגיל 65 והוא אחד מאלה"; (2) בסוף פסקה (1) יבוא "למעט עקרת-בית המבוטחת שלא על-פי סעיף 8".

10. תיקון סעיף 169 בסעיף 169 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (י) יבוא: (יא) מבוטחת לפי פרק ב' שהיא עקרת-בית, להוציא

שנת הכספים	שור א'	שור ב'	שיעור קיצבת הזיקנה
1978/1979			50%
1979/1980			60%
1980/1981			70%
1981/1982			80%
1982/1983			90%

ד ב ר י ה ס כ ר

עקרת-בית שתהיה מבוטחת בביטוח חובה תצא לקיצבה בגיל 65, לאחר תקופת אכשרה של 5 שנים. במקביל לתיקון זה, יועלה מקסימום הגיל לזכאות לקיצבת נכות מ-60 שנים ל-65 שנים לגבי נשים. מימון ביטוח עקרת-הבית בענף הזיקנה ושאיירים יהיה על כלל העובדים והעובדות בישראל, אולם עקרת-הבית שאינה עובדת ואינה מבוטחת ברשות לא תחוייב לשלם כל דמי ביטוח.

הצעת החוק באה לבטח את עקרת-הבית בביטוח חובה בענף זיקנה ושאיירים. כיום, אין עקרת-הבית מבוטחת בענף זה בביטוח חובה אלא בביטוח ברשות בלבד. הצעת החוק באה להרחיב את הביטוח על כל תושבי ישראל כמפורט בסעיף 7 של החוק. לפי ההצעה תוכל עקרת-הבית שהיתה מבוטחת בכ"ט שנות ברשות, להמשיך ולהיות מבוטחת ברשות גם בעתיד.

כג. הצעת חוק פיצויי פיטורים (תיקון) (שיעור הפיצויים), התשל"ט—1979 (הצעת חברת-הכנסת ח. גרוסמן)

אחד לכל שנת עבודה לעובד, אצל אותו מעביד או באותו מקום עבודה; חלק של שנה שלאחר שנת העבודה מזכה את העובד בפיצויים יחסיים, ולגבי עובד עונתי — חלק של השנה מזכה אותו בפיצויים יחסיים. אף אם תקופת עבודתו אינה מצטרפת לשנה.

1. החלפת סעיף 12 במקום סעיף 12 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג—1963¹ יבוא:

12. "שיעור הפיצויים שיעורם של פיצויי הפיטורים הוא: שכר חודש

¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

ד ב ר י ה ס כ ר

פיצויי הפיטורים (שכר שבועיים לשנה) לעומת העובד החדשי (שכר חודש לשנה). קיפות זה אינו מוצדק וההצעה באה לתקנו.

מטרת הצעת החוק היא לחסל את הקיפות המשווע בין עובד יומי לעובד חודשי לעניין שיעור הפיצויים להם הוא זכאי. בנוסף לקיפות שבעצם מעמדו כעובד יומי על כל המשתמע מכך, מקופח העובד היומי גם בשיעור

כד. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון סעיף 159), התשמ"א—1980
(הצעת חברי הכנסת נ. פדר)

הכנסתו היחיד והוא חייב בתשלום דמי ביטוח, יהיה השיעור בו הוא חייב כשיעור בו חייב עובד לפי פסקה (1)."

1. תיקון סעיף 159 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), בסעיף 159 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח—1968¹, בסעיף קטן (א), בסופו יבוא:
"3) מי שפרש לגימלאות וגימלת הפרישה היא מקור

ד ב ר י ה ס ב ר

תשלום דמי הביטוח בשיעור החל על כל עובד, בעוד המעביד משלם את חלקו הוא. מיום שפרשו, פרישה מוקדמת, ויוטל התשלום כולו על שכמם והוא מגיע עד כדי 14 אחוז משכרם. זהו אחוז גבוה לפנסיונרים שהכנסתם, לרוב, נמוכה. עובד עצמאי, למשל, משלם כ-16 אחוז, במצב הכלכלי שהינו כמעט תמיד, הרבה יותר יציב ושפיר. נוסף לכך, הפנסיה נשחקת וזה עוד מגביר את הפגיעה בפנסיונר.
לפיכך, מוצע כי פנסיונר ישלם דמי ביטוח בשיעור המוטל על עובד.

בשנים האחרונות הולך ורב מספר האזרחים הפורשים מעבודה בטרם הגיעו לגיל הפרישה הקבוע בחוק — 65 שנה לגבר ו-60 שנה לאשה.
רבים מהם אף לא צברו במרוצת שנות עבודתם את מלוא הזכויות לפנסיה המרבית שהיא 70 אחוז משכרם האחרון והם חייבים להסתפק בהכנסה חודשית נמוכה יחסית.
כדי להבטיח את זכויותיהם בביטוח הלאומי, עליהם להתמיד בתשלומים עד יום הפרישה החוקי (65 לגבר ו-60 לאשה, כאמור). כל עוד עבדו בפועל היה שיעור

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108.

כה. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון) (ביטוח אבטלה — מתנדבת),

התשמ"א—1980

(הצעת חברי הכנסת ב. צ. רובין)

"(ה) לעניין סעיפים 127ד(ה) ו-127ג(ב), דין מתנדב בת כדין חייל, והיא תהיה זכאית לדמי אבטלה אף אם טרם מלאו לה 20 שנה."

1. תיקון סעיף 127א בסעיף 127א לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשכ"ח—1968¹ (להלן — החוק העיקרי), בהגדרת "מבוטח", בסופו יבוא:

3. תחילה
תחילתו של חוק זה ביום _____.

"(3) בת ששירתה באומי בהתנדבות שאישר השר ובתנאים שקבע בתקנות על פי פסקה (2) להגדרת "ילד" שבסעיף 5, מיום תום השירות ולמשך שנה מאותו יום (להלן — מתנדבת)."

4. הוראת מעבר
חוק זה יחול, מיום תחילתו, גם על מתנדבת שנעשתה למבוטלת לפני תחילתו.

2. תיקון סעיף 127 בסעיף 127 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 108; התש"ם, עמ' 118.

ד ב ר י ה ס ב ר

בכדי לאפשר למתנדבת לקבל דמי אבטלה אף לפני גיל עשרים מוצע להשוותה לחייל לעניין תקופת האכשרה ודמי האבטלה שיגיעו לה.

עם גידול מספר הבנות המתנדבות לשירות לאומי, מתרבה מספר הבנות היוצאות לעבודה לאחר השירות ולא ללימודים. צמצום מקורות התעסוקה מחייב את המתנדבות לתבוע דמי אבטלה על-פי חוק הביטוח הלאומי.

כו. הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 9), התשמ"א—1981

(הצעת קבוצת חברי כנסת)

התשכ"ט—1969¹ (להלן — החוק העיקרי), במקום "כל 750 בוחרים" יבוא "כל 1,500 בוחרים".

1. תיקון סעיף 4 בסעיף 4 לחוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב),

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103; עמ' 196; התש"ל, עמ' 146; התשל"ג, עמ' 47; עמ' 152; התשל"ז, עמ' 47; התשל"ח, עמ' 136, עמ' 137.

2. תיקון סעיף 57 בסעיף 57(ז) לחוק העיקרי, במקום "1,500" יבוא: "2,500".
3. תיקון סעיף 60 לחוק העיקרי, במקום "ארבעים אלף לירות" יבוא: "עשרים אלף שקל".
4. תיקון סעיף 72 בסעיף 72 לחוק העיקרי, במקום "עד 11 בלילה" יבוא: "עד 10 בלילה" ובמקום "עד 9 בלילה" יבוא: "עד 8 בלילה".

ד ב ר י ה ס ב ר

- לסעיף 4 — אוכלוסיית המדינה גדלה פי 5 מאז קום המדינה ואילו מספר התומכים הדרוש להגשת רשימה לא השתנה מאז שקיים חוק הבחירות לכנסת. על כן מוצע להגדיל את מספר התומכים הדרוש מ-750 ל-1,500.
- לסעיף 57 — התיקון בסעיף זה, גובע מהתיקון בסעיף 4.
- לסעיף 60 — עקב האינפלציה יש צורך להתאים את סכום הפקדון הנדרש מרשימה חדשה. מוצע להעלותו מ-40,000 לירות ל-20,000 שקל.
- לסעיף 72 — מדוחות מהלך ההצבעה בשתי מערכות הבחירות האחרונות לכנסת עולה כי אחוז המצביעים בין השעה 10 ל-11 בערב הוא כמעט אפסי.
- מוצע להקדים את סגירת הקלפי בשעה אחת, דבר שיקל על עבודת ועדת הקלפי יוזרו את העברת תמוצאות והחומר לוועדת הבחירות האזורית.